

Euroopa Liidu
Nõukogu

Brüssel, 13. august 2014
(OR. en)

Institutsioonidevaheline
dokument:
2014/0235 (NLE)

12476/14
ADD 1

WTO 224
SERVICES 38
COMER 179
COLAC 50

ETTEPANEK

Saatja:	Euroopa Komisjoni peasekretär, allkirjastanud Jordi AYET PUIGARNAU, direktor
Kättesaamise kuupäev:	6. august 2014
Saaja:	Uwe CORSEPIUS, Euroopa Liidu Nõukogu peasekretär
Komisjoni dok nr:	COM(2014) 504 final ANNEX 1
Teema:	LISA järgmise dokumendi juurde: Ettepanek: Nõukogu otsus kirjutada Euroopa Liidu ja selle liikmesriikide nimel alla ühelt poolt Euroopa Liidu ja selle liikmesriikide ning teiselt poolt Colombia ja Peruu vahelise vabakaubanduslepingu lisaprotokoll, millega võetakse arvesse Horvaatia ühinemist Euroopa Liiduga, ning lisaprotokolli ajutiselt kohaldada

Käesolevaga edastatakse delegatsioonidele dokument COM(2014) 504 final ANNEX 1.

Lisatud: COM(2014) 504 final ANNEX 1

EUROOPA
KOMISJON

Brüssel, 6.8.2014
COM(2014) 504 final

ANNEX 1

LISA

järgmise dokumendi juurde:

Ettepanek: Nõukogu otsus

kirjutada Euroopa Liidu ja selle liikmesriikide nimel alla ühelt poolt Euroopa Liidu ja selle liikmesriikide ning teiselt poolt Colombia ja Peruu vahelise vabakaubanduslepingu lisaprotokoll, millega võetakse arvesse Horvaatia ühinemist Euroopa Liiduga, ning lisaprotokolli ajutiselt kohaldada

LISA

LISAPROTOKOLL

ühelt poolt Euroopa Liidu ja selle liikmesriikide ning teiselt poolt Colombia ja Peruu vahelise vabakaubanduslepingu juurde, millega võetakse arvesse Horvaatia ühinemist Euroopa Liiduga

BELGIA KUNINGRIIK,
BULGAARIA VABARIIK,
TŠEHHI VABARIIK,
TAANI KUNINGRIIK,
SAKSAMAA LIITVABARIIK,
EESTI VABARIIK,
IIRIMAA, KREEKA VABARIIK,
HISPAANIA KUNINGRIIK,
PRANTSUSE VABARIIK,
HORVAATIA VABARIIK,
ITAALIA VABARIIK,
KÜPROSE VABARIIK,
LÄTI VABARIIK,
LEEDU VABARIIK,
LUKSEMBURGI SUURHERTSOGIRIIK,
UNGARI,
MALTA VABARIIK,
MADALMAADE KUNINGRIIK,
AUSTRIA VABARIIK,
POOLA VABARIIK,
PORTUGALI VABARIIK,
RUMEENIA,

SLOVEENIA VABARIIK,

SLOVAKI VABARIIK,

SOOME VABARIIK,

ROOTSI KUNINGRIIK,

SUURBRITANNIA JA PÕHJA-IIRI ÜHENDKUNINGRIIK,

kes on Euroopa Liidu lepingu ja Euroopa Liidu toimimise lepingu osalised (edaspidi „Euroopa Liidu liikmesriigid”), keda esindab Euroopa Liidu Nõukogu,

ja

EUROOPA LIIT

ühelt poolt ning

COLOMBIA VABARIIK (edaspidi „Colombia”),

ja

PERUU VABARIIK (edaspidi „Peruu”),

edaspidi ka „lepingule allakirjutanud Andide riigid”,

teiselt poolt,

ARVESTADES, et ühelt poolt Euroopa Liidu ja selle liikmesriikide ning teiselt poolt Colombia ja Peruu vahel sõlmitud vabakaubandusleping (edaspidi „leping”) kirjutati alla Brüsselis 26. juunil 2012 ning vastavalt selle artiklile 330 kohaldavad EL ja Peruu selle mõningaid sätteid alates 1. märtsist 2013 ning EL ja Colombia alates 1. augustist 2013;

ARVESTADES, et Horvaatia Vabariigi (edaspidi „Horvaatia”) Euroopa Liiduga ühinemist käsitlev leping (edaspidi „ühinemisleping”) kirjutati alla Brüsselis 9. detsembril 2011 ja see jõustus 1. juulil 2013;

ARVESTADES, et vastavalt ühinemislepingule lisatud Horvaatia ühinemisakti artikli 6 lõikele 2 vormistatakse uute liikmesriikide lepinguga ühinemine selle protokollisõlmimise teel,

ARVESTADES, et lepingu artiklis 6 on sätestatud, et „Käesoleva lepingu kohaldamisel „pool” tähendab Euroopa Liitu või selle liikmesriike või Euroopa Liitu ja selle liikmesriike nende Euroopa Liidu lepingust ja Euroopa Liidu toimimise lepingust tulenevas ulatuses (edaspidi „ELi osapool”), iga üksikut lepingule allakirjutanud Andide riiki;

ARVESTADES, et lepingu artiklis 9 on sätestatud, et „Käesolevat lepingut kohaldatakse ühelt poolt nende territooriumide suhtes, kus kohaldatakse Euroopa Liidu lepingut ja Euroopa Liidu toimimise lepingut neis lepingutes sätestatud tingimustel, ja teiselt poolt Colombia ja Peruu territooriumide suhtes.”;

ARVESTADES, et lepingus nähakse ette sätteid, milles käsitletakse mõju, mida lepingule avaldab uute Euroopa Liidu liikmesriikide lepinguga ühinemine;

ARVESTADES, et Horvaatia ühines Euroopa Liiduga, kui lepingut Colombia suhtes veel ei kohaldata, ja lepingus ei olnud ette nähtud võimalust, et mõni riik ühineks Euroopa Liiduga enne, kui lepingut hakatakse kohaldama kolme poole suhtes;

ARVESTADES, et pooltele on lepingu artikli 328 eset ja eesmärki silmas pidades selge, et selle kohaselt võib Euroopa Liiduga ühineda uusi liikmesriike, nagu toimus Horvaatia puhul;

ARVESTADES, et eespool toodut silmas pidades leppisid lepinguosalisel kokku käsitleda käesoleva protokolliga abil Horvaatia Euroopa Liiduga ühinemise mõju, samuti tema ühinemise mõju lepingule,

ON KOKKU LEPPINUD JÄRGMISES:

I JAGU

LEPINGUOSALISED

Artikkel 1

Käesolevaga saab Horvaatiast lepingupool.

II JAGU

PÄRITOLUREEGLID

Artikkel 2

Lepingu II lisa artikli 17 lõiget 4 ja artikli 18 lõiget 2 muudetakse käesolevaga vastavalt käesoleva protokolliga I lisale.

Artikkel 3

Lepingu II lisa 4. liide asendatakse käesoleva protokolliga II lisaga.

Artikkel 4

1. Lepingu sätteid kohaldatakse sellise Colombiast või Peruust Horvaatiasse või Horvaatiast Colombiasse või Peruuksse eksporditava kauba suhtes, mis vastab lepingu II lisale ja mis oli käesoleva protokolliga jõustumise kuupäeval kas teel või ajutiselt ladustatud Colombias, Peruus või Horvaatias asuvas tollilaos või vabatsõonis.
2. Sooduskohtlemine tagatakse sellistel juhtudel, kui kaheteist kuu jooksul alates käesoleva protokolliga jõustumisest esitatakse importiva poole tollile päritolu tõendav dokument, mille eksportiva poole pädev tolli või muu pädev valitsusasutus on

tagasiulatuvalt välja andnud või koostanud, ning taotluse korral ka dokumendid, mis tõendavad, et kaupa on veetud otseveona käesoleva lepingu II lisa artikli 13 kohaselt.

III JAGU

TEENUSKAUBANDUS, ETTEVÕTETE ASUTAMINE JA ELEKTROONILINE KAUBANDUS

Artikkel 5

Lepingu VII lisa B jagu asendatakse käesoleva protokolliga III lisa sätetega.

Artikkel 6

Lepingu VIII lisa B jagu asendatakse käesoleva protokolliga IV lisa sätetega.

Artikkel 7

Lepingu IX lisa 1. liite B jagu asendatakse käesoleva protokolliga V lisa sätetega.

Artikkel 8

Lepingu IX lisa 2. liite B jagu asendatakse käesoleva protokolliga VI lisa sätetega.

Artikkel 9

Lepingu X lisa asendatakse käesoleva protokolliga VII lisa sätetega.

IV JAGU

RIIGIHANKED

Artikkel 10

1. Käesoleva protokolliga VIII lisa loetletud Horvaatia üksused lisatakse käesolevaga lepingu XII lisa 1. liite B jakku.
2. Horvaatia lisatakse kaitseministeeriumide ning kaitse- ja julgeolekuasutuste ostetava varustuse ja seadmete loetellu, mis on esitatud lepingu XII lisa 1. liite B jao 1. alajaos.
3. Horvaatia käesoleva protokolliga X lisa loetletud avaldamise vahendid lisatakse käesolevaga lepingu XII lisa 2. liitele.

V JAGU

WTO

Artikkel 11

Colombia ja Peruu kohustuvad mitte esitama nõudeid, taotlusi ega esildisi, ega muutmaa ega tühistama kontsessioone vastavalt GATTi 1994 artiklitele XXIV.6 ja XXVIII ning GATSi artiklile XXI seoses Horvaatia ühinemisega Euroopa Liiduga.

VI JAGU

ÜLD- JA LÕPPSÄTTED

Artikkel 12

1. Käesoleva protokolliga sõlmivad ELi osapool, Colombia ja Peruu kooskõlas igaühe riigisisese menetlusega.
2. ELi osapool ja kumbki lepingule allakirjutanud Andide riik teavitab kirjalikult käesoleva protokolliga jõustumiseks vajalike riiklike menetluste lõpuleviimisest kõigile teistele pooltele ja artiklis 5 osutatud hoiulevõtjale.
3. Käesolev protokoll jõustub ELi ja iga lepingule allakirjutanud Andide riigi vahel järgmise kuu esimesel päeval pärast seda, kui on kätte saadud lõikega 2 ettenähtud viimane teade ELi osapoolelt ja asjaomaselt lepingule allakirjutanud Andide riigilt.
4. Pooled lepivad kokku, et seni, kuni ELi osapool on lõpule viinud oma sisemenetlused, mis on vajalikud käesoleva protokolliga jõustumiseks, võivad nad käesolevat protokolliga kohaldada ajutiselt, ilma et see piiraks lõike 3 kohaldamist¹. Iga pool teatab hoiulevõtjale ja kõigile teistele pooltele käesoleva protokolliga vastava kohaldamise jaoks vajalike riiklike menetluste lõpuleviimisest. Käesoleva protokolliga kohaldamine ELi osapoolle ja lepingule allakirjutanud Andide riigi vahel algab kümme (10) päeva pärast kuupäeva, mil hoiulevõtja sai kätte viimase teate ELi osapoolelt ja asjaomaselt lepingule allakirjutanud Andide riigilt.
5. Teated saadetakse Euroopa Liidu Nõukogu peasekretärile, kes on käesoleva protokolliga hoiulevõtja.
6. Kui pooled rakendavad vastavalt lõikele 4 lepingu mis tahes sätet enne käesoleva protokolliga jõustumist, tõlgendatakse mis tahes viidet sellisele sättele kuni käesoleva protokolliga jõustumiseni viitena kuupäevale, millest alates poolte kokkuleppel rakendatakse seda sätet kooskõlas lõikega 4.

Artikkel 13

Käesolev protokoll koostatakse kolmes eksemplaris bulgaaria, eesti, hispaania, hollandi, horvaadi, iiri, inglise, itaalia, kreeka, leedu, läti, malta, poola, portugali, prantsuse, rootsi,

¹ Iga lepinguosaline kohaldab seda sätet pärast seda, kui ta on lõpule viinud sellekohase siseriikliku menetluse.

rumeenia, saksa, slovaki, sloveeni, soome, taani, tšehhi ja ungari keeles, kusjuures kõik nimetatud tekstid on võrdselt autentsed.

Euroopa Liit edastab Colombiale ja Peruule lepingu horvaadikeelse versiooni. Käesoleva protokolliga jõustumisel muutub horvaadikeelne versioon autentseks samadel tingimustel käesoleva protokolliga olemasolevate keeleversioonidega. Lepingu artiklit 337 muudetakse vastavalt.

Artikkel 14

Käesolev protokoll on lepingu lahutamatu osa.

Käesoleva protokolliga lisad moodustavad protokolliga lahutamatu osa.

SELLE KINNITUSEKS on täievolilised esindajad käesolevale protokollile alla kirjutanud.

[Koht], [kuupäev] [kuu] [aasta]

EUROOPA LIIDU JA SELLE LIIKMESRIIKIDE NIMEL

COA VABARIIGI NIMEL

PERUU VABARIIGI NIMEL

I LISA

Kaubanduslepingu II lisas sisalduvate haldusalaste märkuste uued keeleversioonid

1. Artikli 17 lõiget 4 muudetakse järgmises sõnastuses:

(...)

„Tagasiulatuvalt välja antud liikumissertifikaadid EUR.1 peavad olema kinnitatud ühega järgmistest märgetest:

BG "ИЗДАДЕН ВПОСЛЕДСТВИЕ"

ES "EXPEDIDO A POSTERIORI"

CS "VYSTAVENO DODATEČNE"

DA "UDSTEDT EFTERFØLGENDE"

DE "NACHTRÄGLICH AUSGESTELLT"

ET "TAGANTJÄRELE VÄLJA ANTUD"

EL "ΕΚΔΟΘΕΝ ΕΚ ΤΩΝ ΥΣΤΕΡΩΝ"

EN "ISSUED RETROSPECTIVELY"

FR "DÉLIVRÉ A POSTERIORI"

HR "NAKNADNO IZDANO"

IT "RILASCIATO A POSTERIORI"

LV "IZSNIEGTS RETROSPEKTĪVI"

LT "RETROSPEKTYVUSIS IŠDAVIMAS"

HU "KIADVA VISSZAMENŐLEGES HATÁLLYAL"

MT "MAHRUG RETROSPETTIVAMENT"

NL "AFGEGEVEN A POSTERIORI"

PL "WYSTAWIONE RETROSPEKTYWNIE"

PT "EMITIDO A POSTERIORI"

RO "EMIS A POSTERIORI"

SK "VYDANÉ DODATOČNE"

SL "IZDANO NAKNADNO"

FI "ANNETTU JÄLKIKÄTEEN"

SV "UTFÄRDAT I EFTERHAND""

2. Artikli 18 lõiget 2 muudetakse järgmises sõnastuses:

(...)

„Vastavalt lõikele 1 väljaantud duplikaadil peab olema esitatud üks järgmistest märgetest:

BG "ДУБЛИКАТ"

ES "DUPLICADO"

CS "DUPLIKÁT"

DA "DUPLIKAT"

DE "DUPLIKAT"

ET "DUPLIKAAT"

EL "ΑΝΤΙΓΡΑΦΟ"

EN "DUPLICATE"

FR "DUPLICATA"

HR "DUPLIKAT"

IT "DUPLICATO"

LV "DUBLIKĀTS"

LT "DUBLIKATAS"

HU "MÁSODLAT"

MT "DUPLIKAT"

NL "DUPLICAAT"

PL "DUPLIKAT"

PT "SEGUNDA VIA"

RO "DUPLICAT"

SK "DUPLIKÁT"

SL "DVOJNIK"

FI "KAKSOISKAPPALE"

SV "DUPLIKAT"”

II LISA

„4. LIIDE

ARVEDEKLARATSIOON

Kaubaarve deklaratsiooni koostamise erinõuded

Arvedeklaratsioon, mille tekst on esitatud allpool, tuleb koostada üht seal esitatud keeleversiooni kasutades ning kooskõlas eksportiva poole siseriiklike õigusaktidega. Kui deklaratsioon täidetakse käsitsi, tuleb seda teha tindiga ja kasutada trükitähti. Kaubaarve deklaratsioon tuleb koostada kooskõlas vastavate joonealuste märkustega. Joonealuseid märkusi ei ole vaja uuesti esitada.

Bulgaariakeelne tekst

Износителят на продуктите, обхванати от този документ (разрешение № ... от митница или от друг компетентен държавен орган ⁽¹⁾) декларира, че освен където ясно е отбелязано друго, тези продукти са с ... ⁽²⁾ преференциален произход.

Hispaaniakeelne tekst

El exportador de los productos incluidos en el presente documento (autorización aduanera o de la autoridad gubernamental competente n° ... ⁽¹⁾) declara que, salvo indicación en sentido contrario, estos productos gozan de un origen preferencial ... ⁽²⁾.

Tšehhi keelne tekst

Vývozce výrobků uvedených v tomto dokumentu (číslo povolení celního nebo příslušného vládního orgánu ... ⁽¹⁾) prohlašuje, že kromě zřetelně označených, mají tyto výrobky preferenční původ v ... ⁽²⁾.

Taanikeelne tekst

Eksportøren af varer, der er omfattet af nærværende dokument, (toldmyndighedernes eller den kompetente offentlige myndigheds tilladelse nr. ... ⁽¹⁾) erklærer, at varerne, medmindre andet tydeligt er angivet, har præferenceoprindelse i ... ⁽²⁾.

Saksakeelne tekst

Der Ausführer (Ermächtigter Ausführer; Bewilligung der Zollbehörde oder der zuständigen Regierungsbehörde Nr. ... ⁽¹⁾) der Waren, auf die sich dieses Handelspapier bezieht, erklärt, dass diese Waren, soweit nicht anders angegeben, präferenzbegünstigte Ursprungswaren ... ⁽²⁾ sind.

Eestikeelne tekst

Käesoleva dokumendiga hõlmatud toodete eksportija (tolliameti või pädeva valitsusasutuse luba nr. ... ⁽¹⁾) deklareerib, et need tooted on ... ⁽²⁾ sooduspäritoluga, välja arvatud juhul kui on selgelt näidatud teisiti.

Kreekakeelne tekst

Ο εξαγωγέας των προϊόντων που καλύπτονται από το παρόν έγγραφο (άδεια τελωνείου ή της καθύλην αρμόδιας αρχής, υπ' αριθ. ... ⁽¹⁾) δηλώνει ότι, εκτός εάν δηλώνεται σαφώς άλλως, τα προϊόντα αυτά είναι προτιμησησιακής καταγωγής ... ⁽²⁾.

Ingliskeelne tekst

The exporter of the products covered by this document (customs [or competent governmental] authorisation No ... ⁽¹⁾) declares that, except where otherwise clearly indicated, these products are of ... preferential origin ⁽²⁾.

Prantsuskeelne tekst

L'exportateur des produits couverts par le présent document (autorisation douanière ou de l'autorité gouvernementale compétente n° ... ⁽¹⁾) déclare que, sauf indication claire du contraire, ces produits ont l'origine préférentielle ... ⁽²⁾.

Horvaadikeelne tekst

Izvoznik proizvoda obuhvaćenih ovom ispravom (carinsko ovlaštenje br. ... ⁽¹⁾) izjavljuje da su, osim ako je drukčije izričito navedeno, ovi proizvodi ... ⁽²⁾ preferencijalnog podrijetla.'

Itaaliakeelne tekst

L'esportatore delle merci contemplate nel presente documento (autorizzazione doganale o dell'autorità governativa competente n. ... ⁽¹⁾) dichiara che, salvo indicazione contraria, le merci sono di origine preferenziale ... ⁽²⁾.

Läti keelne tekst

Eksportētājs produktiem, kuri ietverti šajā dokumentā (muitas vai kompetentu valsts iestāžu pilnvara Nr. ... ⁽¹⁾), deklarē, ka, izņemot tur, kur ir citādi skaidri noteikts, šiem produktiem ir preferenciāla izcelsme no ... ⁽²⁾.

Leedukeelne tekst

Šiame dokumente išvardintų prekių eksportuotojas (muitinės arba kompetentingos viešosios valdžios institucijos liudijimo Nr. ... ⁽¹⁾) deklaruoja, kad, jeigu kitaip nenurodyta, tai yra ... ⁽²⁾ preferencinės kilmės prekės.

Ungarikeelne tekst

A jelen okmányban szereplő áruk exportőre (vámfelhatalmazási szám: ... ⁽¹⁾ vagy az illetékes kormányzati szerv által kiadott engedély száma: ...) kijelentem, hogy eltérő jelzés hiányában az áruk kedvezményes ... származásúak ⁽²⁾.

Maltakeelne tekst

L-esportatur tal-prodotti koperti b'dan id-dokument (awtorizzazzjoni kompetenti tal-gvern jew tad-dwana nru. ... ⁽¹⁾) jiddikjara li, hlief fejn indikat b'mod car li mhux hekk, dawn il-prodotti huma ta' origini preferenzjali ... ⁽²⁾.

Hollandikeelne tekst

De exporteur van de goederen waarop dit document van toepassing is (douanevergunning of vergunning van de competente overheidsinstantie nr. ... ⁽¹⁾) verklaart dat, behoudens uitdrukkelijke andersluidende vermelding, deze goederen van preferentiële ... oorsprong zijn ⁽²⁾.

Poolakeelne tekst

Eksporter produktów objętych tym dokumentem (upoważnienie władz celnych lub upoważnienie właściwych władz nr ... ⁽¹⁾) deklaruje, że z wyjątkiem gdzie jest to wyraźnie określone, produkty te mają ... ⁽²⁾ preferencyjne pochodzenie.

Portugaliikeelne tekst

O abaixo assinado, exportador dos produtos cobertos pelo presente documento (autorização aduaneira ou da autoridade governamental competente n° ... ⁽¹⁾) declara que, salvo indicação expressa em contrário, estes produtos são de origem preferencial ... ⁽²⁾.

Rumeeniakeelne tekst

Exportatorul produselor ce fac obiectul acestui document (autorizația vamală sau a autorității guvernamentale competente nr. ... ⁽¹⁾) declară că, exceptând cazul în care în mod expres este indicat altfel, aceste produse sunt de origine preferențială ... ⁽²⁾.

Slovakikeelne tekst

Vývozca výrobkov uvedených v tomto dokumente (číslo povolenia colnej správy alebo príslušného vládneho povolenia ... ⁽¹⁾) vyhlasuje, že okrem zreteľne označených, majú tieto výrobky preferenčný pôvod v ... ⁽²⁾.

Sloveenikeelne tekst

Izvoznik blaga, zajetega s tem dokumentom, (pooblastilo carinskih ali pristojnih državnih organov št. ... ⁽¹⁾) izjavlja, da, razen če ni drugače jasno navedeno, ima to blago preferencialno ... ⁽²⁾ poreklo .

Soomekeelne tekst

Tässä asiakirjassa mainittujen tuotteiden viejä (tullin tai toimivaltaisen julkisen viranomaisen lupa nro ...⁽¹⁾) ilmoittaa, että nämä tuotteet ovat, ellei toisin ole selvästi merkitty, etuuskohteluun oikeutettuja ... alkuperätuotteita⁽²⁾.

Rootsikeelne tekst

Exportören av de varor som omfattas av detta dokument (tullmyndighetens tillstånd eller behörig statlig myndighet nr. __.⁽²⁾) försäkrar att dessa varor, om inte annat tydligt markerats, har förmånsberättigande __ ursprung⁽³⁾

.....⁽⁴⁾

(Koht ja kuupäev)

.....⁽⁵⁾

(Eksportija allkiri; lisaks sellele tuleb selgelt märkida ka deklaratsioonile allakirjutanud isiku nimi)

² Kui arvedeklaratsiooni koostab käesoleva lisa artiklis 21 määratletud heakskiidetud eksportija, tuleb sellesse lünka kirjutada heakskiidetud eksportija loa number. Kui arvedeklaratsiooni ei koosta heakskiidetud eksportija, jäetakse sulgudes olevad sõnad välja või lünk tühjaks.

³ Märkida toodete päritolu. Kui arvedeklaratsioon on täielikult või osaliselt seotud toodetega, mis on pärit Ceutast ja Melillast käesoleva lisa artikli 36 tähenduses, peab eksportija koostatavasse deklaratsiooni selgelt märkima nende kohta tähise „CM”.

⁴ Need andmed võib välja jätta, kui see teave sisaldub dokumendis endas.

⁵ Vt käesoleva lisa artikli 20 lõige 5. Kui eksportija allkirja ei nõuta, jäetakse koos allkirjaga märkimata ka allakirjutaja nimi.

III LISA

(Lepingu VII lisa, millele on viidatud lepingu artiklis 114 (VII lisa B jagu))

ETTEÕTETE ASUTAMISEGA SEOTUD KOHUSTUSTE LOEND

(vastavalt käesoleva lepingu artiklile 114)

„B JAGU

ELi OSAPOOL

Kasutatakse järgmisi lühendeid:

AT	Austria
BE	Belgia
BG	Bulgaaria
CY	Küpros
CZ	Tšehhi Vabariik
DE	Saksamaa
DK	Taani
ES	Hispaania
EE	Eesti
EU	Euroopa Liit, sealhulgas kõik selle liikmesriigid
FI	Soome
FR	Prantsusmaa
EL	Kreeka
HR	Horvaatia
HU	Ungari
IE	Iirimaa
IT	Itaalia
LV	Läti
LT	Leedu

LU	Luksemburg
MT	Malta
NL	Madalmaad
PL	Poola
PT	Portugal
RO	Rumeenia
SK	Slovakkia
SI	Sloveenia
SE	Rootsi
UK	Ühendkuningriik

1. Alljärgnevas kohustuste loendis on esitatud lepingu artikli 114 kohaselt liberaliseeritud majandustegevusalad ning nendel tegevusaladel lepingule allakirjutanud Andide riikide ettevõtete ja investorite suhtes reservatsioonidena kohaldatavad turulepääsu ja võrdse kohtlemise piirangud. Loendid koosnevad järgmistest elementidest:

- a) esimeses veerus on nimetatud sektor või allsektor, milles pool on kohustuse võtnud, ja liberaliseerimise ulatus, mille suhtes reservatsioone kohaldatakse, ning
- b) teises veerus kirjeldatakse kohaldatavaid reservatsioone.

Kui punktis b nimetatud veerus on üksnes konkreetsete ELi liikmesriikide suhtes kohaldatavad reservatsioonid, võtavad selles veerus nimetamata liikmesriigid kohustusi asjaomases sektoris reservatsioonideta⁶.

Alljärgnevas loendis nimetamata sektorites ja allsektorites kohustusi ei võeta.

2. Üksikute sektorite ja allsektorite kindlakstegemisel on:
 - a) „ISIC rev 3.1” – rahvusvaheline majandustegevusalade klassifikaator, mis on esitatud ÜRO statistikaameti väljaandes „Statistical Papers” (Series M, N° 4, ISIC REV 3.1, 2002);
 - b) „CPC” – ühtne tooteklassifikaator, mis on esitatud ÜRO Statistikaameti väljaandes „Statistical Papers” (Series M, nr 77, CPC prov, 1991), ning
 - c) „CPC ver 1.0” – ühtne tooteklassifikaator, mis on esitatud ÜRO statistikaameti väljaandes „Statistical Papers” (Series M, N° 77, CPC ver 1.0, 1998).

⁶ Kui konkreetse sektoris üksnes konkreetsete ELi liikmesriikide suhtes kohaldatavaid reservatsioone ei ole, ei piira see kogu ELi hõlmavate horisontaalsete ja valdkondlike reservatsioonide kohaldamist, kui need on ette nähtud.

3. Allpool esitatud loendis ei ole nimetatud kvalifikatsiooninõuete ja -menetluste, tehniliste normide ning litsentsimisnõuete ja -menetlustega seotud meetmeid, kui need ei kujuta endast turulepääsu ega võrdse kohtlemise piirangut käesoleva lepingu artiklite 112 ja 113 tähenduses. Kõnealuseid meetmeid (nt tegevusloa saamise nõue, universaalteenuse osutamise kohustused, kvalifikatsioonide tunnustamise nõue reguleeritud sektorites, nõue sooritada teatud eksamid, sh keeleeksamid, ning mittediskrimineeriv nõue, et teatavaid tegevusi ei tohi teostada keskkonnakaitsealadel või ajaloo- ja kunstiväärtusega piirkondades) kohaldatakse lepingule allakirjutanud Andide riikide ettevõtete ja investorite suhtes igal juhul, isegi kui neid ei ole loendis nimetatud.
4. Käesoleva lepingu artikli 107 lõike 3 kohaselt ei sisalda alljärgnev loend lepinguosaliste määratud subsiidiumeid käsitlevaid meetmeid.
5. Käesoleva lepingu artikli 112 kohaselt ei sisalda allpool olev loend diskrimineerivaid nõudeid ettevõtte õigusliku vormi liikide osas.
6. Käesolevast kohustuste loendist tulenevatel õigustel ja kohustustel ei ole isejäõustuvat mõju ning seega ei anna see õigusi otse üksikutele füüsilistele ja juriidilistele isikutele.

Sektor või allsektor	Reservatsioonide kirjeldus
KÕIK SEKTORID	Kinnisvara AT, BG, CY, CZ, DK, EE, ES, EL, FI, HR, HU, IE, IT, LT, LV, MT, PL, RO, SI, SK: välisinvestoritel on maa ja kinnisvara ostmisel piirangud⁷.
KÕIK SEKTORID	Kommunaalteenused EL: riiklikul või kohalikul tasandil kommunaalteenusteks peetavate majandustegevusalade suhtes võib kohaldada riiklike monopole või eraettevõtjatele antavaid ainuõigusi⁸.
KÕIK SEKTORID	Ettevõtte liigid EL: kohtlemine, mis saab osaks Euroopa Liidu liikmesriigi õiguse kohaselt moodustatud (kolmanda riigi ettevõtete) tütarettevõtjatele, kelle registrijärgne asukoht, juhatuse asukoht või peamine tegevuskoht on Euroopa Liidu territooriumil, ei laiene Euroopa Liidu liikmesriigis asutatud kolmanda riigi ettevõtte filiaalidele ega esindustele. BG: filiaalide asutamisel on nõutav luba. EE: vähemalt poolte juhatuse liikmete elukoht peab olema Euroopa Liidus. FI: välisriigi kodanikul, kes tegeleb kaubandusega osanikuna Soome usaldus- või täisühingus, peab olema kauplemisluba ning tema alaline elukoht peab olema Euroopa Liidus. Kõikide sektorite puhul, v.a telekommunikatsiooniteenused, kehtib vähemalt poolte juhatuse tava- ja asendusliikmete suhtes kodakondsus- ja elukohanõue. Äriühingute korral võib siiski teha erandeid. Kui välisriigi organisatsioon kavatseb tegeleda äritegevuse või kaubandusega Soome filiaali asutamise kaudu, on nõutav kauplemisluba. Usaldusühingu asutamiseks peab välisriigi organisatsioon või eraisik, kes ei ole ELi kodanik, saada loa. Telekommunikatsiooniteenuste puhul kehtib poolte asutajate ja juhatuse liikmete suhtes alalise elukoha nõue. Kui asutaja on juriidiline isik, kehtib elukohanõue ka kõnealuse juriidilise isiku puhul. IT: tööstus-, äri- ja käsitöövaldkondadele juurdepääsuks on nõutav elamisluba ja eritegevusluba. BG, PL: esinduse majandustegevus võib hõlmata üksnes välismaise emaeettevõtja reklaamimist ja edendamist.

⁷ Teenustesektorite puhul piirduvad kõnealused piirangud olemasolevates GATSi kohustustes kajastatud piirangutega.

⁸ Kuna kommunaalteenuseid osutatakse sageli ka piirkondlikul tasemel, ei ole üksikasjaliku ja ammendava sektoripõhise loendi esitamine otstarbekohane. Arusaadavuse huvides nimetatakse kohustuste loendi vastavates joonealustes märkustes illustratiivselt ja mittetäielikult need sektorid, kus kommunaalteenustel on tähtis roll.

Sektor või allsektor	Reservatsioonide kirjeldus
	PL: filiaalide puhul piiranguteta, välja arvatud finantsteenuste korral. Muude riikide kui Euroopa Liidu liikmesriikide investorid võivad tegeleda majandustegevusega üksnes usaldusühingu, piiratud vastutusega kapitaliühingu, piiratud vastutusega äriühingu ning kapitaliühingu vormis (õigusteenuste puhul üksnes registreeritud ühingu ja usaldusühingu vormis). RO: äriühingu ainuke juhataja või juhatuse esimees ning pool juhatuse liikmetest peavad olema Rumeenia kodanikud, kui asutamislepingus või põhikirjas ei ole teisiti sätestatud. enamuse äriühingu audiitoreid ja nende asetäitjaid peavad olema Rumeenia kodanikud. SE: Välismaa äriühing (mis ei ole asutanud juriidilist isikut Rootsis) tegeleb äritegevusega Rootsis asutatud filiaali kaudu, millel on iseseisev juhtkond ja eraldi raamatupidamine. Ehitusprojektid, mis kestavad vähem kui aasta, vabastatakse filiaali asutamise või residendist esindaja nimetamise kohustusest. Piiratud vastutusega äriühingul (kapitaliühingul) võib olla üks või mitu asutajat. Asutajaliige elab Rootsis või on Rootsi juriidiline isik. Täisühing võib olla asutajaliige üksnes juhul, kui kõik osanikud elavad Rootsis. Vastavad tingimused kehtivad kõikide muude juriidilise isiku liikide asutamise suhtes. Vähemalt 50 % juhatuse liikmetest peavad elama Rootsis. Välismaalased või väljaspool Rootsit elavad Rootsi kodanikud, kes soovivad alustada äritegevust Rootsis, nimetavad ja registreerivad kohalikus asutuses residendist esindaja, kes vastutab kõnealuse tegevuse eest. Elukohanõuetest võib loobuda, kui on võimalik tõendada, et neid ei ole konkreetsel juhul vaja. SI: välismaa äriühingute filiaalide asutamise tingimuseks on, et emettevõtja peab olema registreeritud päritoluriigi kohturegistris vähemalt üks aasta. SK: välismaine füüsiline isik, kelle nimi kantakse äriregistrisse ettevõtja nimel tegutsema volitatud isikuna, peab esitama Slovaki Vabariigi elamisloa.

Sektor või allsektor	Reservatsioonide kirjeldus
KÕIK SEKTORID	Investeerimine ES: et välisriigi valitsused ja avalik-õiguslikud üksused saaksid Hispaanias investeerida (mis kaldub lisaks üksuse majandushuvidele viitama ka majandusväliste huvidele) otse või äriühingute või teiste üksuste kaudu, mis on välisriigi valitsuste otsese või kaudse kontrolli all, on vaja valitsuse eelnevat luba. BG: ettevõtetes, kus riiklik (riigi või kohaliku omavalitsuse) osalus aktsiakapitalis on üle 30 %, on kõnealuste aktsiate üleminekuks kolmandatele isikutele vaja luba. Teatavate riigi või avaliku vara kasutamisega seotud majandustegevusalade puhul on nõutav kontsessiooniseaduse alusel antud kontsessiooni olemasolu. Välisinvestorid ei saa osaleda erastamises. Välisinvestorid ja kontrollosalusega Bulgaaria juriidilised isikud vajavad luba a) loodusvarade geoloogilisteks uuringuteks, arendamiseks või kaevandamiseks territoriaalvetes, mandrilaval või majandusvööndis ja b) punktis a nimetatud valdkondades tegutsevates äriühingutes kontrollosaluse omandamiseks. FR: välisostude suhtes, mis ületavad 33,33 % aktsiakapitalist või hääleõigusest olemasolevas Prantsusmaa ettevõttes või 20 % avalikult noteeritud Prantsusmaa äriühingutes, kohaldatakse järgmiseid eeskirju: - Prantsusmaa äriühingutesse käibega kuni 76 miljonit eurot võib teha kuni 7,6 miljoni euro suuruseid investeeringuid, kui etteteatamisest ja kõnealuste summade järgimise kontrollimisest on möödunud 15 päeva; - muudeks investeeringuteks antakse luba automaatselt üks kuu pärast etteteatamist, kui majandusminister ei ole erandlike asjaolude korral kasutanud oma õigust investeering edasi lükata. Välisosalus hiljuti erastatud äriühingutes võib piirduda avalikkusele pakutavate aktsiate muutuva summaga, mille Prantsusmaa valitsus kehtestab iga juhtumi korral eraldi. Teatavates kaubandus-, tööstus- või käsitöövaldkondades on vaja asutamise eriluba, kui tegevdirektoril ei ole alalist elamisluba. FI: kui välisomanikud omandavad aktsiaid, mis annavad rohkem kui ühe kolmandiku hääleõigusest Soome olulises äriühingus või ettevõttes (rohkem kui 1000 töötaja või käive üle 168 miljoni euro või bilansimaht suurem kui 168 miljonit eurot), peab olema Soome ametiasutuste kinnitus; kinnituse andmisest võib keelduda ainult juhul, kui kahjustataks olulisi riiklikke huve. Kõnealuseid piiranguid ei kohaldata telekommunikatsiooniteenuste suhtes.

Sektor või allsektor	Reservatsioonide kirjeldus
	HU: piiranguteta hiljuti erastatud välisosalusega äriühingute puhul. IT: hiljuti erastatud äriühingutele võib anda ainuõigused ja neid pikendada. Mõnel juhul võib piirata hääleõigusi hiljuti erastatud äriühingutes. Viie aasta jooksul võib kaitse, transporditeenuste, telekommunikatsiooni ja energeetika valdkonnas tegutsevate äriühingute suurte aktsiapakkide omandamiseks nõuda pädevate asutuste heakskiitu.
KÕIK SEKTORID	Geograafilised võõndid FI: Ahvenamaa saarestikus piirangud, mis keelavad Ahvenamaa piirkondliku kodakondsuseta füüsilistel isikutel või mis tahes juriidilistel isikutel kasutada asutamisõigust ilma saarestiku pädevate asutuste loata.
1. PÕLLUMAJANDUS, JAHINDUS, METSAMAJANDUS	
A. Põllumajandus, jahindus (ISIC rev 3.1: 011, 012, 013, 014, 015) v. a nõustamisteenused⁹	AT, HR, HU, MT, RO: piiranguteta põllumajandustegevuse korral. CY: Euroopa Liidu väline osalus ei tohi olla suurem kui 49 %. FR: põllumajandusettevõtete asutamiseks Euroopa Liitu mittekuuluvate riikide kodanike poolt ja Euroopa Liitu mittekuuluvate riikide kodanike poolt viinamarjaistanduste omandamiseks on vaja luba. IE: muude kui Euroopa Liidu riikide residentidelt nõutakse jahutootmise alustamiseks luba.
B. Metsamajandus ja metsavarumine (ISIC rev 3.1: 020) v.a nõustamisteenused	BG: piiranguteta metsaraie korral.
2. KALAPÜÜK JA VESIVILJELUS (ISIC rev.3.1: 0501, 0502) v.a nõustamisteenused	AT: vähemalt 25 % laevadest peavad olema registreeritud Austrias. BE, FI, IE, LV, NL, PT, SK: välisinvestorid, kes ei ole asutatud ega kelle põhitegevuskoht ei ole Belgias, Soomes, Iirimaa, Lätis, Madalmaades, Portugalis ega Slovaki Vabariigis, ei saa omandada vastavalt Belgia, Soome, Iirimaa, Läti, Madalmaade, Portugali ja Slovaki lipu all sõitvaid laevu. CY, EL: Euroopa Liidu väline osalus ei tohi olla suurem kui 49 %. DK: Euroopa Liitu mittekuuluvate riikide residendid ei saa omandada vähemalt ühte kolmandikku kutselise kalapüügiga tegelevast ettevõttest. Euroopa Liitu mittekuuluvate riikide residendid ei saa omandada Taani lipu all sõitvaid laevu, välja arvatud Taanis asutatud ettevõtte kaudu.

⁹

Põllumajanduse, jahinduse, metsamajanduse ja kalandusega seotud nõustamisteenused on esitatud ÄRITEENUSTE all punktides 6.F.f ja 6.F.g.

Sektor või allsektor	Reservatsioonide kirjeldus
	FR: Euroopa Liitu mittekuuluvate riikide kodanikel ei saa olla osalust riigile kuuluvas merealas kala-/karplooma-/vetikakasvatuse eesmärgil. Välisinvestorid, kes ei ole asutatud ega kelle põhitegevuskoht ei ole Prantsusmaal, saavad omandada kuni 50 % Prantsuse lipu all sõitvatest laevadest.

Sektor või allsektor	Reservatsioonide kirjeldus
	DE: merekalapüügiluba antakse üksnes laevadele, millel on õigus sõita Saksamaa lipu all. Need on kalalaevad, mille enamusosalus kuulub Euroopa Liidu kodanikele või kooskõlas Euroopa Liidu eeskirjadega asutatud äriühingutele, mille põhitegevuskoht on Euroopa Liidu liikmesriigis. Laevade kasutamist peavad juhtima ja kontrollima Saksamaal alaliselt elavad isikud. Kalapüügiloa saamiseks tuleb kõik kalalaevad registreerida asjaomastes mereriikides, kus laevadel on kodusadamad. EE: laevadel on õigus sõita Eesti lipu all, kui nad asuvad Eestis ja enamusosalus kuulub Eesti kodanikele täisühingutes ja usaldusühingutes või muudes Eestis paiknevates juriidilistes isikutes ning häälteenamus juhatuses kuulub Eesti kodanikele. BG, HR, HU, LT, MT, RO: piiranguteta. IT: välismaalased, kes pole Euroopa Liidu residendid, ei saa omandada enamusosalust Itaalia lipu all sõitvates laevades ega kontrollivat osalust laevandusettevõttes, mille peakontor on Itaalias. Kalapüük Itaalia territoriaalvetes on reserveeritud Itaalia lipu all sõitvatele laevadele. SE: välisinvestorid, kes ei ole asutatud ja kelle põhitegevuskoht ei ole Rootsis, saavad omandada kuni 50 % Rootsi lipu all sõitvatest laevadest. Välisinvestorite poolt Rootsi vetes kutselise kalapüügiga tegelevates äriühingutes üle 50 % osaluse omandamise suhtes nõutakse luba. SI: laevadel on õigus sõita Sloveenia lipu all, kui üle poole laevadest kuulub Euroopa Liidu kodanikele või juriidilistele isikutele, kelle peakontor on Euroopa Liidu liikmesriigis. UK: reservatsioon Ühendkuningriigi lipu all sõitvate laevade omandiõiguse suhtes, v.a juhul, kui vähemalt 75 % investeeringutest kuulub Briti kodanikele ja/või äriühingutele, mis kuuluvad vähemalt 75 % ulatuses Briti kodanikele, kes kõigil juhtudel omavad alalist elu- ja asukohta Ühendkuningriigis. Laevade haldamine, juhtimine ja kontrollimine peab toimuma Ühendkuningriigist.

Sektor või allsektor	Reservatsioonide kirjeldus
3. MÄETÖÖSTUS¹⁰ A. Kivi- ja pruunsöe kaevandamine; turba tootmine (ISIC rev 3.1: 10) B. Toornafta ja maagaasi tootmine¹¹ (ISIC rev 3.1: 1110) C. Metallimaakide kaevandamine (ISIC rev 3.1: 13) D. Muu kaevandamine (ISIC rev 3.1: 14)	EL: neist riikidest pärit investoritel, kes on energiatarnijad, võib olla keelatud tegevuse üle kontrolli saavutamine. piiranguteta otseste filiaalide avamise korral (nõutav on asutamine juriidilise isikuna). Piiranguteta toornafta ja maagaasi tootmise korral. ES: piiranguteta strateegiliste mineraalide kaevandamisse tehtavate välisinvesteeringute suhtes.
4. TOOTMINE¹²	
A. Toiduainete ja jookide tootmine (ISIC rev 3.1: 15)	puuduvad
B. Tubakatoodete tootmine (ISIC rev 3.1: 16)	puuduvad
C. Tekstiilitootmine (ISIC rev 3.1: 17)	puuduvad
D. Rõivatootmine; karusnaha töötlemine ja värvimine (ISIC rev 3.1: 18)	puuduvad
E. Naha parkimine ja töötlemine; kohvrite, käekottide, sadulsepatoodete, rakmete ja jalatsite tootmine (ISIC rev 3.1: 19)	puuduvad

¹⁰ Kohaldatakse kommunaalteenuste horisontaalset piirangut.

¹¹ Ei hõlma kaevandamisega seotud teenuste osutamist tasu eest või lepingu alusel nafta- ja gaasimaardlates, mis on esitatud ENERGIATEENUSTE all punktis 18.A.

¹² Ei hõlma töötleva tööstusega kaasnevaid nõuandeteenuseid, mis on toodud punktis 6.F.h ÄRITEENUSTE all.

Sektor või allsektor	Reservatsioonide kirjeldus
F. Puidutöötlemine ning puit- ja korktoodete tootmine, v.a mööbel; õlest ja punumismaterjalist toodete tootmine (ISIC rev 3.1: 20)	puuduvad
G. Paberi ja pabertoodete tootmine (ISIC rev 3.1: 21)	puuduvad
H. Kirjastamine, trükkimine ja salvestiste paljundamine ¹³ (ISIC rev 3.1: 22, v.a kirjastamine ja trükkimine tasu eest või lepingu alusel ¹⁴)	IT: kirjastuste ja trükikodade omanikel kodakondsusnõue.
I. Koksi tootmine (ISIC rev 3.1: 231)	puuduvad
J. Puhastatud naftatoodete tootmine ¹⁵ (ISIC rev 3.1: 232)	EL: energiat tarnivatest riikidest pärit investoritel võib olla keelatud tegevuse üle kontrolli saavutamine. piiranguteta otseste filiaalide avamise korral (nõutav on asutamine juriidilise isikuna).
K. Kemikaalide ja keemiatoodete tootmine, v.a lõhkeained (ISIC rev 3.1: 24, v.a lõhkeainete tootmine)	puuduvad
L. Kummi- ja plasttoodete tootmine (ISIC rev 3.1: 25)	puuduvad
M. Muude mittemetalsetest mineraalidest toodete tootmine (ISIC rev 3.1: 26)	puuduvad
N. Metallitootmine	puuduvad

¹³ Sektor piirdub tööstusliku tootmisega. Ei hõlma audiovisuaalvaldkonna tegevusi ega kultuurilise sisu edastamist.

¹⁴ Kirjastamine ja trükkimine tasu eest või lepingu alusel on esitatud ÄRITEENUSTE all punktis 6.F.p.

¹⁵ Kohaldatakse kommunaalteenuste horisontaalset piirangut.

Sektor või allsektor	Reservatsioonide kirjeldus
(ISIC rev 3.1: 27)	

Sektor või allsektor	Reservatsioonide kirjeldus
O. Metalltoodete tootmine, v.a masinad ja seadmed (ISIC rev 3.1: 28)	puuduvad
P. Masinate tootmine	
a) üldmasinate tootmine (ISIC rev 3.1: 291)	puuduvad
b) erimasinate tootmine, v.a relvad ja laskemoon (ISIC rev 3.1: 2921, 2922, 2923, 2924, 2925, 2926, 2929)	puuduvad
c) mujal liigitamata kodumasinate tootmine (ISIC rev 3.1: 293)	puuduvad
d) kontori- ja raamatupidamismasinate ning arvutite tootmine (ISIC rev 3.1: 30)	puuduvad
e) mujal liigitamata elektrimasinate ja -seadmete tootmine (ISIC rev 3.1: 31)	puuduvad
f) raadio-, televisiooni- ja sideseadmete ning -aparatuuri tootmine (ISIC rev 3.1: 32)	puuduvad
Q. Meditsiinitehnika, täppisinstrumentide, optikariistade ja kellade tootmine (ISIC rev 3.1: 33)	puuduvad
R. Mootorsõidukite, haagiste ja poolhaagiste tootmine (ISIC rev 3.1: 34)	puuduvad

Sektor või allsektor	Reservatsioonide kirjeldus
S. Muude (mittesõjaliste) transpordivahendite tootmine (ISIC rev 3.1: 35, v.a sõjalaevade, -lennukite ja muude sõjaliste transpordivahendite tootmine)	puuduvad
T. Mööblitootmine; mujal liigitamata tootmine (ISIC rev 3.1: 361, 369)	puuduvad
U. Ringlussevõtt (ISIC rev 3.1: 37)	puuduvad
5. ELEKTRIENERGIA, GAASI, AURU JA KUUMA VEE TOOTMINE, ÜLEKANNE JA JAOTUS ENDA TARBEKS ¹⁶ (V.A TUUMAENERGIAPÕHINE ELEKTRITOOTMINE)	
A. Elektritootmine; elektri ülekanne ja jaotus enda tarbeks (ISIC rev 3.1 osa: 4010) ¹⁷	EL: neist riikidest pärit investoritel, kes on energiatarnijad, võib olla keelatud tegevuse üle kontrolli saavutamine. piiranguteta otseste filiaalide avamise korral (nõutav on asutamine juriidilise isikuna).
B. Gaasitootmine; gaaskütuste jaotus magistraalvõrkude kaudu enda tarbeks (ISIC rev 3.1 osa: 4020) ¹⁸	EL: neist riikidest pärit investoritel, kes on energiatarnijad, võib olla keelatud tegevuse üle kontrolli saavutamine. piiranguteta otseste filiaalide avamise korral (nõutav on asutamine juriidilise isikuna).
C. Auru ja kuuma vee tootmine; auru ja kuuma vee jaotus enda tarbeks (ISIC rev 3.1 osa: 4030) ¹⁹	EL: neist riikidest pärit investoritel, kes on energiatarnijad, võib olla keelatud tegevuse üle kontrolli saavutamine. piiranguteta otseste filiaalide avamise korral (nõutav on asutamine juriidilise isikuna).

¹⁶ Kohaldatakse kommunaalteenuste horisontaalset piirangut.

¹⁷ Ei hõlma elektri ülekande- ja jaotussüsteemide kasutamist tasu või lepingu alusel, mis on esitatud ENERGIAATEENUSTE all.

¹⁸ Ei hõlma maagaasi ja gaaskütuste transporti torujuhtmete kaudu, gaasi ülekannet ja jaotust tasu eest või lepingu alusel ega maagaasi ja gaaskütuste müüki, mis on esitatud ENERGIAATEENUSTE all.

¹⁹ Ei hõlma auru ja kuuma vee ülekannet ja jaotust tasu eest või lepingu alusel ning auru ja kuuma vee müüki, mis on esitatud ENERGIAATEENUSTE all.

Sektor või allsektor	Reservatsioonide kirjeldus
6. ÄRITEENUSED	
A. Kutseteenused	
a) õigusteenused (CPC 861) ²⁰ välja arvatud õigusnõustamise ja juriidiliste dokumentide ja nende tõendamise seotud teenused, mida osutavad avalikke funktsioone täitvad õigusspetsialistid, nt notarid, <i>huissiers de justice</i> ja muud <i>officiers publics et ministériels</i>	AT: välismaalastest advokaatide (kes peavad olema saanud oma asukohariigis täieliku erialase väljaõppe) osalus mis tahes õigusbüroo aktsiakapitalis ja tegevustulemustes ei või ületada 25 %. Neil ei tohi olla otsustavat mõju otsuste tegemisel. BE: kohaldatakse kvoote kassatsioonikohtus (<i>Cour de cassation</i>) tsiviilmenetluses esindamise suhtes. FR: advokaatide pääsu suhtes <i>avocat auprès de la Cour de Cassation</i> ja <i>avocat auprès du Conseil d'Etat</i> kutsealadele kohaldatakse kvoote. DK: Taani õigusbüroo aktsiaid võivad omada üksnes Taanis tegevusluba omavad juristid ja Taanis registreeritud õigusbürood. Taani õigusbüroo juhatusse või juhtkonda võivad kuuluda üksnes Taanis tegevusluba omavad juristid. Tegevusloa saamiseks Taanis nõutakse eksami sooritamist Taani õiguse kohta. FR: mõned õigusliku vormi liigid (<i>association d'avocats</i> ja <i>société en participation d'avocat</i>) reserveeritakse advokaatidele, kes on Prantsusmaal täielikult advokatuuri vastu võetud. Prantsusmaa või Euroopa Liidu õigusega seotud teenuseid osutavas õigusbüroos peavad vähemalt 75 % partneritest, kellele kuulub 75 % aktsiatest, olema Prantsusmaal advokatuuri täielikult vastu võetud advokaadid. HR: pooli võivad esindada kohtutes üksnes Horvaatia advokatuuri (<i>odvjetnici</i>) liikmed. Advokatuuri liikmeks saamiseks kehtib kodakondsusnõue. HU: kaubanduslik kohalolek partnerluse kujul koos Ungari advokaadi

20

Hõlmab õigusnõustamise, seadusjärgse esindamise, vahekohtu-, lepitus- ja vahendusmenetluse ning juriidiliste dokumentide ja nende tõendamise seotud teenuseid. Õigusteenuseid on lubatud osutada üksnes seoses rahvusvahelise avaliku õiguse, Euroopa Liidu õiguse ja iga sellise jurisdiktsiooni õigusega, kus investor või tema töötaja on kvalifitseeritud advokaadina praktiseerima ning sarnaselt muude teenuste osutamisega kehtivad Euroopa Liidu liikmesriikides kohaldatavad litsentsimisnõuded ja -kord. Rahvusvahelise avaliku õiguse ja välisriigi seadustega seotud õigusteenuseid osutavate advokaatide puhul võivad need muuhulgas olla vastavus kohalikule eetikakoodeksile, asukohariigi ametinimetuse kasutamine (kui vastuvõtva riigi ametinimetusega ei ole tunnustust saadud), kindlustusnõuded, lihtregistreerimine vastuvõtva riigi advokatuuris või lihtsustatud vastuvõtt vastuvõtva riigi advokatuuri sobivustesti põhjal ning juriidiline või kutsealane aadress vastuvõttas riigis. Euroopa Liidu õigusega seotud õigusteenuseid peab põhimõtteliselt osutama täieliku erialase väljaõppe saanud ja Euroopa Liidu liikmesriigi advokatuuri vastu võetud advokaat isiklikult või siis osutatakse kõnealuseid teenuseid tema vahendusel ning Euroopa Liidu liikmesriigi õigusega seotud õigusteenuseid peab põhimõtteliselt osutama täieliku erialase väljaõppe saanud ja asjaomase Euroopa Liidu liikmesriigi advokatuuri vastu võetud advokaat isiklikult või siis osutatakse kõnealuseid teenuseid tema vahendusel. Täielik vastuvõtmine asjaomase Euroopa Liidu liikmesriigi advokatuuri võib seetõttu osutada vajalikuks kohtutes ja muudes Euroopa Liidu pädevates asutustes esindamiseks, kuna see hõlmab Euroopa Liidu ja riikliku menetlusõiguse praktiseerimist. Mõnes Euroopa Liidu liikmesriigis on siiski lubatud neil välisriigi advokaatidel, keda ei ole advokatuuri täielikult vastu võetud, esindada tsiviilkohtumenetluses poolt, kes on selle riigi kodanik või kuulub sellesse riiki, kus advokaadil on õigus praktiseerida.

Sektor või allsektor	Reservatsioonide kirjeldus
	<i>(ügyvéd)</i> või õigusbürooga (<i>ügyvédi iroda</i>) või esindusena. PL: kui Euroopa Liidu advokaatide jaoks on kättesaadavad muud õigusliku vormi liigid, on välisriigi advokaatidel juurdepääs üksnes registreeritud ühingu ja usaldusühingu õiguslikule vormile.

Sektor või allsektor	Reservatsioonide kirjeldus
b) 1. Majandusarvestusteenused (CPC 86212, v.a auditeerimisteenused, CPC 86213, CPC 86219 ja CPC 86220)	AT: välismaalastest raamatupidajate (kes peavad olema volitatud vastavalt oma asukohariigi seadustele) osalemine aktsiakapitalis ja nende osakud äritegevuse tulemustes, mis kuuluvad mõnele Austria juriidilisele isikule, ei või ületada 25 protsenti; käesolev tingimus kehtib üksnes nende isikute suhtes, kes ei ole Austria kutseorgani liikmed. CY: juurdepääsu korral kohaldatakse majandusvajaduste testi. Põhikriteeriumid: tööhõive olukord allsektoris. DK: partnerettevõtte loomiseks Taani volitatud raamatupidajatega peavad välisriigi raamatupidajad hankima loa Taani kaubandus- ja ettevõtlusametilt.
b) 2. Auditeerimisteenused (CPC 86211 ja 86212, v.a majandusarvestusteenused)	AT: välismaalastest audiitorite (kes peavad olema volitatud vastavalt oma asukohariigi seadustele) osalemine aktsiakapitalis ja nende osakud äritegevuse tulemustes, mis kuuluvad mõnele Austria juriidilisele isikule, ei või ületada 25 protsenti; käesolev tingimus kehtib üksnes nende isikute suhtes, kes ei ole Austria kutseorgani liikmed. CY: juurdepääsu korral kohaldatakse majandusvajaduste testi. Põhikriteeriumid: tööhõive olukord allsektoris. CZ, SK: vähemalt 60 % aktsiakapitalist või hääleõigusest on reserveeritud kodanikele. DK: partnerettevõtte loomiseks Taani volitatud raamatupidajatega peavad välisriigi raamatupidajad hankima loa Taani kaubandus- ja ettevõtlusametilt. FI: vähemalt üks Soome piiratud vastutusega äriühingu audiitoritest peab olema resident. HR: puuduvad, v.a nõue, et auditeerimist võivad läbi viia ainult juriidilised isikud. LV: vannutatud audiitorite äriühingus peab üle 50 % hääleõiguslikest aktsiatest kuuluma Euroopa Liidu vannutatud audiitoritele või vannutatud audiitorite äriühingutele. LT: vähemalt 75 % aktsiatest peab kuuluma ELi audiitoritele või audiitorettevõtetele. SE: üksnes Rootsisis kinnitatud audiitoritel on õigus osutada auditeerimisteenuseid õiguslikel alustel kindlate juriidiliste isikute juures nagu piiratud vastutusega äriühingud. Üksnes kõnealused isikud võivad olla aktsiate omanikud või moodustada partnerettevõtte, mis praktiseerib nõuetele vastavat auditeerimist (riigi huvides). Heakskiitmiseks on nõutav alaline elukoht. SI: välisriigi isikute osalus audiitorfirmades ei tohi ületada 49 % aktsiakapitalist.

Sektor või allsektor	Reservatsioonide kirjeldus
c) maksualase nõustamise teenused (CPC 863) ²¹	AT: välismaalastest maksunõustajate (kes peavad olema volitatud vastavalt oma asukohariigi seadustele) osalemine aktsiakapitalis ja nende osakud äritegevuse tulemustes, mis kuuluvad mõnele Austria juriidilisele isikule, ei või ületada 25 protsenti; Käesolev tingimus kehtib üksnes nende isikute suhtes, kes ei ole Austria kutseorgani liikmed. CY: juurdepääsu korral kohaldatakse majandusvajaduste testi. Põhikriteeriumid: tööhõive olukord allsektoris.
d) arhitektiteenused ning e) linnaplaneerimis- ja maastikuarhitektiteenused (CPC 8671 ja CPC 8674)	BG: riikliku või piirkondliku tähtsusega projektide puhul peavad välisinvestorid tegutsema kohalike investorite partneritena või nende alltöövõtjatena. LV: arhitektiteenuste puhul on nõutav kolmeaastane kogemus Lätis projekteerimise valdkonnas ja ülikoolikraad, et saada tegevusluba, mis võimaldaks tegutseda ärialal koos täieliku õigusliku vastutuse ja projekti allkirjaõigusega.
f) inseneriteenused ning g) integreeritud inseneriteenused (CPC 8672 ja CPC 8673)	BG: riikliku või piirkondliku tähtsusega projektide puhul peavad välisinvestorid tegutsema kohalike investorite partneritena või nende alltöövõtjatena.
h) meditsiini- (sh psühholoogide) ja hambaraviteenused (CPC 9312 ja CPC 85201 osa)	AT: piiranguteta, välja arvatud hambaraviteenused ning psühholoogid ja psühhoterapeudid (hambaraviteenuste ning psühholoogide ja psühhoterapeutide puhul puuduvad) DE: majandusvajaduste test arstidele ja hambaarstidele, kes on volitatud ravima riiklike kindlustusskeemide liikmeid. Põhikriteeriumid: arstide ja hambaarstide nappus asjaomases piirkonnas. FI: piiranguteta FR: kuigi Euroopa Liidu investoritele on kättesaadavad muud õigusliku vormi liigid, on välisinvestoritel juurdepääs üksnes sellistele õiguslikele vormidele nagu „ <i>société d'exercice libéral</i> ” ja „ <i>société civile professionnelle</i> ”. LV: majandusvajaduste test. Põhikriteeriumid: arstide ja hambaarstide nappus asjaomases piirkonnas. BG, LT: teenuse pakkumine, mis kuulub volituse alla, mille väljastamisel toetutakse tervishoiuteenuse kavale, sõltuvalt vajadustest, mis arvestab rahvaarvuga ja olemasolevate meditsiini- ja hambaraviteenustega. SI: piiranguteta sotsiaalmeditsiini, sanitaar-, epidemioloogiliste, meditsiini-/ökoloogiliste teenuste; vere, verepreparaatide ja siirdatavate organite tarnimise; lahangu korral.

²¹

Ei hõlma maksualaseid õigusabi- ja esindusteenuseid, mis on esitatud punktis 1.A.a). õigusteenused

Sektor või allsektor	Reservatsioonide kirjeldus
	UK: arstide registreerimine riikliku tervishoiuteenistuse juures kuulub meditsiinilise tööjõu planeerimise alla.

Sektor või allsektor	Reservatsioonide kirjeldus
i) veterinaariateenused (CPC 932)	AT: piiranguteta BG: majandusvajaduste test. Põhikriteeriumid: rahvastik ja olemasolevate ettevõtete paiknemise tihedus. HU: majandusvajaduste test. Põhikriteeriumid: sektoris valitsevad tööturutingimused. FR: kuigi Euroopa Liidu investoritele on kättesaadavad muud õigusliku vormi liigid, on välisinvestoritel juurdepääs üksnes sellistele õiguslikele vormidele nagu „<i>société d'exercice liberal</i>” ja „<i>société civile professionnelle</i>”.
j) 1. ämmaemandateenused (CPC 93191 osa)	BG, FI, MT, SI: piiranguteta. FR: kuigi Euroopa Liidu investoritele on kättesaadavad muud õigusliku vormi liigid, on välisinvestoritel juurdepääs üksnes sellistele õiguslikele vormidele nagu „<i>société d'exercice liberal</i>” ja „<i>société civile professionnelle</i>”. LT: võib rakendada majandusvajaduste testi. Põhikriteeriumid: tööhõive olukord allsektoris.
j) 2. Meditsiiniõdede, füsioterapeutide ja parameedikute teenused (CPC 93191 osa)	AT: välisinvestorid võivad tegutseda üksnes järgmistel tegevusaladel: meditsiiniõded, füsioterapeudid, töötervishoiu terapeudid, logopeedid, dieedi- ja toitumisnõustajad. BG, MT: piiranguteta. FI, SI: piiranguteta füsioterapeutide ja parameedikute osas. FR: kuigi Euroopa Liidu investoritele on kättesaadavad muud õigusliku vormi liigid, on välisinvestoritel juurdepääs üksnes sellistele õiguslikele vormidele nagu „<i>société d'exercice liberal</i>” ja „<i>société civile professionnelle</i>”. LT: võib rakendada majandusvajaduste testi. Põhikriteeriumid: tööhõive olukord allsektoris. LV: majandusvajaduste test välisriigi füsioterapeutidele ja parameedikutele. Põhikriteeriumid: tööhõive olukord asjaomases piirkonnas.
k) farmaatsiatoodete jaemüük ning meditsiini- ja ortopeediakaupade jaemüük	AT, BG, CY, FI, MT, PL, RO, SE, SI: piiranguteta BE, DE, DK, EE, ES, FR, IT, HR, HU, IE, LV, PT, SK: loa andmisel kohaldatakse majandusvajaduste testi. Põhikriteeriumid: rahvastik ja

Sektor või allsektor	Reservatsioonide kirjeldus
(CPC 63211) ja muud farmatseutide teenused ²²	olemasolevate apteekide paiknemise tihedus.

²²

Farmaatsiatoodete üldsusele tarnimise suhtes kehtivad samamoodi kui muude teenuste osutamise suhtes Euroopa Liidu liikmesriikides kohaldatavad litsentsimis- ja kvalifikatsiooninõuded ja -menetlused. Üldiselt võivad kõnealust teenust osutada üksnes farmatseudid. Mõnes Euroopa Liidu liikmesriigis on farmatseutidele reserveeritud üksnes retseptiravimite tarnimine.

Sektor või allsektor	Reservatsioonide kirjeldus
B. Arvutiteenused ja nendega seotud teenused (CPC 84)	puuduvad
C. Teadus- ja arendusteenused ²³	Punktide a ja c puhul:
a) Loodusteaduslikud teadus- ja arendusteenused (CPC 851)	EL: riiklikult rahastatavate teadus- ja arendusteenuste korral antakse ainuõigused ja/või -volitused üksnes Euroopa Liidu kodanikele ja Euroopa Liidu juriidilistele isikutele, kelle peakontor on Euroopa Liidus.
b) Sotsiaal- ja humanitaarteaduslikud teadus- ja arendusteenused (CPC 852, v.a psühholoogiteenused) ²⁴	Punkti b puhul: puuduvad
c) Valdkondadevahelised teadus- ja arendusteenused (CPC 853)	
D. Kinnisvarateenused ²⁵	
a) oma või renditud varaga seotud (CPC 821)	puuduvad
b) tasu eest või lepingu alusel (CPC 822)	puuduvad
E. Rendi-/liisinguteenused ilma juhita	
a) Laevadega seotud (CPC 83103)	LT: laevad peavad kuuluma Leedu füüsilistele isikutele või Leedus asutatud äriühingutele. SE: Rootsi lipu all sõitmiseks tuleb laeva välismaise osaluse korral tõendada Rootsi domineeriv tegevusmõju.
b) Õhusõidukitega seotud (CPC 83104)	EL: Euroopa Liidu lennuettevõtja kasutuses olev õhusõiduk peab olema registreeritud lennuettevõtja litsentsinud Euroopa Liidu liikmesriigis või mujal Euroopa Liidus. Õhusõiduki omanik peab olema kas kindlatele kodakondsusnõuetele vastav füüsiline isik või kindlatele kapitaliomandi-

²³ Kohaldatakse kommunaalteenuste horisontaalset piirangut.

²⁴ CPC 85201 osa, mis on esitatud punktis 6.A.h – Meditsiini- ja hambaraviteenused.

²⁵ asjaomane teenus on seotud kinnisvaraagendi kutsealaga ega mõjuta füüsiliste ja juriidiliste isikute õigusi ja/või piiranguid kinnisvara ostmisel.

Sektor või allsektor	Reservatsioonide kirjeldus
	ja kontrollinõuetele (sealhulgas juhatuse liikmete kodakondsus) vastav juriidiline isik. Erandeid võib teha lühiajaliste rendilepingute puhul ja erakorralistel asjaoludel.

Sektor või allsektor	Reservatsioonide kirjeldus
c) Muude transpordivahenditega seotud (CPC 83101, CPC 83102 ja CPC 83105)	puuduvad
d) Muude masinate ja seadmetega seotud (CPC 83106, CPC 83107, CPC 83108 ja CPC 83109)	puuduvad
e) Isiklike ja kodutarvetega seotud (CPC 832)	AT, BE, BG, CY, CZ, DE, DK, ES, FI, FR, EL, IE, IT, LU, MT, NL, PL, PT, RO, SI, SE, SK, UK: piiranguteta CPC 83202 puhul.
f) Telekommunikatsiooniseadmete rentimine (CPC 7541)	puuduvad
F. Muud äriteenused	
a) reklaamiteenused (CPC 871)	puuduvad
b) turu-uuringud ja avaliku arvamuse küsitlused (CPC 864)	puuduvad
c) juhtimisalase nõustamise teenused (CPC 865)	puuduvad
d) juhtimisalase nõustamisega seotud teenused (CPC 866)	HU: piiranguteta vahekohtu- ja lepitusteenuste korral (CPC 86602).
e) tehnilise katsetamise ja analüüsimise teenused ²⁶ (CPC 8676)	puuduvad

²⁶

Kommunaalteenuste horisontaalpiiranguid kohaldatakse tehniliste katsete ja analüüsi teenuste suhtes, mis on kohustuslikud müügiloa andmiseks või volituste kasutamiseks (nt auto ülevaatus, toidu ülevaatus).

Sektor või allsektor	Reservatsioonide kirjeldus
f) põllumajanduse, jahinduse ja metsamajandusega seotud nõustamisteenused (CPC 881 osa)	CY, CZ, EE, LT, MT, SK, SI: piiranguteta
g) kalandusega seotud nõustamisteenused (CPC 882 osa)	puuduvad

Sektor või allsektor	Reservatsioonide kirjeldus
h) töötleva tööstusega seotud nõustamisteenused (CPC 884 osa ja CPC 885 osa)	puuduvad
i) personali töölerakendamise- ja värbamisteenused	
i) 1. Juhtide otsimise teenused (CPC 87201)	BG, CY, CZ, DE, EE, FI, HR, LV, LT, MT, PL, PT, RO, SK, SI: piiranguteta
i) 2. Töölerakendamisteenused (CPC 87202)	AT, BG, CY, CZ, EE, FI, HR, LV, LT, MT, PL, PT, RO, SK: piiranguteta BE, FR, IT: Riigimonopol DE: loa andmisel kohaldatakse majandusvajaduste testi. Põhikriteeriumid: tööturu olukord ja areng.
i) 3. Kontori abipersonali värbamise teenused (CPC 87203)	AT, BG, CY, CZ, DE, EE, FI, HR, LV, LT, MT, PL, PT, RO, SK, SI: piiranguteta IT: Riigimonopol
i) 4. Modelliagentuuri teenused (CPC 87209 osa)	puuduvad.
j) 1. Uurimisteenused (CPC 87301)	BE, BG, CY, CZ, DE, ES, EE, FR, EL, HR, HU, IE, IT, LV, LT, LU, MT, NL, PL, PT, RO, SK, SI: piiranguteta
j) 2. Turvateenused (CPC 87302, CPC 87303, CPC 87304 ja CPC 87305)	DK: juhatuse liikmetel kodakondsuse ja alalise elukoha nõue. Piiranguteta lennujaama valveteenuste osutamise korral. BG, CY, CZ, EE, FI, LV, LT, MT, PL, RO, SI, SK: Tegevusloa võib anda üksnes kodanikele ja riiklikele registreeritud organisatsioonidele. ES: piiranguteta otseste filiaalide avamise korral (nõutav on asutamine juriidilise isikuna). Juurdepääsuks on vajalik eelnev luba. HR: piiranguteta.
k) nendega seotud teadusliku ja tehnilise nõustamise teenused ²⁷ (CPC 8675)	FR: välisinvestoritel on uurimis- ja geoloogilise luure teenuste jaoks vaja eriluba.
l) 1. Laevade hooldus ja remont	puuduvad

²⁷

Mõnede kaevandamisega (mineraalid, nafta, gaas jne) seotud tegevusalade korral kohaldatakse kommunaalteenuste horisontaalreservatsiooni.

Sektor või allsektor	Reservatsioonide kirjeldus
(CPC 8868 osa)	
l) 2. Raudteetranspordiseadmete hooldus ja remont (CPC 8868 osa)	LV: riigimonopol. SE: majandusvajaduste testi kohaldatakse siis, kui investorid kavatsevad luua oma terminali taristurajatised. Põhikriteeriumid: ruumi- ja võimsuspiirangud.

Sektor või allsektor	Reservatsioonide kirjeldus
l) 3. Mootorsõidukite, mootorrataste, mootorsaanide ja maanteetranspordiseadmete hooldus ja remont (CPC 6112, CPC 6122, CPC 8867 osa ja CPC 8868 osa)	SE: majandusvajaduste testi kohaldatakse siis, kui investorid kavatsevad luua oma terminali taristurajatised. Põhikriteeriumid: ruumi- ja võimsuspiirangud
l) 4. Õhusõidukite ja nende osade hooldus ja remont (CPC 8868 osa)	puuduvad
l) 5. Metalltoodete, (muude kui kontori-) masinate, (muude kui transpordi- ja kontori-) seadmete ning personaal- ja majapidamistarvete hooldus- ja remonditeenused ²⁸ (CPC 633, CPC 7545, CPC 8861, CPC 8862, CPC 8864, CPC 8865 ja CPC 8866)	puuduvad
m) hoonete puhastusteenused (CPC 874)	puuduvad
n) fotograafiateenused (CPC 875)	CY, EE, MT: piiranguteta
o) pakendamisteenused (CPC 876)	puuduvad
p) trükkimine ja kirjastamine (CPC 88442)	LT, LV: Kirjastamissektoris antakse asutamisõigus ainult riigis asutatud juriidilistele isikutele (mitte filiaalidele). PL: ajalehtede ja ajakirjade peatoimetajal kodakondsuse nõue. SE: kirjastajal ning kirjastus- ja trükiettevõtte omanikul elukohanõue.
q) konverentsiteenused (CPC 87909 osa)	puuduvad
r) 1. kirjaliku ja suulise tõlke	DK: volitatud tõlkijate ja tõlkide loas võidakse piirata tegevuse ulatust.

²⁸

Transpordiseadmete hooldus- ja remonditeenused (CPC 6112, 6122, 8867 ja CPC 8868) on esitatud punktides 6.F.1.1–6.F.1.4.
Kontorimasinate ja -seadmete, k.a arvutid, hooldus- ja remonditeenused (CPC 845) on esitatud punktis 6.B. Arvutiteenused.

Sektor või allsektor	Reservatsioonide kirjeldus
teenused (CPC 87905)	HR: piiranguteta Horvaatia kohtule kirjaliku ja suulise tõlke teenuse osutamise puhul. PL: piiranguteta vandetõlkide teenuste osutamise korral. BG, HU, SK: piiranguteta ametliku kirjaliku ja suulise tõlke korral.

Sektor või allsektor	Reservatsioonide kirjeldus
r) 2. Sisekujundus- ja tellimustoodete kujundamisteenused (CPC 87907)	puuduvad
r) 3. Inkassoteenused (CPC 87902)	IT, PT: investorite suhtes kohaldatakse kodakondsusnõuet.
r) 4. Krediidiinfoteenused (CPC 87901)	BE: tarbijakrediidi andmepankade puhul investoritel kodakondsusnõue. IT, PT: investorite suhtes kohaldatakse kodakondsusnõuet.
r) 5. Duplikaatide valmistamine (CPC 87904) ²⁹	puuduvad
r) 6. Telekommunikatsiooniseadmete nõustamisteenused (CPC 7544)	puuduvad
r) 7. Automaatvastamisteenused (CPC 87903)	puuduvad

²⁹

Ei hõlma trükkimisteenuseid, mis kuuluvad CPC 88442 alla ja on esitatud punktis 6.F.p.

Sektor või allsektor	Reservatsioonide kirjeldus
7. SIDETEENUSED	
A. Posti- ja kulleriteenused (Riigisisestesse või välisriigi sihtkohtadesse suunatud postisaadetiste³⁰ käitlemisega³¹ seotud teenused vastavalt järgmisele allsektorite loendile: i) mis tahes liiki füüsilisel kandjal³² olevate adresseeritud kirjalike teabevahetuste käitlemine, sealhulgas hübriidpostiteenus ja otsepostitus, ii) adresseeritud saadetiste ja pakkide käitlemine,³³ iii) adresseeritud ajakirjandustoodete käitlemine,³⁴ iv) eespool punktides i–iii nimetatud postisaadetiste käitlemine registreeritud või kindlustatud postisaadetistena, v) eespool punktides i–iii nimetatud postisaadetiste kättetoimetamise kiirkulleriteenused,³⁵ vi) adresseerimata postisaadetiste käitlemine, vii) dokumendivahetus³⁶	Puuduvad ³⁷

³⁰ „Postisaadetis” – mis tahes liiki riikliku ettevõtja või eraettevõtja käideldav saadetus.

³¹ Postisaadetise „käitlemine” – saadetiste kogumine, sorteerimine, transport ja kättetoimetamine.

³² Nt kiri, postkaardid.

³³ Siia alla kuuluvad raamatud, kataloogid.

³⁴ Ajakirjad, ajalehed, perioodikaväljaanded.

³⁵ Kiirkulleriteenus võib sisaldada peale suurema kiiruse ja usaldusväärsuse lisaväärtuselemente, näiteks kogumine lähetamiskohast, adressaadile kättetoimetamine, asukoha kindlakstegemine ja jälgimine, sihtpunkti ja adressaadi muutmine teel oleva saadetise puhul, vastuvõtukinnitus.

³⁶ Vahenditega, sh ajutiste ruumide ja transpordiga varustamine kolmanda isiku poolt, millega võimaldatakse kõnealuse teenuse tellijatel postisaadetisi omavahel vahetades neid ise kätte toimetada. „Postisaadetis” – saadetised, mida käitlevad kas riiklikud või eraettevõtjad.

³⁷ Allsektoritele i–iv võidakse nõuda konkreetseid universaalteenuste osutamise kohustusi kehtestavaid lube ja/või sissemaksete tegemist tagatisfondi.

Sektor või allsektor	Reservatsioonide kirjeldus
Allsektorid i, iv ja v võib jätta välja, kui need kuuluvad reserveeritud teenuste valdkonda, s.t kirisaadetised hinnaga kuni 2,5-kordne avalik põhitariif ja mille kaal ei ületa 50 grammi,³⁸ pluss kohtu- või haldusmenetluse käigus kasutatav tähtitud posti teenus.) (CPC 751 osa, CPC 71235³⁹ osa ja CPC 73210⁴⁰ osa)	
B. Telekommunikatsiooniteenused Kõnealused teenused ei hõlma majandustegevust, mis seisneb telekommunikatsiooniteenuste kaudu edastatava sisu tootmises.	

³⁸ „Kirjasaadetis” – mis tahes füüsilisele kandjale kirjutatud teade, mis edastatakse ja toimetatakse aadressil, mille saatja on märkinud saadetisele või selle ümbrisele. Raamatuid, katalooge, ajalehti ja perioodikaväljaandeid ei loeta kirjasaadetiseks.

³⁹ Posti maanteevedu enda tarbeks.

⁴⁰ Posti õhuvedu enda tarbeks.

Sektor või allsektor	Reservatsioonide kirjeldus
a) kõik elektromagnetiliste vahendite abil signaalide edastamist ja vastuvõtmist hõlmavad teenused, ⁴¹ v.a ringhääling ⁴²	Puuduvad ⁴³
b) satelliitringhäälingu teenused ⁴⁴	EL: kõnealuse sektori teenuseosutajate suhtes võidakse kohaldada kohustust kaitsta nende võrgu kaudu sisu edastamisega seotud üldist huvi pakkuvaid eesmäärke kooskõlas Euroopa Liidu elektrooniliste sideteenuste õigusliku raamistikuga. BE: piiranguteta
8. EHITUSTEENUSED JA NENDEGA SEOTUD INSENERITEENUSED (CPC 511, CPC 512, CPC 513, CPC 514, CPC 515, CPC 516, CPC 517 ja CPC 518)	BG: riikliku või piirkondliku tähtsusega projektide puhul peavad välisinvestorid tegutsema kohalike investorite partneritena või nende alltöövõtjatena. CY, CZ, HU, MT, SK: piiranguteta
9. TURUSTUSTEENUSED (v.a relvade, laskemoona, lõhkeainete ja muu sõjavarustuse turustamine) Kõik allpool nimetatud allsektorid ⁴⁵	AT: piiranguteta pürotehniliste kaupade, süttivate kaupade ja lõhkeeadeldiste ning toksiliste ainete turustamise korral. Farmaatsia- ja tubakatoodete turustamisel võib ainuõigusi ja/või lube anda üksnes Euroopa Liidu liikmesriikide kodanikele ning Euroopa Liidu juriidilistele isikutele, kelle peakontor asub Euroopa Liidus. FI: piiranguteta alkoholsete jookide ja ravimite turustamise korral. HR: piiranguteta tubakatoodete turustamise korral.

⁴¹ Käesolevad teenused ei hõlma sidusinfo- ja/või andmetöötlust (sh tehingute töötlust) (CPC 843 osa), mis on esitatud punktis 1.B. Arvutiteenused.

⁴² Ringhäälingut määratletakse katkematu ülekandevoona, mis on vajalik TV- ja raadioprogrammide signaalide edastamiseks üldsusele, kuid mis ei hõlma operaatoritevahelisi ühenduskanaleid.

⁴³ Selgitav joonealune märkus: Mõned Euroopa Liidu liikmesriigid säilitavad riikliku osaluse teatavates telekommunikatsiooniettevõtetes. Euroopa Liidu liikmesriigid jätavad endale õiguse säilitada selline riigiosalus tulevikus. See ei ole turulepääsu piirang. Belgias on riigi osalus ja hääleõigus Belgacomis vabalt määratud seadusandlike volituste alusel, milleks on hetkel 21. märtsi 1991. aasta riigile kuuluvate majandusettevõtete reformi käsitlev seadus.

⁴⁴ Kõnealused teenused hõlmavad telekommunikatsiooniteenuseid, mis seisnevad raadio- ja telesaadete edastamises ja vastuvõtmises satelliidi vahendusel (satelliidi kaudu edastamise katkematu ahel, mis on vajalik TV- ja raadioprogrammi signaalide levitamiseks üldsusele). See hõlmab satelliitsideteenuste müüki, kuid ei sisalda teleprogrammide pakettide müüki majapidamistele.

⁴⁵ Kommunaalteenuste horisontaalpiirangut kohaldatakse keemiakaupade, farmaatsiatoodete, meditsiiniotstarbeliste toodete, nt meditsiini- ja kirurgiasaadmed, raviained ja meditsiiniotstarbelised esemed, sõjavarustuse ja väärismetallide (ja -kivide) levitamise suhtes ning mõnedes Euroopa Liidu liikmesriikides ka tubaka ja tubakatoodete ning alkoholsete jookide levitamise suhtes.

Sektor või allsektor	Reservatsioonide kirjeldus
A. Komisjonimüügiagentide teenused	
a) mootorsõidukite, mootorrataste ja mootorsaania ning nende varuosade ja tarvikute komisjonimüügi tegelevate agentide teenused (CPC 61111 osa, CPC 6113 osa ja CPC 6121 osa)	puuduvad
b) muude komisjonimüügiagentide teenused (CPC 621)	puuduvad
B. Hulgimüügiteenused	
a) mootorsõidukite, mootorrataste ja mootorsaania ning nende varuosade ja tarvikute hulgimüügiteenused (CPC 61111 osa, CPC 6113 osa ja CPC 6121 osa)	puuduvad
b) telekommunikatsioonivõrgu lõppseadmete hulgimüügiteenused (CPC 7542 osa)	puuduvad
c) muud hulgimüügiteenused (CPC 622, v.a energiatoodete hulgimüügiteenused ⁴⁶)	FR, IT: tubaka riigimonopol. FR: hulgimüügi tegelevatele apteekidele tegevusloa andmisel kohaldatakse majandusvajaduste testi. Põhikriteeriumid: rahvastik ja olemasolevate apteekide paiknemise tihedus.

⁴⁶ Kõnealused teenused, mis hõlmavad CPC 62271, on esitatud ENERGIATEENUSTE all punktis 18.D.

Sektor või allsektor	Reservatsioonide kirjeldus
C. Jaemüügiteenused⁴⁷ Mootorsõidukite, mootorrataste ja mootorsaanide ning nende varuosade ja tarvikute jaemüügiteenused (CPC 61112 osa, CPC 6113 osa ja CPC 6121 osa) Telekommunikatsioonivõrgu lõppseadmete jaemüügiteenused (CPC 7542 osa) Toiduainete jaemüügiteenused (CPC 631) Muude (energeetikaga mitteseotud) kaupade jaemüügiteenused, v.a ravimite, meditsiini- ja ortopeediliste kaupade jaemüük⁴⁸ (CPC 632, v.a CPC 63211 ja 63297)	ES, FR, IT: tubaka riigimonopol. BE, BG, DK, FR, IT, MT, PT: kaubamajadele (FR puhul üksnes suurtele kauplustele) tegevusloa andmisel kohaldatakse majandusvajaduste testi. Põhikriteeriumid: olemasolevate kaupluste arv ja neile avaldub mõju, rahvastiku tihedus, geograafiline paiknemine, mõju liiklustingimustele ja uute töökohtade loomine. IE, SE: piiranguteta alkoholsete jookide jaemüügi korral. SE: tegevusloa andmisel ajutiseks kauplemiseks rõivaste, jalatsite ja toiduainetega, mida ei tarbita müügikohas, võib kohaldada majandusvajaduste testi. Põhikriteeriumid: mõju kõnealuses piirkonnas olemasolevatele kauplustele.
D. Frantsiisimine (CPC 8929)	puuduvad

⁴⁷ Ei hõlma hooldus- ja remonditeenuseid, mis on esitatud ÄRITEENUSTE all punktides 6.B ja 6.F.1. Ei hõlma energiatoodete jaemüügiteenuseid, mis on esitatud ENERGIATEENUSTE all punktides 18.E ja 18.F.

⁴⁸ Farmaatsiatoodete, meditsiini- ja ortopeediliste kaupade jaemüük on esitatud KUTSETEENUSTE all punktis 1.A.k.

Sektor või allsektor	Reservatsioonide kirjeldus
10. HARIDUSTEENUSED (üksnes erateenused)	
A. Esimese taseme hariduse teenused (CPC 921)	EL: eraettevõtjate haridusvõrgus osalemiseks on nõutav kontsessioon. AT: piiranguteta kõrgharidusteenuste korral. piiranguteta raadio- ja telesaadete vahendusel osutatavate täiskasvanuharidusteenuste korral.
B. Teise taseme hariduse teenused (CPC 922)	BG: piiranguteta esimese ja/või teise taseme hariduse teenuste osutamise korral välismaalastest füüsiliste isikute ja liitude poolt ning kõrgharidusteenuste osutamise korral.
C. Kõrgharidusteenused (CPC 923)	CZ, SK: enamikul juhatuse liikmetel peab olema selle riigi kodakondsus. piiranguteta kolmanda taseme hariduse teenuste osutamise korral, v.a teise taseme järgse tehnika- ja kutsehariduse teenused (CPC 92310).
D. Täiskasvanuharidusteenused (CPC 924)	CY, FI, MT, RO, SE: piiranguteta EL: enamikul põhi- ja keskkoolide juhatuse liikmetel peab olema selle riigi kodakondsus. Piiranguteta kõrgkoolide puhul, mis annavad välja tunnustatud riiklikke diplomeid. ES, IT: vajaduste test eraülikoolide avamiseks, millel on õigus välja anda tunnustatud diplomeid ja kraade; menetlus hõlmab parlamendilt nõuande saamist. Põhikriteeriumid: rahvastik ja olemasolevate ettevõtete paiknemise tihedus. HR: piiranguteta esimese taseme hariduse teenuste korral (CPC 921). Keskharidusteenuste korral: juriidiliste isikute puhul puuduvad. HU, SK: asutatavate koolide arvu võivad piirata tegevuslubade väljaandmise eest vastutavad kohalikud ametiasutused (või kõrgkoolide ja muude kõrgharidusasutuste korral keskvõimuorganid). LV: Piiranguteta puuetega õpilastele kutsekeskhariduse tüüpi haridusteenustega seotud haridusteenuste osutamise korral (CPC 9224). SI: piiranguteta esimese taseme haridusasutuste korral. Enamik kesk- ja kõrgkoolide juhatuse liikmetest peab vastama kodakondsusnõudele.
E. Muud haridusteenused (CPC 929)	AT, BE, BG, CY, DE, DK, ES, EE, FI, FR, EL, HU, IE, IT, LV, LT, LU, MT, NL, PL, PT, RO, SI, SE, UK: piiranguteta CZ, SK: eraettevõtjate haridusvõrgus osalemiseks on nõutav kontsessioon. enamikul juhatuse liikmetel peab olema selle riigi kodakondsus.

Sektor või allsektor	Reservatsioonide kirjeldus
11. KESKKONNATEENUSED ⁴⁹ A. Reoveeteenused (CPC 9401) ⁵⁰ B. Tahkete/ohtlike jäätmete käitlemine, v.a ohtlike jäätmete piiriülene transport a) jäätmekäitlusteenused (CPC 9402) b) kanalisatsiooni- jms teenused (CPC 9403) C. Välisõhu ja kliima kaitse (CPC 9404) ⁵¹ D. Pinnase ja vee parandamine ja puhastamine a) saastatud/reostatud pinnase ja vee puhastamine, parandamine (CPC 9406 osa) ⁵² E. Mära ja vibratsiooni vähendamine (CPC 9405) F. Bioloogilise mitmekesisuse ja maastiku kaitse a) loodus- ja maastikukaitseteenused (CPC 9406 osa) G. Muud keskkonnateenused ja nendega seotud teenused (CPC 9409)	puuduvad

⁴⁹ Kohaldatakse kommunaalteenuste horisontaalset piirangut.

⁵⁰ Vastab reoveekäitlusteenustele.

⁵¹ Vastab heitgaaside puhastusteenustele.

⁵² Vastab loodus- ja maastikukaitseteenuste osadele.

Sektor või allsektor	Reservatsioonide kirjeldus
12. FINANTSTEENUSED	
A. Kindlustus ja kindlustusega seotud teenused	AT: litsentsi andmisest välisriikide kindlustusandjate filiaalidele tuleb keelduda, kui kindlustusandja õiguslik vorm tema päritoluriigis ei vasta või ei ole võrreldav aktsiaseltsiga või ühiskindlustusseltsiga. BG, ES: enne teatavate kindlustusliikide osutamiseks filiaali või esinduse asutamist Bulgaarias või Hispaanias peab välisriigi kindlustajal olema vähemalt viis aastat luba tegeleda samade kindlustusliikidega oma päritoluriigis. EL: asutamisõigus ei kata kindlustusseltside esinduskontorite loomist ega muud alalist kohalolekut, välja arvatud juhul, kui niisugused kontorid asutatakse agentuuride, filiaalide või peakontoritena. FI: vähemalt pooled kindlustusseltsi projekti elluvijatest, juhatuse ja nõukogu liikmetest peavad elama Euroopa Liidus, kui pädevad asutused ei ole teinud neile erandit. Välisriigi kindlustajatele ei või anda tegevusluba tegutsemiseks Soomes filiaalina, kes annab kohustuslikku pensionikindlustust. IT: filiaalide asutamise luba antakse järelevalveasutuste hinnangu alusel. BG, PL: kindlustusvahendajad peavad olema kohalikud juriidilised isikud (mitte filiaalid). PT: filiaali loomiseks Portugalis peavad välisriikide kindlustusseltsid tõendama, et neil on vähemalt viie aasta pikkune tegutsemispraktika. Otseste filiaalide avamine kindlustusvahenduse eesmärgil ei ole lubatud, sest kindlustusvahendusega võivad tegeleda üksnes Euroopa Liidu liikmesriigi õiguse kohaselt asutatud äriühingud. SK: välisriigi kodanikud võivad asutada aktsiaseltsina vormistatud kindlustusseltsi või teostada Slovaki Vabariigis registreeritud tütarettevõtete kaudu kindlustustegevust (filiaalid puuduvad). SE: kindlustuse maakleräriühingud, mis ei ole asutatud Rootsis, võib luua ainult filiaali kaudu.

Sektor või allsektor	Reservatsioonide kirjeldus
B. Pangandus ja muud finantsteenused (välja arvatud kindlustus)	EL: investeerimisfondide vara tohivad hoiustada üksnes äriühingud, mille registrijärgne asukoht on Euroopa Liidus. Usaldusfondide (<i>unit trusts</i>) ja investeerimisühingute juhtimiseks on nõutav spetsialiseeritud fondivalitseja asutamine, mille peakontor ja registrijärgne asukoht on samas Euroopa Liidu liikmesriigis. BG: pensionikindlustusteenust võib pakkuda osaluse kaudu juriidilise isikuna asutatud pensionikindlustusettevõttes (mitte filiaalides). Juhatuse esimehe ja direktorite nõukogu esimehe korral on nõutav alaline elukoht Bulgaarias. CY: Küprosel võivad väärtpaberite maaklerlusega tegeleda üksnes Küprose börsi liikmed (maaklerid). Maaklerfirma võib Küprose börsi liikmena registreerida üksnes siis, kui see on asutatud ja registreeritud vastavalt Küprose äriühinguõigusele (filiaalid ei ole lubatud). FI: vähemalt pooltel asutajatel, juhatuse liikmetel, vähemalt ühel nõukogu lihtliikmel ja ühel asendusliikmel ning isikul, kellel on krediidiastutuse allkirjaõigus, peab olema alaline elukoht Euroopa Liidus. Pädevad asutused võivad teha erandi kõnealustest nõuetest. HR: piiranguteta, v.a arveldus- ja kliiringuteenused, kui Keskdepositoorium (CDA) on Horvaatias ainus teenusepakkuja. Mitteresidendid saavad CDA teenuseid kasutada võrdsetel alustel. HU: välisriigi institutsioonide filiaalid ei tohi osutada varahaldusteenuseid erapensionifondidele ega riskikapitali haldust. Finantsasutuse juhatuses peaks olema vähemalt kaks liiget, kes on Ungari kodanikud ja residendid asjaomaste välisvaluutat käsitlevate määruste tähenduses ning kes on vähemalt ühe aasta elanud alaliselt Ungaris. IE: kollektiivsete investeerimisskeemide puhul, mis toimivad avatud investeerimisfondide ja muutuvkapitaliga äriühingutena (välja arvatud ettevõtted, mis tegelevad kollektiivse investeerimisega vabalt võõrandatavatesse väärtpaberitesse (UCITS)), peavad usaldusisik/hoiulevõtja ja fondivalitseja olema asutatud Iirimaal või mõnes muus Euroopa Liidu liikmesriigis (mitte filiaalina). Investeerimisusaldusühingute puhul peab vähemalt üks täisosanik olema asutatud Iirimaal. Selleks et saada Iirimaal börsi liikmeks, peab üksusel olema kas a) Iirimaa tegevusluba, mis eeldab, et asutatud ühingu või seltsi peakontor/registrijärgne asukoht oleks Iirimaal, või b) muu Euroopa Liidu liikmesriigi tegevusluba kooskõlas Euroopa Liidu investeerimisteenuste direktiiviga.

Sektor või allsektor	Reservatsioonide kirjeldus
	IT: selleks et saada luba Itaalias asutatud väärtpaberiarveldussüsteemi haldamiseks, peab äriühing olema asutatud juriidilise isikuna Itaalias (mitte filiaalina). Selleks et saada luba väärtpaberite keskdepositooriumi haldamiseks Itaalias, peab äriühing olema asutatud juriidilise isikuna Itaalias (mitte filiaalina). Kollektiivsete investeerimisskeemide puhul, välja arvatud Euroopa Liidu õigusaktidega ühtlustatud vabalt võõrandatavatesse väärtpaberitesse kollektiivse investeerimisega tegelevad ettevõtjad (UCITS), peab usaldusisik/hoiulevõtja olema asutatud Itaalias või Itaalia filiaali kaudu mõnes muus Euroopa Liidu liikmesriigis. Euroopa Liidu õigusaktidega ühtlustamata UCITSite fondivalitsejad peavad samuti olema asutatud juriidilise isikuna Itaalias (mitte filiaalina). Pensionifondide vara võivad hallata üksnes pangad, kindlustusseltsid, investeerimisäriühingud ning Euroopa Liidu õigusaktidega ühtlustatud UCITSite fondivalitsejad, mille peakontor on Euroopa Liidus, ning Itaalias juriidilise isikuna asutatud UCITSid. Rändmüügiteenuse osutamiseks peavad vahendajad kasutama volitatud finantsteenuste osutajaid, kelle elukoht on mõne Euroopa Liidu liikmesriigi territooriumil. Välisriigi vahendajate esinduskontorid ei või teostada investeerimisteenuste osutamisele suunatud tegevust. LT: varahalduse eesmärgil nõutakse spetsialiseeritud fondivalitseja asutamist (mitte filiaalid). Varade depositooriumina võivad tegutseda üksnes äriühingud, mille registrijärgne asukoht on Leedus. PT: pensionifonde võivad hallata ainult Portugalis asutatud spetsialiseeritud äriühingud ja Portugalis asutatud kindlustusseltsid, millel on luba elukindlustuse valdkonnas tegutsemiseks, või ettevõtted, kellel on luba hallata pensionifonde teistes EÜ liikmesriikides (piiranguteta kolmandate riikide otseste filiaalide avamise korral). RO: välismaiste asutuste filiaalid ei või osutada varahaldusteenuseid. SK: investeerimisteenuseid võivad Slovaki Vabariigis osutada pangad, investeerimisühingud, investeerimisfondid ja väärtpaberidiilerid, millel on seadusjärgse omakapitaliga aktsiaseltsi juriidiline vorm (mitte filiaalid). SI: piiranguteta erapensionifondide (mittekohustuslike pensionifondide) puhul. SE: hoiupanga asutaja peab olema Euroopa Liidus elav füüsiline isik.

Sektor või allsektor	Reservatsioonide kirjeldus
13. TERVISHOIU- JA SOTSIAALTEENUSED ⁵³ (üksnes erateenused)	
A. Haiglateenused (CPC 9311) B. Kiirabiteenused (CPC 93192) C. Raviastutuste teenused, v.a haiglateenused (CPC 93193) D. Sotsiaalteenused (CPC 933)	EL: eraettevõtjate tervishoiu- ja sotsiaalsõrgus osalemiseks on nõutav kontsessioon. Võib rakendada majandusvajaduste testi. Põhikriteeriumid: olemasolevate ettevõtete arv ja neile avalduv mõju, transporditaristu, rahvastiku tihedus, geograafiline paiknemine ja uute töökohtade loomine. AT, SI: piiranguteta kiirabiteenuste korral BG: piiranguteta haiglateenuste, kiirabiteenuste ja raviastutuste, v.a haiglateenused, korral. CZ, FI, MT, SE, SK: piiranguteta HU, SI: piiranguteta sotsiaalteenuste korral. PL: piiranguteta kiirabiteenuste, raviastutuste, v.a haiglateenused, ja sotsiaalteenuste suhtes. BE, UK: piiranguteta kiirabiteenuste, raviastutuste, v.a haiglateenused, ja sotsiaalteenuste suhtes, v.a sanatooriumid ja puhkekodud ning vanadekodud. CY: piiranguteta haiglateenuste, kiirabiteenuste, raviastutuste, v.a haiglateenused, ja sotsiaalteenuste suhtes, v.a sanatooriumid ja puhkekodud ning vanadekodud.
14. TURISMI JA REISIGA SEOTUD TEENUSED	
A. Hotellid, restoranid ja toitlustamine (CPC 641, CPC 642 ja CPC 643) v.a õhusõidukites toitlustamise teenused ⁵⁴	BG: nõutav on asutamine juriidilise isikuna (mitte filiaalina). IT: Baaride, kohvikute ja restoranide suhtes kohaldatakse majandusvajaduste testi. Põhikriteeriumid: rahvastik ja olemasolevate ettevõtete paiknemise tihedus.
B. Reisibüroode ja reisirakendajate teenused (sh reisijuhid) (CPC 7471)	BG: piiranguteta otseste filiaalide avamise korral (nõutav on asutamine juriidilise isikuna). PT: nõue moodustada äriühing, mille juriidiline asukoht on Portugalis (piiranguteta filiaalide korral) CZ: elanikkonna kriteeriumil põhinev majandusvajaduste test.

⁵³ Kohaldatakse kommunaalteenuste horisontaalset piirangut.

⁵⁴ Õhusõidukites toitlustamise teenused on esitatud TRANSPORDI ABITEENUSTE all, punktis 17.D.a Lennuliikluse teenindamine.

Sektor või allsektor	Reservatsioonide kirjeldus
C. Giiditeenused (CPC 7472)	BG, CY, HU, LT, MT, PL: piiranguteta

Sektor või allsektor	Reservatsioonide kirjeldus
15. PUHKE-, KULTUURI- JA SPORDITEENUSED (v.a audiovisuaalteenused)	
A. Meelelahutusteenused (sh teatrite, ansamblite, tsirkuste ja diskoteekide teenused) (CPC 9619)	CY, CZ, FI, MT, PL, RO, SI, SK: piiranguteta BG: piiranguteta, v.a teatrilavastajate, laulukollektiivide, ansamblite ja orkestrite pakutavad meelelahutusteenused (CPC 96191); kirjanike, heliloojate, skulptorite, estraadikunstnike jt üksikartistide osutatavad teenused (CPC 96192) ning teatrite lisateenused (CPC 96193). EE: piiranguteta muude meelelahutusteenuste korral (CPC 96199), v.a kinoteenused. LV: piiranguteta, v.a kinoteenused (CPC 96199 osa).
B. Uudiste ja meediaagentuuride teenused (CPC 962)	FR: välisosalus prantsuskeelseid väljaandeid kirjastavates äriühingutes ei tohi olla suurem kui 20 % äriühing kapitalist ega hääleõigusest. Meediaagentuuride asutamise suhtes välisinvestorite poolt kohaldatakse vastastikkuse põhimõtet.
C. Raamatukogud, arhiivid, muuseumid ja muud kultuuriteenused ⁵⁵ (CPC 963)	BE, BG, CY, CZ, DE, DK, ES, EE, FI, FR, EL, HR, HU, IE, IT, LV, LU, MT, NL, PL, PT, RO, SK, SI, SE, UK: piiranguteta AT, LT: eraettevõtjate osalemiseks raamatukogude, arhiivide, muuseumide jm kultuuriteenuste võrgus on nõutav kontsessioon või litsents.
D. Sporditeenused (CPC 9641)	AT, SI: piiranguteta suusakooliteenuste ja mäeinstruktoriteenuste korral. BG, CY, CZ, EE, LV, MT, PL, RO, SK: piiranguteta
E. Puhkeparkide ja supelrandade teenused (CPC 96491)	puuduvad
16. VEONDUS TEENUSED	
A. Meretransport ⁵⁶	
a) rahvusvaheline reisijatevedu (CPC 7211, v.a riiklik kabotaaž).	EL: piiranguteta registreeritud äriühingute asutamise korral asutamisriigi lipu all sõitva laevastiku toimimiseks. BG: piiranguteta otseste filiaalide avamise korral (nõutav on asutamine

⁵⁵ Kohaldatakse kommunaalteenuste horisontaalset piirangut.

⁵⁶ Sadamateenuste ja muude meretransporditeenuste suhtes, mis eeldavad avaliku omandi kasutamist, kohaldatakse kommunaalteenuste horisontaalset piirangut.

Sektor või allsektor	Reservatsioonide kirjeldus
b) rahvusvaheline kaubavedu (CPC 7212, v.a riiklik kabotaaž) ⁵⁷ .	juriidilise isikuna). BG, CY, DE, EE, ES, FR, FI, EL, IT, LT, LV, MT, PL, PT, RO, SI, SE: fiiderteenused tegevusloa alusel.

⁵⁷

Sisaldab fiiderteenuseid ja seadmete teisaldamist rahvusvaheliste merevedajate poolt samas riigis asuvate sadamate vahel, kui sellega ei kaasne tulu.

Sektor või allsektor	Reservatsioonide kirjeldus
B. Siseveetransport ⁵⁸	
a) reisijatevedu (CPC 7221) b) kaubavedu (CPC 7222)	EL: meetmetega, mis põhinevad kehtival või kavandataval siseveekogudele juurdepääsu käsitlevatel lepingutel (sh Reini–Maini–Doonau kanali kokkulepped), reserveeritakse osa liiklusõigusi asjaomastes riikide ettevõtjatele, kes vastavad siseriiklikele omandilise kuuluvuse kriteeriumidele. Reini laevaliiklust käsitleva Mannheimi konventsiooni rakendusmäärused. EL: piiranguteta registreeritud äriühingute asutamise korral asutamisriigi lipu all sõitva laevastiku toimimiseks. AT: kodakondsusnõue, kui laevandusettevõtte asutavad füüsilised isikud. Juriidilise isikuna asutamise korral kehtib juhatuse ja nõukogu liikmete kodakondsusnõue. Nõutavad on äriühingu registreerimine või püsiv tegevuskoht Austrias. Lisaks peab enamik aktsiatest kuuluma Euroopa Liidu kodanikele. BG: piiranguteta otseste filiaalide avamise korral (nõutav on asutamine juriidilise isikuna). FI: teenuseid võivad osutada üksnes Soome lipu all sõitvad laevad. HR: piiranguteta.
C. Raudteetransport ⁵⁹ a) reisijatevedu (CPC 7111) b) kaubavedu (CPC 7112)	BG: piiranguteta otseste filiaalide avamise korral (nõutav on asutamine juriidilise isikuna). HR: piiranguteta.
D. Maanteetransport ⁶⁰	
a) reisijatevedu (CPC 7121 ja CPC 7122)	EL: välisinvestorid ei saa liikmesriigis transporditeenuseid osutada (kabotaaž), v.a mitteregulaarsete bussiteenuste (koos juhiga) rentimine. EL: majandusvajaduste test taksoteenuste korral. Põhikriteeriumid: olemasolevate ettevõtete arv ja neile avalduv mõju, rahvastiku tihedus, geograafiline levik, mõju liiklustingimustele ja uute töökohtade loomisele. AT, BG: ainuõigused ja/või -volitused saab anda üksnes Euroopa Liidu kodanikele ja Euroopa Liidu juriidilistele isikutele, kelle peakontor on Euroopa Liidus.

⁵⁸ Sadamateenuste ja muude siseveetransporditeenuste suhtes, mis eeldavad avaliku omandi kasutamist, kohaldatakse kommunaalteenuste horisontaalpiirangut.

⁵⁹ Raudteetransporditeenuste suhtes, mis eeldavad avaliku omandi kasutamist, kohaldatakse kommunaalteenuste horisontaalset piirangut.

⁶⁰ Kohaldatakse kommunaalteenuste horisontaalset piirangut.

Sektor või allsektor	Reservatsioonide kirjeldus
	BG: piiranguteta otseste filiaalide avamise korral (nõutav on asutamine juriidilise isikuna). FI, LV: nõutav luba, ei laiene välismaa registreeritud sõidukitele. LV, SE: asutatud üksustelt nõutakse riigis registreeritud sõidukite kasutamist.

Sektor või allsektor	Reservatsioonide kirjeldus
	ES: majandusvajaduste test CPC 7122 korral. Põhikriteeriumid: kohalik nõudlus. IT, PT: majandusvajaduste test limusiiniteenuste korral. Põhikriteeriumid: olemasolevate ettevõtete arv ja neile avalduv mõju, rahvastiku tihedus, geograafiline levik, mõju liiklustingimustele ja uute töökohtade loomisele. ES, IE, IT: majandusvajaduste test linnadevahelise bussiveo teenuse korral. Põhikriteeriumid: olemasolevate ettevõtete arv ja neile avalduv mõju, rahvastiku tihedus, geograafiline levik, mõju liiklustingimustele ja uute töökohtade loomisele. FR: piiranguteta linnadevahelise bussiveo teenuste korral.
b) kaubavedu ⁶¹ (CPC 7123, v.a postivedu enda tarbeks) ⁶² .	AT, BG: ainuõigused ja/või -volitused saab anda üksnes Euroopa Liidu kodanikele ja Euroopa Liidu juriidilistele isikutele, kelle peakontor on Euroopa Liidus. BG: piiranguteta otseste filiaalide avamise korral (nõutav on asutamine juriidilise isikuna). FI, LV: nõutav luba, ei laiene välismaa registreeritud sõidukitele. LV, SE: asutatud üksustelt nõutakse riigis registreeritud sõidukite kasutamist. IT, SK: majandusvajaduste test. Põhikriteerium on kohalik nõudlus.
E. Kaupade (v.a kütus) torutransport ^{63 64} (CPC 7139)	AT: ainuõigused ja/või -volitused saab anda üksnes Euroopa Liidu kodanikele ja Euroopa Liidu juriidilistele isikutele, kelle peakontor on Euroopa Liidus.
17. TRANSPORDI LISATEENUSED ⁶⁵	

⁶¹ Mõnes Euroopa Liidu liikmesriigis kohaldatakse kommunaalteenuste horisontaalset piirangut.

⁶² CPC 71235 osa, mis on esitatud SIDETEENUSTE all punktis 7.A. Posti- ja kulleriteenused

⁶³ Kütuste torutransport on esitatud ENERGIATEENUSTE all punktis 18.B.

⁶⁴ Kohaldatakse kommunaalteenuste horisontaalset piirangut.

⁶⁵ Ei hõlma transpordiseadmete hooldus- ja remonditeenuseid, mis on esitatud punktides 6.F.1.1 ja 6.F.1.4 ÄRITEENUSTE all.

Sektor või allsektor	Reservatsioonide kirjeldus
A. Meretranspordi abiteenused⁶⁶ a) mereveose käitlemise teenused b) hoiustamis- ja laoteenused (CPC 742 osa) c) tollivormistusteenused d) konteinerjaama- ja depooteenused e) mereagentuuriteenused f) meretranspordi ekspedeerimise teenused	EL: piiranguteta laevade rentimisel koos meeskonnaga, puksiirteenuste ja meretranspordi tugiteenuste korral, IT: majandusvajaduste test) mereveose käitlemise teenuste korral. Põhikriteeriumid: olemasolevate ettevõtete arv ja neile avaldub mõju, rahvastiku tihedus, geograafiline paiknemine ja uute töökohtade loomine. BG: piiranguteta otseste filiaalide avamise korral (nõutav on asutamine juriidilise isikuna). Osalus Bulgaaria äriühingutes võib olla 49 %. SI: üksnes Sloveenia Vabariigis asutatud juriidilised isikud (mitte filiaalid) saavad teostada tollivormistust. HR: piiranguteta järgmiste teenuste korral: c) tollivormistusteenused, d) konteinerjaama- ja depooteenused, e) mereagentuuriteenused ja f) meretranspordi ekspedeerimise teenused. Järgmiste teenuste korral: a) mereveose käitlemise teenused, b) hoiustamis- ja laoteenused, j) muud tugi- ja abiteenused (sh toitlustamine), h) puksiirteenused ja i) meretranspordi tugiteenused: puuduvad, v.a nõue, et välismaised juriidilised isikud peavad asutama Horvaatias äriühingu, kellele sadamavaldaja on andnud avaliku pakkumismenetluse tulemusena tegevusloa. Teenusepakkujate arvu võidakse piirata vastavalt sadamate võimsuspiiridele.

⁶⁶

Sadamateenuste, avaliku omandi kasutamist eeldavate meretranspordi abiteenuste ning puksiirteenuste suhtes kohaldatakse kommunaalteenuste horisontaalset piirangut.

Sektor või allsektor	Reservatsioonide kirjeldus
g) laevade rentimine koos meeskonnaga (CPC 7213) h) puksiirteenused (CPC 7214) i) meretranspordi tugiteenused (CPC 745 osa) j) muud tugi- ja abiteenused (sh toitlustamine) (CPC 749 osa)	
B. Siseveetranspordi abiteenused ⁶⁷ a) veosekäitlemisteenused (CPC 741 osa) b) hoiustamis- ja laoteenused (CPC 742 osa) c) kaubaveoagentuuri teenused (CPC 748 osa) d) laevade rentimine koos meeskonnaga (CPC 7223) e) puksiirteenused (CPC 7224) f) siseveetranspordi tugiteenused (CPC 745 osa) g) muud tugi- ja abiteenused (CPC 749 osa)	EL: meetmetega, mis põhinevad kehtival või kavandataval siseveekogudele juurdepääsu käsitlevatel lepingutel (sh Reini–Maini–Doonau kanali kokkulepped), reserveeritakse osa liiklusõigusi asjaomastes riikide ettevõtjatele, kes vastavad siseriiklikele omandilise kuuluvuse kriteeriumidele. Reini laevaliiklust käsitleva Mannheimi konventsiooni rakendusmäärused. EL: piiranguteta laevade rentimisel koos meeskonnaga, puksiirteenuste ja siseveetranspordi tugiteenuste korral. AT: kodakondsusnõue, kui laevandusettevõtte asutavad füüsilised isikud. Juriidilise isikuna asutamise korral kehtib juhatuse ja nõukogu liikmete kodakondsusnõue. Nõutavad on äriühingu registreerimine või püsiv tegevuskoht Austrias. Lisaks peab enamik aktsiatest kuuluma Euroopa Liidu kodanikele. BG: piiranguteta otseste filiaalide avamise korral (nõutav on asutamine juriidilise isikuna). Osalus Bulgaaria äriühingutes võib olla 49 %. HU: Asutamisel võidakse nõuda riigi osalust. SI: üksnes Sloveenia Vabariigis asutatud juriidilised isikud (mitte filiaalid) saavad teostada tollivormistust. HR: piiranguteta.

⁶⁷

Sadamateenuste, avaliku omandi kasutamist eeldavate meretranspordi abiteenuste ning puksiirteenuste suhtes kohaldatakse kommunaalteenuste horisontaalset piirangut.

Sektor või allsektor	Reservatsioonide kirjeldus
C. Raudteetranspordi abiteenused⁶⁸ a) veosekäitlemisteenused (CPC 741 osa) b) hoiustamis- ja laoteenused (CPC 742 osa) c) kaubaveoagentuuri teenused (CPC 748 osa) d) püksiirteenused (CPC 7113) e) raudteetranspordi tugiteenused (CPC 743) f) muud tugi- ja abiteenused (CPC 749 osa) g) tollivormistusteenused	BG: piiranguteta otseste filiaalide avamise korral (nõutav on asutamine juriidilise isikuna). Osalus Bulgaaria äriühingutes võib olla 49 %. SI: üksnes Sloveenia Vabariigis asutatud juriidilised isikud (mitte filiaalid) saavad teostada tollivormistust. HR: piiranguteta järgmiste teenuste korral: d) püksiirteenused ja g) tollivormistusteenused. HU: piiranguteta tollivormistusteenuste korral PL: riiklikud piirangud otseste esindamise suhtes tollivormistusteenuste valdkonnas: esindajaks võib olla ainult tolliaagent, kelle elukoht on Euroopa Liidus. FR: piiranguteta, välja arvatud täieliku vastastikkuse korral. FI: piiranguteta otseste filiaalide avamise korral NL: vastavalt üldise tolliseaduse paragrahvi 1 lõigetele 3 ja 19 on inspektoril õigus otsustada, kas lubada füüsilisel või juriidilisel isikul tegutseda tolliesindajana. Luba ei anta, kui taotleja on viimase viie aasta jooksul kuriteos lõplikult süüdi mõistetud. Tolliesindajal, kelle elukoht või asutus on mujal kui Madalmaades, peab asuma elama või omandama kindla asukoha Madalmaades, enne kui talle antakse luba tegutseda tolliesindajana.
D. Maanteetranspordi abiteenused⁶⁹ a) veosekäitlemisteenused (CPC 741 osa) b) hoiustamis- ja laoteenused (CPC 742 osa) c) kaubaveoagentuuri teenused (CPC 748 osa) d) kommertsveokite rent (koos juhiga) (CPC 7124)	AT: kommertsveokite rentimiseks (koos juhiga) saab anda loa üksnes Euroopa Liidu kodanikele ja Euroopa Liidu juriidilistele isikutele, kelle peakontor on Euroopa Liidus. BG: piiranguteta otseste filiaalide avamise korral (nõutav on asutamine juriidilise isikuna). Osalus Bulgaaria äriühingutes võib olla 49 %. FI: kommertsveokite rentimiseks (koos juhiga) on nõutav luba, ei laiene välismaal registreeritud sõidukitele. SI: üksnes Sloveenia Vabariigis asutatud juriidilised isikud (mitte filiaalid) saavad teostada tollivormistust. HR: piiranguteta järgmiste teenuste korral: g) tollivormistusteenused d) kommertsveokite rent (koos juhiga) HU: piiranguteta tollivormistusteenuste korral PL: riiklikud piirangud otseste esindamise suhtes tollivormistusteenuste

⁶⁸ Teenuste suhtes, mis eeldavad avaliku omandi kasutamist, kohaldatakse kommunaalteenuste horisontaalset piirangut.

⁶⁹ Teenuste suhtes, mis eeldavad avaliku omandi kasutamist, kohaldatakse kommunaalteenuste horisontaalset piirangut.

Sektor või allsektor	Reservatsioonide kirjeldus
e) maanteetranspordi tugiteenused (CPC 744)	valdkonnas: esindajaks võib olla ainult tolliagent, kelle elukoht on Euroopa Liidus. FR: piiranguteta, välja arvatud täieliku vastastikkuse korral.
f) muud tugi- ja abiteenused (CPC 749 osa)	FI: piiranguteta otseste filiaalide avamise korral
g) tollivormistusteenused	NL: vastavalt üldise tolliseaduse paragrahvi 1 lõigetele 3 ja 19 on inspektoril õigus otsustada, kas lubada füüsilisel või juriidilisel isikul tegutseda tolliesindajana. Luba ei anta, kui taotleja on viimase viie aasta jooksul kuriteos lõplikult süüdi mõistetud. Tolliesindajal, kelle elukoht või asutus on mujal kui Madalmaades, peab asuma elama või omandama kindla asukoha Madalmaades, enne kui talle antakse luba tegutseda tolliesindajana.

Sektor või allsektor	Reservatsioonide kirjeldus
D. Õhutranspordi abiteenused	
a) maapealne teenindus (sh toitolustamine)	EL: teenuseliigid sõltuvad lennujaama suurusest. Teenuste osutajate arvu lennujaamas võib piirata olemasolevast pinnast tulenevate piirangute tõttu, kuid muudel põhjustel ei tohi neid olla vähem kui kaks. BG: piiranguteta otseste filiaalide avamise korral (nõutav on asutamine juriidilise isikuna). HR: piiranguteta.
b) hoiustamis- ja laoteenused (CPC 742 osa)	BG: piiranguteta otseste filiaalide avamise korral (nõutav on asutamine juriidilise isikuna). PL: külmutatud või jahutatud kaupade hoiustamisteenuste ning vedelike või gaaside mahtkaubana hoiustamise teenuste korral sõltuvad teenuseliigid lennujaama suurusest. Teenuste osutajate arvu lennujaamas võib piirata olemasolevast pinnast tulenevate piirangute tõttu, kuid muudel põhjustel ei tohi neid olla vähem kui kaks.
c) kaubaveoagentuuri teenused (CPC 748 osa)	BG: piiranguteta otseste filiaalide avamise korral (nõutav on asutamine juriidilise isikuna). HU: piiranguteta SI: üksnes Sloveenia Vabariigis asutatud juriidilised isikud (mitte filiaalid) saavad teostada tollivormistust.
d) õhusõidukite rentimine koos meeskonnaga (CPC 734)	EL: Euroopa Liidu lennuettevõtja kasutuses olev õhusõiduk peab olema registreeritud lennuettevõtja litsentsinud Euroopa Liidu liikmesriigis või litsentsinud Euroopa Liidu liikmesriigi loal mujal Euroopa Liidus. Õhusõiduki registreerimiseks võib olla nõutav, et õhusõiduki omanik peab olema kas kindlatele kodakondsusnõuetele vastav füüsiline isik või kindlatele kapitaliomandi- ja kontrollinõuetele vastav juriidiline isik. Õhusõidukit käitava lennuettevõtja omanik peab olema kas kindlatele kodakondsusnõuetele vastav füüsiline isik või kindlatele kapitaliomandi- ja kontrollinõuetele vastav juriidiline isik.
e) müük ja turustamine	EL: lennuettevõtjate omanduses või kontrolli all olevaid arvutipõhiseid ettetellimissüsteeme käitavate investorite erikohustused.
f) arvutipõhine ettetellimissüsteem	EL: lennuettevõtjate omanduses või kontrolli all olevaid arvutipõhiseid ettetellimissüsteeme käitavate investorite erikohustused.

Sektor või allsektor	Reservatsioonide kirjeldus
g) lennujaama haldamine ⁷⁰	BG: piiranguteta otseste filiaalide avamise korral (nõutav on asutamine juriidilise isikuna). PL: välisosalus kuni 49 %. HR: piiranguteta.
h) tollivormistusteenused	BG: piiranguteta otseste filiaalide avamise korral (nõutav on asutamine juriidilise isikuna). SI: üksnes Sloveenia Vabariigis asutatud juriidilised isikud (mitte filiaalid) saavad teostada tollivormistust. HR, HU: piiranguteta PL: riiklikud piirangud otsese esindamise suhtes tollivormistusteenuste valdkonnas: esindajaks võib olla ainult tolliagent, kelle elukoht on Euroopa Liidus. FR: piiranguteta, välja arvatud täieliku vastastikkuse korral. FI: piiranguteta otseste filiaalide avamise korral NL: vastavalt üldise tolliseaduse paragrahvi 1 lõigetele 3 ja 19 on inspektoril õigus otsustada, kas lubada füüsilisel või juriidilisel isikul tegutseda tolliesindajana. Luba ei anta, kui taotleja on viimase viie aasta jooksul kuriteos lõplikult süüdi mõistetud. Tolliesindajal, kelle elukoht või asutus on mujal kui Madalmaades, peab asuma elama või omandama kindla asukoha Madalmaades, enne kui talle antakse luba tegutseda tolliesindajana.
E. Kaupade (v.a kütus) torutranspordi abiteenused⁷¹ a) torude kaudu veetavate kaupade (v.a kütus) hoiustamis- ja laoteenused⁷² (CPC 742 osa)	puuduvad

⁷⁰ Kohaldatakse kommunaalteenuste horisontaalset piirangut.

⁷¹ Kütuste torutranspordi abiteenused on esitatud ENERGIATEENUSTE all punktis 18.C.

⁷² Rakendatakse horisontaalpiirangut kommunaalteenuste osas.

Sektor või allsektor	Reservatsioonide kirjeldus
18. ENERGIATEENUSED	
A. Mäetööstusega seotud teenused ⁷³ (CPC 883) ⁷⁴	puuduvad
B. Kütuste torutransport ⁷⁵ (CPC 7131)	AT, BE, BG, CY, CZ, DE, DK, ES, EE, FI, FR, EL, IE, IT, LV, LU, MT, NL, PL, PT, RO, SK, SI, SE, UK: piiranguteta
C. Torude kaudu veetavate kütuste hoiustamis- ja laoteenused ⁷⁶ (CPC 742 osa)	CY, CZ, MT, PL, SK: neist riikidest pärit investoritel, kes on energiatarnijad, võib olla keelatud tegevuse üle kontrolli saavutamine. piiranguteta otseste filiaalide avamise korral (nõutav on asutamine juriidilise isikuna).
D. Tahke-, vedel- ja gaaskütuse jms toodete hulgimüügiteenused (CPC 62271) ning elektri, auru ja kuumavee hulgimüügiteenused ⁷⁷	EL: piiranguteta elektri, auru ja kuumavee hulgikaubandusteenuste korral.
E. Mootorikütuse jaemüügiteenused (CPC 613) F. Kütteõli, balloongaasi, kivisöe ja küttepuidu jaemüük (CPC 63297) ning elektri, (muu kui balloon-)gaasi, auru ja kuumavee jaekaubandusteenused ⁷⁸	EL: Piiranguteta mootorkütuse, elektri, (muu kui balloon-)gaasi, auru ja kuumavee jaekaubandusteenuste korral. BE, BG, DK, FR, IT, MT, PT: kütteõli, balloongaasi, kivisöe ja küttepuidu jaemüügi korral kohaldatakse kaubamajadele (Prantsusmaa puhul üksnes suurtele kauplustele) loa andmisel majandusvajaduste testi. Põhikriteeriumid: olemasolevate kaupluste arv ja neile avaldud mõju, rahvastiku tihedus, geograafiline paiknemine, mõju liiklustingimustele ja uute töökohtade loomine.

⁷³ Rakendatakse horisontaalpiirangut kommunaalteenuste osas.

⁷⁴ Hõlmab järgmisi tasu või lepingu alusel osutatavaid teenuseid: kaevandamisega seotud nõuande- ja nõustamisteenused, maapealne platsi ettevalmistus, maapealne puurimisrajatis, naftapuurimine, puuriterade teenused, terasraketis- ja toruteenused, hiivatehnoloogia ja -varustus, tahkete ainete kontroll, kalapüügi ja kaldpuuraukude eritoimingud, kaevuplatsi geoloogia ja puurimise juhtimine, südamikü väljavõtmine, kaevude katsetamine, juhtmeliinide teenused, viimistlusvedelike (soolalahused) tarnimine ja kasutamine, viimistlusseadmete tarnimine ja paigaldamine, tsementimine (surupumpamine), stimulatsiooniteenused (pragunemine, hapestamine ja surupumpamine), kaevude parandus- ja remonditeenused, kaevude sulgemine ja hülgamine. Ei hõlma otsest juurdepääsu loodusvaradele või nende kasutamist. Ei hõlma muude loodusvarade kui nafta ja gaas (CPC 5115) kaevandamiseks tehtavaid platsi ettevalmistustöid, mis on esitatud punktis 8. EHITUSTEENUSED.

⁷⁵ Rakendatakse horisontaalpiirangut kommunaalteenuste osas.

⁷⁶ Kohaldatakse kommunaalteenuste horisontaalset piirangut.

⁷⁷ Kohaldatakse kommunaalteenuste horisontaalset piirangut.

Sektor või allsektor	Reservatsioonide kirjeldus

Sektor või allsektor	Reservatsioonide kirjeldus
G. Energiajaotusega seotud teenused ⁷⁹ (CPC 887)	AT, BE, BG, CY, CZ, DE, DK, ES, EE, FI, FR, EL, IE, HU, IT, LU, LT, MT, NL, PL, PT, RO, SK, SE, UK: piiranguteta, v.a nõustamisteenused (nõustamisteenuste korral puuduvad). SI: Piiranguteta, v.a gaasijaotusega kaasnevad teenused (gaasijaotusega kaasnevate teenuste korral puuduvad)
19. MUUD MUJAL NIMETAMATA TEENUSED	
a) pesemis-, puhastus- ja värvimisteenused (CPC 9701)	puuduvad
b) juuksuriteenused (CPC 97021)	IT: majandusvajaduste testi kohaldatakse riikliku kohtlemise põhjal. Majandusvajaduste test, kui seda rakendatakse, seab piiri ettevõtete arvule. Põhikriteeriumid: rahvastik ja olemasolevate ettevõtete paiknemise tihedus.
c) iluravi, manikööri- ja pediküüriteenused (CPC 97022)	IT: majandusvajaduste testi kohaldatakse riikliku kohtlemise põhjal. Majandusvajaduste test, kui seda rakendatakse, seab piiri ettevõtete arvule. Põhikriteeriumid: rahvastik ja olemasolevate ettevõtete paiknemise tihedus.
d) muud mujal liigitamata iluraviteenused (CPC 97029)	IT: majandusvajaduste testi kohaldatakse riikliku kohtlemise põhjal. Majandusvajaduste test, kui seda rakendatakse, seab piiri ettevõtete arvule. Põhikriteeriumid: rahvastik ja olemasolevate ettevõtete paiknemise tihedus.
e) spaateenused ja mitteravimassaažid, niivõrd kui seda pakutakse füüsilise heaoluga seotud lõõgastusteenusena ja mitte ravi või taastusravi eesmärgil ^{80 81} (CPC ver. 1.0 97230)	puuduvad
g) telekommunikatsiooni ühendusteenused (CPC 7543)	puuduvad

”

⁷⁹ Kohaldatakse kommunaalteenuste horisontaalset piirangut, v.a nõustamisteenuste korral.

⁸⁰ Ravimassaažid ja soojusraviteenused on esitatud punktis 6.A.h Meditsiiniteenused, 6.A.j.2 Õdede, füsioterapeutide ja parameedikute osutatud teenused ja tervishoiuteenused (13.A ja 13.C).

⁸¹ Spaateenuste ja muude kui ravimassaažide puhul, mida osutatakse ühiskondlike paikade, nt teatavate veekogude juures, kohaldatakse kommunaalteenuste horisontaalpiirangut.

IV LISA

(Lepingu VIII lisa, millele on viidatud lepingu artiklis 118 (VIII lisa B jagu))

TEENUSTE PIIRIÜLEST OSUTAMIST KÄSITLEVATE KOHUSTUSTE LOEND

(vastavalt käesoleva lepingu artiklile 118)

„B JAGU

ELi OSAPOOL

Kasutatakse järgmisi lühendeid:

AT	Austria
BE	Belgia
BG	Bulgaaria
CY	Küpros
CZ	Tšehhi Vabariik
DE	Saksamaa
DK	Taani
ES	Hispaania
EE	Eesti
EU	Euroopa Liit, sealhulgas kõik selle liikmesriigid
FI	Soome
FR	Prantsusmaa
EL	Kreeka
HR	Horvaatia
HU	Ungari
IE	Iirimaa
IT	Itaalia
LV	Läti
LT	Leedu

LU	Luksemburg
MT	Malta
NL	Madalmaad
PL	Poola
PT	Portugal
RO	Rumeenia
SK	Slovakkia
SI	Sloveenia
SE	Rootsi
UK	Ühendkuningriik

1. Alljärgnevas kohustuste loendis on esitatud vastavalt käesoleva lepingu artiklile 121 liberaliseeritud teenuste sektorid ning reservatsioonide abil turulepääsu ja riikliku kohtlemise piirangud, mida kohaldatakse lepingule allakirjutanud Andide riikide kõnealuste sektorite teenuste ja teenuseosutajate suhtes. Loend koosneb järgmistest elementidest:

- a) esimene veerg, kus on näidatud sektor või allsektor, kus lepinguosaline on võtnud kohustuse, ja liberaliseerimise ulatus, mille suhtes reservatsioone kohaldatakse; ning
- b) teine veerg, kus kirjeldatakse kohaldatavaid reservatsioone.

Kui punktis b nimetatud veerus on üksnes konkreetsete ELi liikmesriikide suhtes kohaldatavad reservatsioonid, võtavad selles veerus nimetamata liikmesriigid kohustusi asjaomases sektoris reservatsioonideta⁸².

Käesoleva lepinguga hõlmatud sektorites või allsektorites, mida ei ole alljärgnevas loendis nimetatud, ei ole teenuste piiriülese osutamise kohustust võetud.

2. Üksikute sektorite ja allsektorite kindlakstegemisel on:

- a) „CPC” – ühtne tooteklassifikaator, mis on esitatud ÜRO Statistikaameti väljaandes „Statistical Papers” (Series M, nr 77, CPC prov, 1991), ning
- b) „CPC ver 1.0” – ühtne tooteklassifikaator, mis on esitatud ÜRO statistikaameti väljaandes „Statistical Papers” (Series M, N° 77, CPC ver 1.0, 1998).

3. Allpool esitatud loendis ei ole nimetatud kvalifikatsiooninõuete ja -menetluste, tehniliste normide ning litsentsimisnõuete ja -menetlustega seotud meetmeid, kui

⁸² Kui konkreetse sektoris üksnes konkreetsete Euroopa Liidu liikmesriikide suhtes kohaldatavaid reservatsioone ei ole, ei piira see kogu Euroopa Liitu hõlmavate horisontaalsete ja valdkondlike reservatsioonide kohaldamist, kui need on ette nähtud.

need ei kujuta endast turulepääsu ega võrdse kohtlemise piirangut käesoleva lepingu artiklite 119 ja 120 tähenduses. Kõnealused meetmed (nt loavajadus, universaalteenuse osutamise kohustused, vajadus kvalifikatsioonide tunnustamise järele reguleeritud sektorites, vajadus sooritada teatud eksamid, sh keeleeksamid) isegi kui neid ei ole loendisse lisatud, kohaldatakse igal juhul lepingule allakirjutanud Andide riikide teenuseosutajate suhtes.

4. Allpool olev loend ei piira teatud teenuste sektorite ja allsektorite mooduse nr 1 teostatavust ning riigimonopolide ja ainuõiguste olemasolu, nagu on kirjeldatud asutamisega seotud kohustuste loendis.
5. Käesoleva lepingu artikli 107 lõike 3 kohaselt ei sisalda alljärgnev loend lepinguosaliste määratud subsiidiumeid käsitlevaid meetmeid.
6. Käesolevast kohustuste loendist tulenevatel õigustel ja kohustustel ei ole isejärgstuvat mõju ning seega ei anna see õigusi otse üksikutele füüsilistele või juriidilistele isikutele.

Sektor või allsektor	Reservatsioonide kirjeldus
KÕIK SEKTORID	Kinnisvara 1. ja 2. viisi korral: AT, BG, CY, CZ, DK, EE, EL, FI, HU, IE, IT, LT, LV, MT, PL, RO, SI, SK: välisinvestoritel on maa ja kinnisvara ostmisel piirangud ⁸³ .
1. ÄRITEENUSED	
A. Kutseteenused	
a) õigusteenused (CPC 861) ⁸⁴ välja arvatud õigusnõustamise ja juriidiliste dokumentide ja nende tõendamise seotud teenused, mida osutavad avalikke funktsioone täitvad õigusspetsialistid, nt notarid, huissiers de justice või muud officiers publics et ministériels	1. ja 2. viisi korral: AT, CY, ES, EL, LT, MT, SK: advokatuuri täieliku vastuvõtmise suhtes, mida nõutakse siseriikliku (Euroopa Liidu ja selle liikmesriigi) õiguse praktiseerimiseks, kohaldatakse kodakondsusnõuet. HR: piiranguteta Horvaatia õiguse praktiseerimisel. BE, FI: advokatuuri täieliku vastuvõtmise suhtes, mida nõutakse esindusteenuste puhul, kehtib kodakondsusnõue koos elukohanõuetega. Belgias kohaldatakse tsiviilasja arutamisel kassatsioonikohtus (Cour de cassation) esindamise kvoote. BG: välismaalastest advokaadid võivad esindada oma asukohariigi kodanikku ning nende suhtes kohaldatakse vastastikkuse põhimõtet ja nad peavad tegema koostööd Bulgaaria advokaadiga. Vahendusteenuste puhul on nõutav alaline elukoht. FR: advokaatide pääsu suhtes <i>avocat auprès de la Cour de Cassation</i> ja <i>avocat auprès du Conseil d'Etat</i> kutsealadele kohaldatakse kvoote ja

⁸³ Teenustesektorite puhul piirduvad kõnealused piirangud olemasolevates GATSi kohustustes kajastatud piirangutega.

⁸⁴ Hõlmab õigusnõustamise, seadusjärgse esindamise, vahekohtu-, lepitus- ja vahendusmenetluse ning juriidiliste dokumentide ja nende tõendamise seotud teenuseid. Õigusteenuseid on lubatud osutada üksnes seoses rahvusvahelise avaliku õiguse, Euroopa Liidu õiguse ja iga sellise jurisdiktsiooni õigusega, kus teenuseosutaja või tema töötaja on kvalifitseeritud advokaadina praktiseerima ning sarnaselt muude teenuste osutamisega kehtivad Euroopa Liidu liikmesriikides kohaldatavad litsentsimisnõuded ja -kord. Rahvusvahelise avaliku õiguse ja välisriigi seadustega seotud õigusteenuseid osutavate advokaatide puhul võivad need muuhulgas olla vastavus kohalikule eetikakoodeksile, asukohariigi ametinimetuse kasutamine (kui vastuvõtva riigi ametinimetusega ei ole tunnustust saadud), kindlustusnõuded, lihtregistreerimine vastuvõtva riigi advokatuuris või lihtsustatud vastuvõtt vastuvõtva riigi advokatuuri sobivustesti põhjal ning juriidiline või kutsealane aadress vastuvõtvas riigis. Euroopa Liidu õigusega seotud õigusteenuseid peab põhimõtteliselt osutama täieliku erialase väljaõppe saanud ja Euroopa Liidu liikmesriigi advokatuuri vastu võetud advokaat isiklikult või siis osutatakse kõnealuseid teenuseid tema vahendusel ning Euroopa Liidu liikmesriigi õigusega seotud õigusteenuseid peab põhimõtteliselt osutama täieliku erialase väljaõppe saanud ja asjaomase Euroopa Liidu liikmesriigi advokatuuri vastu võetud advokaat isiklikult või siis osutatakse kõnealuseid teenuseid tema vahendusel. Täielik vastuvõtmine asjaomase Euroopa Liidu liikmesriigi advokatuuri võib seetõttu osutada vajalikuks kohtutes ja muudes Euroopa Liidu pädevates asutustes esindamiseks, kuna see hõlmab Euroopa Liidu ja riikliku menetlusõiguse praktiseerimist. Mõnes Euroopa Liidu liikmesriigis on siiski lubatud neil välisriigi advokaatidel, keda ei ole advokatuuri täielikult vastu võetud, esindada tsiviilkohtumenetluses poolt, kes on selle riigi kodanik või kuulub sellesse riiki, kus advokaadil on õigus praktiseerida.

Sektor või allsektor	Reservatsioonide kirjeldus
	kodakondsusnõuet. HU: advokatuuri täieliku vastuvõtmise suhtes kohaldatakse kodakondsusnõuet koos elukohanõuetega. Välismaalastest advokaatide korral piirdub nende õigustegevus õigusabi andmisega.

Sektor või allsektor	Reservatsioonide kirjeldus
	LV: kodakondsusnõue vandeadvokaatide puhul, kellele on reserveeritud esindamine kriminaalasjades. DK: õigusteenuste turustamise õigus on juristidel, kes omavad tegevusluba Taanis, ja Taanis registreeritud õigusbüroodel. Tegevusloa saamiseks Taanis nõutakse eksami sooritamist Taani õiguse kohta. SE: advokatuuri vastuvõtmise suhtes, mis on vajalik ainult Rootsi kutsenimetuse <i>advokat</i> kasutamiseks, kohaldatakse elukohanõuet.
b) 1. Majandusarvestusteenused (CPC 86212, v.a auditeerimisteenused, CPC 86213, CPC 86219 ja CPC 86220)	1. viisi korral: FR, HU, IT, MT, RO, SI: piiranguteta AT: Kodakondsusnõue pädevates asutustes esindusõiguse korral. 2. viisi korral: puuduvad
b) 2. Auditeerimisteenused (CPC 86211 ja 86212, v.a majandusarvestusteenused)	1. viisi korral: BE, BG, CY, DE, ES, FI, FR, EL, HU, IE, IT, LU, MT, NL, PT, RO, SI, UK: piiranguteta AT: kodakondsusnõue pädevates asutustes esindamise puhul ja konkreetsete Austria seadustega (nt kapitaliühingute seadus, väärtpapieribörsi seadus, pangandusseadus jne) ette nähtud auditite tegemise korral. HR: välismaised audiitorifirmad võivad pakkuda Horvaatia territooriumil auditeerimisteenuseid, kui nad on seal asutanud filiaali. SE: üksnes Rootsis kinnitatud audiitoritel on õigus osutada auditeerimisteenuseid õiguslikel alustel kindlate juriidiliste isikute juures nagu piiratud vastutusega äriühingud. Üksnes kõnealused isikud võivad olla aktsiate omanikud või moodustada partnerettevõtte, mis praktiseerib nõuetele vastavat auditeerimist (riigi huvides). Heakskiitmiseks on nõutav alaline elukoht. LT: audiitori aruanne peab valmima koostöös audiitoriga, kellel on Leedus tegutsemise luba. 2. viisi korral: puuduvad
c) maksualase nõustamise teenused (CPC 863)⁸⁵	1. viisi korral: AT: kodakondsusnõue pädevates asutustes esindusõiguse korral. CY: maksuesindajatel peab olema nõuetekohane rahandusministeeriumi

⁸⁵

Ei hõlma maksualaseid õigusabi- ja esindusteenuseid, mis on esitatud punktis 1.A.a). õigusteenused

Sektor või allsektor	Reservatsioonide kirjeldus
	luba. Loa andmisel lähtutakse majandusvajaduste testist. Kõnealuseid kriteeriume kohaldatakse analoogselt välisinvesteeringutele antavate lubade suhtes (loetletud horisontaaljaotises), sest need kehtivad käesoleva allsektori suhtes, kusjuures alati arvestatakse tööhõive olukorraga. BG, MT, RO, SI: piiranguteta 2. viisi korral: puuduvad

Sektor või allsektor	Reservatsioonide kirjeldus
d) arhitektiteenused ning e) linnaplaneerimis- ja maastikuarhitektiteenused (CPC 8671 ja CPC 8674)	1. viisi korral: AT: piiranguteta, v.a planeerimisteenuste puhul. BE, BG, CY, EL, IT, MT, PL, PT, SI: piiranguteta DE: kõigi välisriigist osutatavate teenuste tasude suhtes kohaldatakse siseriiklikke eeskirju. HR: füüsilised ja juriidilised isikud võivad pakkuda arhitektiteenuseid Horvaatia Arhitektide Koja heakskiidul. Välismaal valminud disainlahenduse või projekti vastavust Horvaatia õigusele peab tunnustama (kinnitama) volitatud füüsiline või juriidiline isik Horvaatias. Piiranguteta linnaplaneerimise korral. HU, RO: piiranguteta maastikuarhitektuuriteenuste korral. 2. viisi korral: puuduvad
f) inseneriteenused; ning g) integreeritud inseneriteenused (CPC 8672 ja CPC 8673)	1. viisi korral: AT, SI: piiranguteta, v.a planeerimisteenuste korral. BG, CY, EL, IT, MT, PT: piiranguteta HR: füüsilised ja juriidilised isikud võivad pakkuda inseneriteenuseid Horvaatia Inseneride Koja heakskiidul. Välismaal valminud disainlahenduse või projekti vastavust Horvaatia õigusele peab tunnustama (kinnitama) volitatud füüsiline või juriidiline isik Horvaatias. 2. viisi korral: puuduvad
h) meditsiini- (sh psühholoogide) ja hambaraviteenused (CPC 9312 ning (CPC 85201 osa)	1. viisi korral: AT, BE, BG, CY, DE, DK, EE, ES, FI, FR, EL, IE, IT, LU, MT, NL, PT, RO, SK, UK: piiranguteta HR: piiranguteta, välja arvatud telemeditsiin: SI: piiranguteta sotsiaalmeditsiini, sanitaar-, epidemioloogiliste, meditsiini-/ökoloogiliste teenuste; vere, verepreparaatide ja siirdatavate organite tarnimise ning lahangu osas. 2. viisi korral: puuduvad
i) veterinaariateenused	1. viisi korral:

Sektor või allsektor	Reservatsioonide kirjeldus
(CPC 932)	AT, BE, BG, CY, CZ, DE, DK, EE, ES, FR, EL, HU, IE, IT, LV, LT, MT, NL, PT, RO, SI, SK: piiranguteta UK: piiranguteta, v.a veterinaararstidele osutatavate veterinaarlabori- ja veterinaartehniliste teenuste ning üldnõustamise, juhiste ja teabe (nt toitumise, käitumise ja lemmikloomade hoolduse kohta) andmise puhul. 2. viisi korral: puuduvad
j) 1. ämmaemandateenused (CPC 93191 osa) j) 2. Meditsiiniõdede, füsioterapeutide ja parameedikute teenused (CPC 93191 osa)	1. viisi korral: AT, BE, BG, CY, CZ, DE, DK, EE, ES, FR, EL, HU, IE, IT, LV, LT, LU, MT, NL, PT, RO, SI, SK, UK: piiranguteta FI, PL: piiranguteta, v.a meditsiiniõdede puhul. HR: piiranguteta, välja arvatud telemeditsiin: 2. viisi korral: puuduvad

Sektor või allsektor	Reservatsioonide kirjeldus
k) farmaatsiatoodete jaemüük ning meditsiini- ja ortopeediakaupade jaemüük (CPC 63211) ja muud farmatseutide teenused ⁸⁶	1. viisi korral: AT, BE, BG, DE, CY, DK, ES, FI, FR, EL, IE, IT, LU, MT, NL, PL, PT, RO, SK, SE, SI, UK: piiranguteta CZ, LV, LT: piiranguteta, v.a postimüügi korral. HU: piiranguteta, v.a CPC 63211 korral. 2. viisi korral: puuduvad
B. Arvutiteenused ja nendega seotud teenused (CPC 84)	1. ja 2. viisi korral: puuduvad
C. Teadus- ja arendusteenused	
a) Loodusteaduslikud teadus- ja arendusteenused (CPC 851) b) Sotsiaal- ja humanitaarteaduslikud teadus- ja arendusteenused (CPC 852, v.a psühholoogiteenused) ⁸⁷ c) Valdkondadevahelised teadus- ja arendusteenused (CPC 853)	Punktide a ja c puhul: 1. ja 2. viisi korral: EL: riiklikult rahastatavate teadus- ja arendusteenuste korral antakse ainuõigused ja/või -volitused üksnes Euroopa Liidu kodanikele ja Euroopa Liidu juriidilistele isikutele, kelle peakontor on Euroopa Liidus. Punkti b puhul: puuduvad
D. Kinnisvarateenused ⁸⁸	
a) oma või renditud varaga seotud	1. viisi korral: BG, CY, CZ, EE, HU, IE, LV, LT, MT, PL, RO, SK, SI: piiranguteta

⁸⁶ Farmaatsiatoodete üldsusele tarnimise suhtes kehtivad samamoodi kui muude teenuste osutamise suhtes Euroopa Liidu liikmesriikides kohaldatavad litsentsimis- ja kvalifikatsiooninõuded ja -menetlused. Üldiselt võivad kõnealust teenust osutada üksnes farmatseudid. Mõnes Euroopa Liidu liikmesriigis on farmatseutidele reserveeritud üksnes retseptiravimite tarnimine.

⁸⁷ CPC 85201 osa, mis on esitatud punktis 1.A.h. Meditsiini- ja hambaraviteenused.

⁸⁸ asjaomane teenus on seotud kinnisvaraagendi kutsealaga ega mõjuta füüsiliste ja juriidiliste isikute õigusi ja/või piiranguid kinnisvara ostmisel.

Sektor või allsektor	Reservatsioonide kirjeldus
(CPC 821)	HR: nõutav kaubanduslik kohalolek. 2. viisi korral: puuduvad
b) tasu eest või lepingu alusel (CPC 822)	1. viisi korral: BG, CY, CZ, EE, HU, IE, LV, LT, MT, PL, RO, SK, SI: piiranguteta HR: nõutav kaubanduslik kohalolek. 2. viisi korral: puuduvad
E. Rendi-/liisinguteenused ilma juhita	
a) Laevadega seotud (CPC 83103)	1. viisi korral: BG, CY, DE, HU, MT, RO: piiranguteta 2. viisi korral: puuduvad

Sektor või allsektor	Reservatsioonide kirjeldus
b) Õhusõidukitega seotud (CPC 83104)	Mooduste nr 1 ja 2 korral: BG, CY, CZ, HU, LV, MT, PL, RO, SK: piiranguteta EL: Euroopa Liidu lennuettevõtja kasutuses olev õhusõiduk peab olema registreeritud lennuettevõtja litsentsinud Euroopa Liidu liikmesriigis või mujal Euroopa Liidus. Erandeid võib teha lühiajaliste rendilepingute puhul ja erakorralistel asjaoludel.
c) Muude transpordivahenditega seotud (CPC 83101, CPC 83102 ja CPC 83105)	1. viisi korral: BG, CY, HU, LV, MT, PL, RO, SI: piiranguteta 2. viisi korral: puuduvad
d) Muude masinate ja seadmetega seotud (CPC 83106, CPC 83107, CPC 83108 ja CPC 83109)	1. viisi korral: BG, CY, CZ, HU, MT, PL, RO, SK: piiranguteta 2. viisi korral: puuduvad
e) Isiklike ja kodutarvetega seotud (CPC 832)	1. ja 2. viisi korral: AT, BE, BG, CY, CZ, DE, DK, ES, FI, FR, EL, HU, IE, IT, LU, MT, NL, PL, PT, RO, SI, SE, SK, UK: piiranguteta EE: piiranguteta, v.a eelnevalt lindistatud videokassettide koduseadmetes kasutamiseks üürimis- või rentimisteenuste korral
f) Telekommunikatsiooniseadmete rentimine (CPC 7541)	Mooduste nr 1 ja 2 korral: puuduvad.
F. Muud äriteenused	
a) reklaamiteenused (CPC 871)	Mooduste nr 1 ja 2 korral: puuduvad.
b) turu-uuringud ja avaliku arvamuse küsitlused (CPC 864)	Mooduste nr 1 ja 2 korral: puuduvad
c) juhtimiselase nõustamise teenused	Mooduste nr 1 ja 2 korral: puuduvad.

Sektor või allsektor	Reservatsioonide kirjeldus
(CPC 865)	
d) juhtimiselase nõustamisega seotud teenused (CPC 866)	Mooduste nr 1 ja 2 korral: HU: piiranguteta vahekohtu- ja lepitusteenuste korral (CPC 86602).
e) tehnilise katsetamise ja analüüsimise teenused (CPC 8676)	1. viisi korral: IT: Piiranguteta bioloogi ja keemiaanalüütiku kutseala puhul. HR: piiranguteta kohustuslike tunnistuste ja sarnaste ametlike dokumentidega seotud teenuste puhul. BG, CY, CZ, MT, PL, RO, SK, SE: piiranguteta 2. viisi korral: BG, CY, CZ, MT, PL, RO, SK, SE: piiranguteta HR: piiranguteta kohustuslike tunnistuste ja sarnaste ametlike dokumentidega seotud teenuste puhul.

Sektor või allsektor	Reservatsioonide kirjeldus
f) põllumajanduse, jahinduse ja metsamajandusega seotud nõustamisteenused (CPC 881 osa)	1. viisi korral: IT: piiranguteta agronoomi ja <i>periti agrari</i> tegevusvaldkondade puhul. CY, EE, MT, RO, SI: piiranguteta 2. viisi korral: puuduvad
g) kalandusega seotud nõustamisteenused (CPC 882 osa)	1. viisi korral: LV, MT, RO, SI: piiranguteta 2. viisi korral: puuduvad
h) töötleva tööstusega seotud nõustamisteenused (CPC 884 osa ja CPC 885 osa)	1. ja 2. viisi korral: puuduvad.
i) personali töölerakendamis- ja värbamisteenused	
i) 1. Juhtide otsimise teenused (CPC 87201)	1. viisi korral: AT, BG, CY, CZ, DE, EE, ES, FI, HR, IE, LV, LT, MT, PL, PT, RO, SK, SI, SE: piiranguteta 2. viisi korral: AT, BG, CY, CZ, DE, EE, ES, FI, HR, IE, LV, LT, MT, PL, PT, RO, SK, SI: piiranguteta
i) 2. Töölerakendamisteenused (CPC 87202)	1. viisi korral: AT, BE, BG, CY, CZ, DE, DK, EE, ES, EL, FI, FR, HR, IE, IT, LU, LV, LT, MT, NL, PL, PT, RO, SI, SE, SK, UK: piiranguteta 2. viisi korral: AT, BG, CY, CZ, DE, DK, EE, ES, EL, FI, FR, HR, IE, IT, LU, LV, LT, MT, NL, PL, PT, RO, SI, SK, UK: piiranguteta
i) 3. Kontori abipersonali värbamise teenused (CPC 87203)	1. viisi korral: AT, BG, CY, CZ, DE, EE, ES, FI, FR, HR, IT, IE, LV, LT, MT, NL, PL, PT, RO, SE, SK, SI: piiranguteta 2. viisi korral:

Sektor või allsektor	Reservatsioonide kirjeldus
	AT, BG, CY, CZ, DE, EE, ES, FI, FR, HR, IT, IE, LV, LT, MT, NL, PL, PT, RO, SK, SI: piiranguteta
j) 1. Uurimisteenused (CPC 87301)	1. ja 2. viisi korral: BE, BG, CY, CZ, DE, DK, ES, EE, FI, FR, EL, HR, HU, IE, IT, LV, LT, LU, MT, NL, PL, PT, RO, SK, SI, UK: piiranguteta

Sektor või allsektor	Reservatsioonide kirjeldus
j) 2. Turvateenused (CPC 87302, CPC 87303, CPC 87304 ja CPC 87305)	1. ja 2. viisi korral: HU: piiranguteta CPC 87304 ja CPC 87305 korral. BE, BG, CY, CZ, ES, EE, FI, FR, HR, IT, LV, LT, MT, PT, PL, RO, SI, SK: piiranguteta
k) nendega seotud teadusliku ja tehnilise nõustamise teenused (CPC 8675)	1. viisi korral: BE, BG, CY, DE, DK, ES, FR, EL, IE, IT, LU, MT, NL, PL, PT, RO, SI, UK: piiranguteta uurimisteenuste korral. HR: põhilisi geoloogilisi, geodeetilisi ja mäendusalseid nõustamisteenuseid ning asjaomaseid keskkonnakaitsealaseid nõustamisteenuseid võib Horvaatia territooriumil teostada üksnes ühiselt kohalike juriidiliste isikutega või nende kaudu. 2. viisi korral: puuduvad
l) 1. Laevade hooldus ja remont (CPC 8868 osa)	1. viisi korral: Merelaevade korral: BE, BG, CY, DE, DK, ES, FI, FR, EL, HR, IE, IT, LT, MT, NL, PL, PT, RO, SE, SI, UK: piiranguteta Siseveelaevade korral: EL: piiranguteta 2. viisi korral: puuduvad
l) 2. Raudteetranspordiseadmete hooldus ja remont (CPC 8868 osa)	1. viisi korral: AT, BE, BG, DE, CY, CZ, DK, ES, FI, FR, EL, HR, IE, IT, LT, LV, LU, MT, NL, PL, PT, RO, SE, SI, SK, UK: piiranguteta 2. viisi korral: puuduvad
l) 3. Mootorsõidukite, mootorrataste, mootorsaanide ja maanteetranspordiseadmete hooldus ja remont (CPC 6112, CPC 6122, CPC 8867 osa ja CPC 8868 osa)	1. ja 2. viisi korral: puuduvad
l) 4. Õhusõidukite ja nende osade hooldus ja remont (CPC 8868 osa)	1. viisi korral: BE, BG, CY, CZ, DE, DK, ES, FI, FR, EL, HR, IE, IT, LT, LU, MT, NL, PT, RO, SK, SI, SE, UK: piiranguteta

Sektor või allsektor	Reservatsioonide kirjeldus
	2. viisi korral: puuduvad

Sektor või allsektor	Reservatsioonide kirjeldus
l) 5. Metalltoodete, (muude kui kontori-) masinate, (muude kui transpordi- ja kontori-) seadmete ning personaal- ja majapidamistarvete hooldus- ja remonditeenused ⁸⁹ (CPC 633, CPC 7545, CPC 8861, CPC 8862, CPC 8864, CPC 8865 ja CPC 8866)	1. ja 2. viisi korral: puuduvad
m) hoonete puhastusteenused (CPC 874)	1. viisi korral: AT, BE, BG, CY, CZ, DE, DK, ES, EE, FI, FR, EL, HR, IE, IT, LU, LV, MT, NL, PL, PT, RO, SI, SE, SK, UK: piiranguteta 2. viisi korral: puuduvad.
n) fotograafiateenused (CPC 875)	1. viisi korral: CY, MT: piiranguteta BG, EE, LV, LT, PL, SE, SI: piiranguteta aerofotograafiateenuste osutamise korral. HR, LV: piiranguteta erifotograafiateenuste korral (CPC 87504). 2. viisi korral: puuduvad.
o) pakendamisteenused (CPC 876)	1. ja 2. viisi korral: puuduvad
p) trükkimine ja kirjastamine (CPC 88442)	1. ja 2. viisi korral: puuduvad
q) konverentsiteenused (CPC 87909 osa)	1. ja 2. viisi korral: puuduvad
r) 1. kirjaliku ja suulise tõlke	1. viisi korral:

⁸⁹

Transpordivahendite hooldus- ja remonditeenused (CPC 6112, 6122, 8867 ja CPC 8868) on esitatud punktides 1.F.1.1–1.F.1.4.
Kontorimasinate ja -seadmete, k.a arvutid, hooldus- ja remonditeenused (CPC 845) on esitatud punktis 1.B. ARVUTITEENUSED.

Sektor või allsektor	Reservatsioonide kirjeldus
teenused (CPC 87905)	PL: piiranguteta vandetõlkide teenuste korral. HU, SK: piiranguteta ametliku kirjaliku ja suulise tõlke korral. HR: piiranguteta ametlike dokumentide puhul. 2. viisi korral: puuduvad

Sektor või allsektor	Reservatsioonide kirjeldus
r) 2. Sisekujundus- ja tellimustoodete kujundamisteenused (CPC 87907)	1. viisi korral: DE: kõigi välisriigist osutatavate teenuste tasude suhtes kohaldatakse siseriiklikke eeskirju. 2. viisi korral: puuduvad
r) 3. Inkassoteenused (CPC 87902)	1. ja 2. viisi korral: BE, BG, CY, CZ, DE, DK, ES, EE, FI, FR, EL, HR, HU, IE, IT, LT, LU, MT, NL, PL, PT, RO, SK, SI, SE, UK: piiranguteta
r) 4. Krediidiinfoteenused (CPC 87901)	1. ja 2. viisi korral: BE, BG, CY, CZ, DE, DK, ES, EE, FI, FR, EL, HR, HU, IE, IT, LT, LU, MT, NL, PL, PT, RO, SK, SI, SE, UK: piiranguteta
r) 5. Duplikaatide valmistamine (CPC 87904) ⁹⁰	1. viisi korral: AT, BE, BG, CY, CZ, DE, DK, ES, EE, FI, FR, EL, HR, HU, IE, IT, LT, LU, MT, NL, PL, PT, RO, SI, SE, SK, UK: piiranguteta 2. viisi korral: puuduvad
r) 6. Telekommunikatsiooniseadmete nõustamisteenused (CPC 7544)	1. ja 2. viisi korral: puuduvad
r) 7. Automaatvastamisteenused (CPC 87903)	1. ja 2. viisi korral: puuduvad

⁹⁰

Ei hõlma trükkimisteenuseid, mis kuuluvad CPC 88442 alla ja on esitatud punktis 1.F.p.

Sektor või allsektor	Reservatsioonide kirjeldus
2. SIDETEENUSED	
A. Posti- ja kulleriteenused (Riigisisestesse või välisriigi sihtkohtadesse suunatud postisaadetiste⁹¹ käitlemisega⁹² seotud teenused vastavalt järgmisele allsektorite loendile: i) mis tahes liiki füüsilisel kandjal⁹³ olevate adresseeritud kirjalike teabevahetuste käitlemine, sealhulgas hübriidpostiteenus ja otsepostitus, ii) adresseeritud saadetiste ja pakside käitlemine,⁹⁴ iii) adresseeritud ajakirjandustoodete käitlemine,⁹⁵ iv) eespool punktides i-iii nimetatud postisaadetiste käitlemine registreeritud või kindlustatud postisaadetistena, v) eespool punktides i-iii nimetatud postisaadetiste kättetoimetamise kiirkulleriteenused,⁹⁶ vi) adresseerimata postisaadetiste käitlemine, vii) dokumendivahetus⁹⁷	1. ja 2. viisi korral: Puuduvad⁹⁸

⁹¹ „Postisaadetis” – mis tahes liiki riikliku ettevõtja või eraettevõtja käideldav saadetis.

⁹² Postisaadetise „käitlemine” – saadetiste kogumine, sorteerimine, transport ja kättetoimetamine.

⁹³ Nt kiri, postkaardid.

⁹⁴ Siia alla kuuluvad raamatud, kataloogid.

⁹⁵ Ajakirjad, ajalehed, perioodikaväljaanded.

⁹⁶ Kiirkulleriteenus võib sisaldada peale suurema kiiruse ja usaldusväärsuse lisaväärtuselemente, näiteks kogumine lähetamiskohast, adressaadile kättetoimetamine, asukoha kindlakstegemine ja jälgimine, sihtpunkti ja adressaadi muutmine teel oleva saadetise puhul, vastuvõtukinnitus.

⁹⁷ Vahenditega, sh ajutiste ruumide ja transpordiga varustamine kolmanda isiku poolt, millega võimaldatakse kõnealuse teenuse tellijatel postisaadetisi omavahel vahetades neid ise kätte toimetada. „Postisaadetis” – mis tahes liiki riikliku ettevõtja või eraettevõtja käideldav saadetis.

⁹⁸ Allsektoritele i–iv võidakse nõuda konkreetseid universaalteenuste osutamise kohustusi kehtestavaid lube ja/või sissemaksete tegemist tagatisfondi.

Sektor või allsektor	Reservatsioonide kirjeldus
Allsektorid i, iv ja v võib jätta välja, kui need kuuluvad reserveeritud teenuste valdkonda, s.t kirisaadetised hinnaga kuni 2,5-kordne avalik põhitariif ja mille kaal ei ületa 50 grammi,⁹⁹ pluss kohtu- või haldusmenetluse käigus kasutatav tähtitud posti teenus.) (CPC 751 osa, CPC 71235¹⁰⁰ osa ja CPC 73210¹⁰¹ osa)	
B. Telekommunikatsiooniteenused Kõnealused teenused ei hõlma majandustegevust, mis seisneb telekommunikatsiooniteenuste kaudu edastatava sisu tootmises.	
a) kõik elektromagnetiliste vahendite abil signaalide edastamist ja vastuvõtmist hõlmavad teenused,¹⁰² v.a ringhääling¹⁰³	1. ja 2. viisi korral: puuduvad

⁹⁹ "Kirjasaadetis" – mis tahes füüsilisele kandjale kirjutatud teade, mis edastatakse ja toimetatakse aadressil, mille saatja on märkinud saatetisele või selle ümbrisele. Raamatuid, katalooge, ajalehti ja perioodikaväljaandeid ei loeta kirjasaadetiseks.

¹⁰⁰ Posti maanteevedu enda tarbeks.

¹⁰¹ Posti õhuvedu enda tarbeks.

¹⁰² Käesolevad teenused ei hõlma sidusinfo- ja/või andmetöötlust (sh tehingute töötlust) (CPC 843 osa), mis on esitatud punktis 1.B. Arvutiteenused.

¹⁰³ Ringhäälingut määratletakse katkematu ülekandevoona, mis on vajalik TV- ja raadioprogrammide signaalide edastamiseks üldsusele, kuid mis ei hõlma operaatoritevahelisi ühenduskanaleid.

Sektor või allsektor	Reservatsioonide kirjeldus
b) satelliitringhäälingu teenused ¹⁰⁴	1. ja 2. viisi korral: EL: puuduvad, v.a see, et käesoleva sektori teenuseosutajate suhtes võidakse kohaldada kohustust kaitsta nende võrgu kaudu sisu edastamisega seotud üldist huvi pakkuvaid eesmäärke kooskõlas Euroopa Liidu elektroonilise side õigusliku raamistikuga. BE: piiranguteta
3. EHITUSTEENUSED JA NENDEGA SEOTUD INSENERITEENUSED (CPC 511, CPC 512, CPC 513, CPC 514, CPC 515, CPC 516, CPC 517 ja CPC 518)	1. viisi korral: CY, CZ, HU, LV, MT, SK: piiranguteta 2. viisi korral: puuduvad
4. TURUSTUSTEENUSED (v.a relvade, laskemoona, lõhkeainete ja muu sõjavarustuse turustamine) A. Komisjonimüügiagentide teenused a) mootorsõidukite, mootorrataste ja mootorsaanide ning nende varuosade ja tarvikute komisjonimüügiga tegelevate agentide teenused (CPC 61111 osa, CPC 6113 osa ja CPC 6121 osa) b) muude komisjonimüügiagentide teenused (CPC 621) B. Hulgimüügiagentide teenused a) mootorsõidukite, mootorrataste ja mootorsaanide ning nende varuosade ja	1. ja 2. viisi korral: EL: piiranguteta kemikaalide, väärismetallide (ja -kivide) turustamise puhul. AT: piiranguteta pürotehniliste kaupade, süttivate kaupade ja lõhkeseadeldiste ning toksiliste ainete turustamise korral. AT, BG: piiranguteta meditsiiniotstarbeliste toodete, nt meditsiini- ja kirurgiaseadmete, meditsiiniotstarbeliste ainete ja esemete turustamise korral. HR: piiranguteta tubakatoodete turustamise korral. 1. viisi korral: AT, BG, PL, RO: piiranguteta tubaka ja tubakatoodete turustamise korral. IT: hulgikaubandusteenuste puhul kehtib tubaka riigimonopol. BG, FI, PL, RO: piiranguteta alkoholsete jookide levitamisel. SE: piiranguteta alkoholsete jookide jaekaubanduse puhul. AT, BG, CZ, FI, RO, SK, SI: piiranguteta farmaatsiatoodete turustamise korral.

¹⁰⁴

Kõnealusel teenused hõlmavad telekommunikatsiooniteenuseid, mis seisnevad raadio- ja telesaadete edastamises ja vastuvõtmises satelliidi vahendusel (satelliidi kaudu edastamise katkematu ahel, mis on vajalik TV- ja raadioprogrammi signaalide levitamiseks üldsusele). See hõlmab satelliitsideteenuste müüki, kuid ei sisalda teleprogrammide pakettide müüki majapidamistele.

Sektor või allsektor	Reservatsioonide kirjeldus
tarvikute hulgimüügiteenused (CPC 61111 osa, CPC 6113 osa ja CPC 6121 osa)	BG, HU, PL: Piiranguteta kaubamaaklerite teenuste puhul. FR: piiranguteta komisjonimüügiagentide teenuste korral, kui teenuseid osutavad riiklike huvidega seotud seitsmeteistkümmel (17) värskete toiduainete turul tegutsevad ettevõtjad ja maaklerid. Piiranguteta farmaatsiatoodete hulgimüügi puhul. MT: piiranguteta komisjonimüügiagentide teenuste korral. BE, BG, CY, CZ, DE, DK, ES, FR, EL, IE, IT, LU, MT, NL, PL, PT, SK, UK: piiranguteta jaemüügiteenuste korral, v.a postimüük.

Sektor või allsektor	Reservatsioonide kirjeldus
b) telekommunikatsioonivõrgu lõppseadmete hulgemüügiteenused (CPC 7542 osa) c) muud hulgemüügiteenused (CPC 622, v.a energiatoodete hulgemüügiteenused ¹⁰⁵) C. Jaemüügiteenused ¹⁰⁶ Mootorsõidukite, mootorrataste ja mootorsaanide ning nende varuosade ja tarvikute jaemüügiteenused (CPC 61112 osa, CPC 6113 osa ja CPC 6121 osa) Telekommunikatsioonivõrgu lõppseadmete jaemüügiteenused (CPC 7542 osa) Toiduainete jaemüügiteenused (CPC 631) Muude (energeetikaga mitteseotud) kaupade jaemüügiteenused, v.a farmaatsiatoodete, meditsiini- ja ortopeediliste kaupade jaemüük ¹⁰⁷ (CPC 632, v.a CPC 63211 ja 63297) D. Frantsiisimine (CPC 8929)	

¹⁰⁵ Kõnealusel teenused, mis hõlmavad CPC 62271, on esitatud ENERGIATEENUSTE all punktis 18.D.

¹⁰⁶ Ei hõlma hooldus- ja remonditeenuseid, mis on esitatud ÄRITEENUSTE all punktides 1.B ja 1.F.1. Ei hõlma energiatoodete jaemüügiteenuseid, mis on esitatud ENERGIATEENUSTE all punktides 13.E ja 13.F.

¹⁰⁷ Farmaatsiatoodete, meditsiini- ja ortopeediliste kaupade jaemüük on esitatud KUTSETEENUSTE all punktis 1.A.k.

Sektor või allsektor	Reservatsioonide kirjeldus
5. HARIDUSTEENUSED (üksnes erateenused)	
A. Esimese taseme hariduse teenused (CPC 921)	1. viisi korral: BG, CY, FI, FR, HR, IT, MT, RO, SE, SI: piiranguteta 2. viisi korral: CY, FI, HR, MT, RO, SE, SI: piiranguteta
B. Teise taseme hariduse teenused (CPC 922)	1. viisi korral: BG, CY, FI, FR, HR, IT, MT, RO, SE: piiranguteta 2. viisi korral: CY, FI, MT, RO, SE: piiranguteta 1. ja 2. viisi korral: LV: piiranguteta puuetega õpilastele kutsekeskhariduse tüüpi haridusteenustega seotud haridusteenuste korral (CPC 9224).
C. Kõrgharidusteenused (CPC 923)	1. viisi korral: AT, BG, CY, FI, FR, IT, MT, RO, SE: piiranguteta 2. viisi korral: AT, BG, CY, FI, MT, RO, SE: piiranguteta 1. ja 2. viisi korral: CZ, SK: piiranguteta kõrgharidusteenuste osutamise korral, v.a keskharidusjärgse tehnilise kutsehariduse teenused (CPC 92310)
D. Täiskasvanuharidusteenused (CPC 924)	1. ja 2. viisi korral: AT: piiranguteta raadio- ja telesaadete vahendusel osutatavate täiskasvanuharidusteenuste puhul. CY, FI, MT, RO, SE: piiranguteta.
E. Muud haridusteenused (CPC 929)	1. ja 2. viisi korral: AT, BE, BG, CY, DE, DK, ES, EE, FI, FR, EL, HU, IE, IT, LV, LT, LU, MT, NL, PL, PT, RO, SI, SE, UK: piiranguteta. HR: puuduvad kirjavahetuse või telekommunikatsiooni teel antava hariduse puhul.

Sektor või allsektor	Reservatsioonide kirjeldus
6. KESKKONNATEENUSED A. Reoveeteenused (CPC 9401)¹⁰⁸ B. Tahkete/ohtlike jäätmete käitlemine, v.a ohtlike jäätmete piiriülene transport a) jäätmekäitlusteenused (CPC 9402) b) kanalisatsiooni- jms teenused (CPC 9403) C. Välisõhu ja kliima kaitse (CPC 9404)¹⁰⁹ D. Pinnase ja vee parandamine ja puhastamine a) saastatud/reostatud pinnase ja vee puhastamine, parandamine (CPC 94060 osa)¹¹⁰ E. Müra ja vibratsiooni vähendamine (CPC 9405) F. Bioloogilise mitmekesisuse ja maastiku kaitse a) loodus- ja maastikukaitseteenused (CPC 9406 osa) G. Muud keskkonnateenused ja nendega seotud teenused (CPC 94090)	1. viisi korral: EL: piiranguteta, v.a nõustamisteenuste korral. 2. viisi korral: puuduvad

¹⁰⁸ Vastab reoveekäitlusteenustele.

¹⁰⁹ Vastab heitgaaside puhastusteenustele.

¹¹⁰ Vastab loodus- ja maastikukaitseteenuste osadele.

Sektor või allsektor	Reservatsioonide kirjeldus
7. FINANTSTEENUSED	
A. Kindlustus ja kindlustusega seotud teenused	1. ja 2. viisi korral: AT, BE, CZ, DE, DK, ES, FI, FR, EL, HU, IE, IT, LU, NL, PL, PT, RO, SK, SE, SI, UK: piiranguteta otsekindlustusteenuste korral, v.a selliste riskide kindlustamise korral, mis on seotud: i) merelaevanduse ja tasulise lennutegevuse ning kosmoselendude ja -vedudega (sealhulgas satelliidid), kus kindlustus katab mis tahes osa või kõik järgmistest: veetavad kaubad, kaupade vedav sõiduk ja sellest tulenevad kohustused, ning ii) rahvusvahelises transiidis olevad kaubad. AT: reklaami- ja vahendustegevus tütarettevõtja nimel, mis ei ole asutatud Euroopa Liidus, või filiaali nimel, mis ei ole asutatud Austrias (välja arvatud edasikindlustus ja retrosessioon), on keelatud. Kohustusliku õhutranspordikindlustuse lepinguid, v.a rahvusvahelise kommertsõhutranspordi kindlustuse lepingud, võib sõlmida üksnes Euroopa Liidus asutatud tütarettevõtja või Austrias asutatud filiaal. Kindlustuslepingute pealt (välja arvatud edasikindlustus- või retrosessioonilepingud), mille sõlmib tütarettevõtja, mis ei ole asutatud Euroopa Liidus, või filiaal, mis ei ole asutatud Austrias, tuleb tasuda kõrgemat kindlustuspreemia maksu. Kõrgemast maksust võib teha erandeid. DK: kohustusliku õhutranspordikindlustuse lepinguid võivad sõlmida üksnes Euroopa Liidus asutatud ettevõtjad, ükski isik ega äriühing (sh kindlustusseltsid) peale Taani seaduste kohaselt või Taani pädevate asutuste poolt litsentsitud kindlustusseltside ei või Taanis ärilistel eesmärkidel kaasa aidata Taanis elavate isikute, Taani laevade või Taanis asuva vara otsekindlustuslepingute sõlmimisele. DE: kohustusliku õhutranspordikindlustuse lepinguid võib sõlmida üksnes Euroopa Liidus asutatud tütarettevõtja või Saksamaal asutatud filiaal. Kui välisriigi kindlustusselts on asutanud Saksamaal filiaali, võib see sõlmida Saksamaal rahvusvahelise transpordi kindlustuslepinguid ainult Saksamaal asutatud filiaali kaudu. FR: maismaatranspordiga seotud riskide kindlustamise lepinguid võivad sõlmida üksnes Euroopa Liidus asutatud kindlustusseltsid. PL: piiranguteta edasikindlustuse ja retrosessiooni korral, v.a kaupade riskid rahvusvahelises kaubanduses.

Sektor või allsektor	Reservatsioonide kirjeldus
	PT: õhu- ja meretranspordikindlustuse lepinguid, mis katavad kaupu, õhusõidukeid, laevu ja vastutust, võivad sõlmida üksnes Euroopa Liidus asutatud ettevõtjad. Portugalis võivad sellise kindlustusäri vahendajana tegutseda üksnes Euroopa Liidus asutatud isikud või äriühingud. RO: edasikindlustus rahvusvahelisel turul on lubatud vaid juhul, kui riski ei saa edasi kindlustada siseturul. ES: aktuaari teenuste osas elukohanõue ja kolmeaastane vastav kogemus. 1. viisi korral: AT, BE, CZ, DE, DK, ES, FI, FR, EL, HU, IE, IT, LU, NL, PT, RO, SK, SE, SI, UK: piiranguteta otsekindlustuse vahendamise teenuste puhul, v.a selliste riskide kindlustamise korral, mis on seotud: i) merelaevanduse ja tasulise lennutegevuse ning kosmoselendude ja -vedudega (sealhulgas satelliidid), kus kindlustus katab mis tahes osa või kõik järgmistest: veetavad kaubad, kaupu vedav sõiduk ja sellest tulenevad kohustused, ning ii) rahvusvahelises transiidis olevad kaubad. BG: Piiranguteta otsekindlustuse korral, v.a teenused, mida osutavad välisriigi teenuste osutajad välisriigi isikutele Bulgaaria Vabariigi territooriumil. Kaupade veokindlustuse, sõidukikindlustuse ja Bulgaaria Vabariigis kehtiva riskivastutuskindlustuse lepinguid ei või otseselt sõlmida välisriigi asutatud kindlustusseltsid. Välisriigi kindlustusselts võib kindlustuslepingu sõlmida ainult filiaali kaudu. piiranguteta hoiusekindlustuse ja sarnaste hüvituskavade ning kohustuslike kindlustuskavade korral. CY, LV, MT: piiranguteta otsekindlustusteenuste korral, v.a selliste riskide kindlustamise korral, mis on seotud: i) merelaevanduse ja tasulise lennutegevuse ning kosmoselendude ja -vedudega (sealhulgas satelliidid), kus kindlustus katab mis tahes osa või kõik järgmistest: veetavad kaubad, kaupu vedav sõiduk ja sellest tulenevad kohustused, ning ii) rahvusvahelises transiidis olevad kaubad. LT: piiranguteta otsekindlustusteenuste korral, v.a selliste riskide kindlustamise korral, mis on seotud: i) merelaevanduse ja tasulise lennutegevuse ning kosmoselendude ja -vedudega (sealhulgas satelliidid), kus kindlustus katab mis tahes osa või kõik järgmistest: veetavad kaubad, kaupu vedav sõiduk ja sellest tulenevad kohustused, ning ii) rahvusvahelises transiidis olevate kaupadega, v.a

Sektor või allsektor	Reservatsioonide kirjeldus
	maismaatranspordi puhul, kui risk asub Leedus.

Sektor või allsektor	Reservatsioonide kirjeldus
	BG, LV, LT, PL: Piiranguteta kindlustusvahenduse korral. FI: ainult kindlustajad, kelle peakontor asub Euroopa Ühenduses või kellel on filiaal Soomes, võivad pakkuda otsekindlustuse (sh kaaskindlustuse) teenuseid. Kindlustusmaakleriteenuste osutamise tingimuseks on alaline tegevuskoht Euroopa Liidus. HR: piiranguteta otsekindlustuse ja otsekindlustuse vahendusteenuste korral, v.a: a) elukindlustuse pakkumine Horvaatias alaliselt elavatele välismaalastele; b) kahjukindlustuse pakkumine Horvaatias alaliselt elavatele välismaalastele, v.a liikluskindlustus; c) mere-, lennu-, transpordikindlustus. HU: kindlustusseltsid, mis ei ole asutatud Euroopa Liidus, võivad osutada Ungari territooriumil otsekindlustusteenuseid üksnes Ungaris registreeritud filiaali kaudu. IT: piiranguteta aktuaaride puhul. kaupade transpordikindlustuse, sõidukikindlustus- ja vastutuskindlustuslepinguid seoses Itaalias asuvate riskidega võivad sõlmida üksnes Euroopa Liidus asutatud kindlustusseltsid. Nimetatud lisatingimus ei kehti rahvusvaheliste vedude puhul, mis hõlmavad importi Itaaliasse. SE: otsekindlustusteenuste osutamine on lubatud üksnes Rootsis tegevusluba omava kindlustusteenuse osutaja kaudu, kui välisriigi teenuseosutaja ja Rootsi kindlustusselts kuuluvad samasse kontserni või kui nad on sõlminud omavahelise koostöö lepingu. 2. viisi korral: AT, BE, BG, CZ, CY, DE, DK, ES, FI, FR, EL, HU, IE, IT, LU, MT, NL, PL, PT, RO, SK, SE, SI, UK: piiranguteta vahendamise korral. BG: otsekindlustuse korral võivad Bulgaaria füüsilised ja juriidilised isikud, samuti välisriigi isikud, kes tegutsevad ärivaldkonnas Bulgaaria Vabariigi territooriumil, sõlmida oma ärivaldkonnaga seotud kindlustuslepinguid üksnes Bulgaarias kindlustustegevuse luba omavate teenuse osutajatega. Nendest lepingutest tulenev kindlustushüvitis makstakse välja Bulgaarias. piiranguteta hoiusekindlustuse ja sarnaste hüvituskavade ning kohustuslike kindlustuskavade korral. HR: piiranguteta otsekindlustuse ja otsekindlustuse vahendusteenuste korral, v.a: a) Horvaatias alaliselt elavate välismaalaste võimalus saada

Sektor või allsektor	Reservatsioonide kirjeldus
	elukindlustust; b) kahjukindlustus; i) Horvaatias alaliselt elavate välismaalaste võimalus saada muud kahjukindlustust kui liikluskindlustus; ii) isiku- või varakindlustus, mida Horvaatia Vabariigis ei pakuta; - äriühingud, kes ostavad kindlustusteenust välismaalt seoses investeeeringutega välismaistesse tööstusettevõtetesse, sh nende tööstusettevõtete sisseseade kindlustus; - välislaenude tagasisaamise kindlustus (tagatise kindlustus); - nende täielikus omandis ettevõtete ja ühisettevõtete isiku- ja varakindlustus, kelle majandustegevus toimub välisriigis, kui see on kooskõlas asjaomase riigi õigusaktidega või kui seda nõuavad nende registreerimistingimused; - ehitatavad või remonditavad laevad, kui nii on sätestatud välismaise kliendiga (ostjaga) sõlmitud lepingus; c) mere-, lennu-, transpordikindlustus. IT: kaupade transpordikindlustuse, sõidukikindlustus- ja vastutuskindlustuslepinguid seoses Itaalias asuvate riskidega võivad sõlmida üksnes Euroopa Liidus asutatud kindlustusseltsid. Seda reservatsiooni ei kohaldata rahvusvaheliste transpordi puhul, mis on seotud kauba importimisega Itaaliasse.

Sektor või allsektor	Reservatsioonide kirjeldus
B. Pangandus ja muud finantsteenused (välja arvatud kindlustus)	1. viisi korral: AT, BE, BG, CZ, DE, DK, ES, FI, FR, EL, HU, IE, IT, LU, NL, PL, PT, SK, SE, UK: piiranguteta, v.a finantsteabe esitamise ja finantsandmete töötlemise ning nõustamis- ja muude abiteenuste (v.a vahendusteenus) osutamise korral. BE: investeerimisalase nõustamise teenuse osutamiseks on nõutav äriühingu asutamine Belgias. BG: kohaldada võib telekommunikatsioonivõrgu kasutamisega seotud piiranguid ja tingimusi. CY: piiranguteta, v.a vabalt võõrandatavate väärtpaberitega kauplemise, finantsteabe esitamise ja finantsandmete töötlemise ning nõustamis- ja muude abiteenuste (v.a vahendusteenus) osutamise korral. EE: hoiuste vastuvõtmise korral nõutav Eesti Finantsinspektsiooni luba ja registreerimine aktsiaseltsi, tütarettevõtja või filiaalina vastavalt Eesti õigusaktidele. EE: investeerimisfondide juhtimiseks on nõutav spetsialiseeritud fondivalitseja asutamine; investeerimisfondide vara võivad hoiustada üksnes ettevõtjad, mille registrijärgne asukoht on Euroopa Liidus. HR: piiranguteta, v.a laenuandmise, kapitalirendi, makse- ja arveldusteenuste, tagatis- ja garantiitehingute, rahamaaklerluse, finantsteabe esitamise ja edastamise ning nõustamis- ja muude abiteenuste (v.a vahendusteenus) osutamise korral. LT: usaldusfondide ja investeerimisettevõtjate juhtimiseks on nõutav spetsialiseeritud fondivalitseja asutamine; investeerimisfondide vara võivad hoiustada üksnes ettevõtjad, mille registrijärgne asukoht on Euroopa Liidus. IE: investeerimisteenuste osutamiseks või investeerimisalaseks nõustamiseks on nõutav kas: I) Iirimaa tegevusluba, mille puhul on tavaliselt nõutav, et ettevõtte oleks juriidilise isikuna registreeritud või äriühing või füüsilisest isikust ettevõtja, mille peakontor/registrijärgne asukoht on igal juhul Iirimaa (mõnel juhul tegevusluba ei nõuta, näiteks kui kolmandast riigist pärit teenuste osutaja ei oma Iirimaa kaubanduslikku kohalolekut ja seda teenust ei osutata eraisikutele), või II) mõne muu Euroopa Liidu liikmesriigi tegevusluba vastavalt Euroopa Liidu investeerimisteenuste direktiivile. IT: piiranguteta <i>promotori di servizi finanziari</i> (finantsteenuste osutaja) puhul. LV: piiranguteta, v.a igat liiki väärtpaberite emiteerimises osalemise, finantsteabe esitamise ja finantsandmete töötlemise ning nõustamis- ja muude abiteenuste (v.a vahendusteenus) osutamise korral. LT: pensionifondi haldamisel on nõutav kaubanduslik kohalolek.

Sektor või allsektor	Reservatsioonide kirjeldus
	MT: piiranguteta, v.a hoiuste vastuvõtmise, igat liiki laenamise, finantsteabe esitamise ja finantsandmete töötlemise ning nõustamis- ja muude abiteenuste (v.a vahendusteenus) osutamise korral.

Sektor või allsektor	Reservatsioonide kirjeldus
	PL: finantsteabe ja finantsandmete töötlemise ning sellega seotud tarkvara pakkumise ja edasiandmise korral: Riikliku telekommunikatsioonivõrgu või mõne muu volitatud operaatori võrgu kasutamise nõue. RO: piiranguteta kapitalirendi korral, kauplemisel rahaturu instrumentide, välisvaluuta, derivatiivtoodete, vahetuskursi ja intressimäära instrumentide, vabalt kaubeldavate väärtpaberite ja muude vabalt kaubeldavate instrumentide ja finantsvaradega, osalemisel igat liiki väärtpaberite emiteerimises, varahaldamisel ning finantsvara eest arveldamis- ja kliiringuteenuste osutamisel. Maksed ja rahaülekandeteenused on lubatud üksnes residentpanga kaudu. SI: 1) riigi võlakirjadeemissioonides osalemine ja pensionifondide haldamine: piiranguteta. 2) kõik muud allsektorid, välja arvatud finantsteabe esitamine ja edastamine, laenu võtmine (kõik laenu liigid) ning tagatiste ja kohustuste võtmine välisriigi krediitiasutustelt siseriiklike juriidiliste isikute ja füüsilisest isikust ettevõtjate poolt ning nõustamine ja muud finantsabi teenused: piiranguteta Sloveenia Börsi liikmed peavad olema registreeritud Sloveenia Vabariigis või olema välisinvesteeringusühingute või -pankade filiaalid. 2. viisi korral: BG: kohaldada võib telekommunikatsioonivõrgu kasutamisega seotud piiranguid ja tingimusi. PL: finantsteabe ja finantsandmete töötlemise ning sellega seotud tarkvara pakkumise ja edasiandmise korral: riikliku telekommunikatsioonivõrgu või muu volitatud operaatori võrgu kasutamise nõue.
8. TERVISHOIU- JA SOTSIAALTEENUSED (üksnes erateenused)	

Sektor või allsektor	Reservatsioonide kirjeldus
A. Haiglateenused (CPC 9311) C. Raviasutuste teenused, v.a haiglateenused (CPC 93193)	1. viisi korral: AT, BE, BG, DE, CY, CZ, DK, ES, EE, FI, FR, EL, HR, IE, IT, LV, LT, MT, LU, NL, PL, PT, RO, SI, SE, SK, UK: piiranguteta 2. viisi korral: puuduvad
D. Sotsiaalteenused (CPC 933)	1. viisi korral: AT, BE, BG, CY, CZ, DE, DK, EE, ES, EL, FI, FR, HR, HU, IE, IT, LU, MT, NL, PL, PT, RO, SE, SI, SK, UK: piiranguteta 2. viisi korral: BE: piiranguteta sotsiaalteenuste puhul, v.a sanatooriumid ja puhkekodud ning vanadekodud
9. TURISMI JA REISIGA SEOTUD TEENUSED	
A. Hotellid, restoranid ja toitlustamine (CPC 641, CPC 642 ja CPC 643) v.a õhusõidukites toitlustamise teenused ¹¹¹	1. viisi korral: AT, BE, BG, CY, CZ, DE, DK, ES, FR, EL, IE, IT, LV, LT, LU, MT, NL, PL, PT, RO, SK, SI, SE, UK: piiranguteta, v.a toitlustamise puhul. HR: piiranguteta. 2. viisi korral: puuduvad
B. Reisibüroode ja reisikorraldajate teenused (sh reisijuhid) (CPC 7471)	1. viisi korral: BG, CY, HU, MT, SK: piiranguteta 2. viisi korral: puuduvad
C. Giiditeenused (CPC 7472)	1. viisi korral: BG, CY, CZ, HU, IT, LT, MT, PL, SK, SI: piiranguteta. 2. viisi korral:

¹¹¹ Õhusõidukites toitlustamise teenused on esitatud TRANSPORDI ABITEENUSTE all punktis 12.D.a (lendude maapealne teenindus).

Sektor või allsektor	Reservatsioonide kirjeldus
	puuduvad

Sektor või allsektor	Reservatsioonide kirjeldus
10. PUHKE-, KULTUURI- JA SPORDITEENUSED (v.a audiovisuaalteenused)	
A. Meelelahutusteenused (sh teatrite, ansamblite, tsirkuste ja diskoteekide teenused) (CPC 9619)	1. viisi korral: BE, BG, CY, CZ, DE, DK, ES, EE, FI, FR, EL, HR, HU, IE, IT, LV, LT, LU, MT, NL, PL, PT, RO, SK, SI, UK: piiranguteta 2. viisi korral: CY, CZ, FI, HR, MT, PL, RO, SK, SI: piiranguteta BG: piiranguteta, v.a teatrilavastajate, laulurühma, ansambli ja orkestri meelelahutusteenused (CPC 96191); autorite, heliloojate, skulptorite, meelelahutajate ja muude individuaalkunstnike teenused (CPC 96192); teatri kõrvalteenused (CPC 96193). EE: piiranguteta muude meelelahutusteenuste korral 96199), v.a kinoteenused. LT, LV: piiranguteta, v.a kinoteenused (CPC 96199 osa).
B. Uudiste ja meediaagentuuride teenused (CPC 962)	1. ja 2. viisi korral: puuduvad
C. Raamatukogud, arhiivid, muuseumid ja muud kultuuriteenused (CPC 963)	1. viisi korral: BE, BG, CY, CZ, DE, DK, ES, EE, FI, FR, EL, HR, HU, IE, IT, LT, LV, LU, MT, NL, PL, PT, RO, SK, SI, SE, UK: piiranguteta 2. viisi korral: BE, BG, CY, CZ, DE, DK, ES, FI, FR, EL, HR, HU, IE, IT, LT, LV, LU, MT, NL, PL, PT, RO, SK, SI, SE, UK: piiranguteta
D. Sporditeenused (CPC 9641)	1. ja 2. viisi korral: AT: piiranguteta suusakooliteenuste ja mäeinstruktoriteenuste korral. BG, CZ, HR, LV, MT, PL, RO, SK: piiranguteta 1. viisi korral: CY, EE: piiranguteta
E. Puhkeparkide ja supelrandade teenused (CPC 96491)	1. ja 2. viisi korral: puuduvad

Sektor või allsektor	Reservatsioonide kirjeldus
11. VEONDUS TEENUSED	
A. Meretransport a) rahvusvaheline reisijatevedu (CPC 7211, v.a riiklik kabotaaž). b) rahvusvaheline kaubavedu (CPC 7212, v.a riiklik kabotaaž) ¹¹² .	1. ja 2. viisi korral: BG, CY, DE, EE, ES, FR, FI, EL, IT, LT, LV, MT, PL, PT, RO, SI ja SE: fiiderteenused tegevusloa alusel.
B. Siseveetransport a) reisijatevedu (CPC 7221) b) kaubavedu (CPC 7222)	1. ja 2. viisi korral: EL: meetmetega, mis põhinevad kehtivatel või kavandatavatel siseveekogudele juurdepääsu käsitlevatel lepingutel (sh Reini–Maini–Doonau kanali kokkulepped), reserveeritakse osa liiklusõigusi asjaomastes riikide ettevõtjatele, kes vastavad siseriiklikele omandilise kuuluvuse kriteeriumidele. Reini laevaliiklust käsitleva Mannheimi konventsiooni rakendusmäärused. AT: kodakondsusnõue, kui laevandusettevõtte asutavad füüsilised isikud. Juriidilise isiku asutamise korral kehtib enamuse tegevdirektorite ning juhatuse ja nõukogu liikmete suhtes kodakondsusnõue. Nõutavad on äriühingu registreerimine või püsiv tegevuskoht Austrias. Lisaks peab enamik aktsiatest kuuluma Euroopa Liidu kodanikele. BG, CY, CZ, EE, FI, HR, HU, LT, MT, RO, SE, SI, SK: piiranguteta
C. Raudteetransport a) reisijatevedu (CPC 7111) b) kaubavedu (CPC 7112)	1. viisi korral: EL: piiranguteta 2. viisi korral: puuduvad.

¹¹² Sisaldab fiiderteenuseid ja seadmete teisaldamist rahvusvaheliste merevedajate poolt samas riigis asuvate sadamate vahel, kui sellega ei kaasne tulu.

Sektor või allsektor	Reservatsioonide kirjeldus
D. Maanteetransport a) reisijatevedu (CPC 7121 ja CPC 7122) b) kaubavedu (CPC 7123, v.a postivedu enda tarbeks) ¹¹³ .	1. viisi korral: EL: piiranguteta. 2. viisi korral: puuduvad
E. Kaupade (v.a kütus) torutransport ¹¹⁴ (CPC 7139)	1. viisi korral: EL: piiranguteta. 2. viisi korral: AT, BE, BG, CY, CZ, DE, DK, ES, EE, FI, FR, EL, IE, IT, LV, LU, MT, NL, PL, PT, RO, SK, SI, SE, UK: piiranguteta
12. TRANSPORDI ABITEENUSED ¹¹⁵	
A. Meretranspordi abiteenused a) mereveose käitlemise teenused b) hoiustamis- ja laoteenused (CPC 742 osa) c) tollivormistusteenused d) konteinerjaama- ja depooteenused e) mereagentuuriteenused f) meretranspordi ekspedeerimise teenused g) laevade rentimine koos meeskonnaga (CPC 7213) h) puksiirteenused	1. viisi korral: EL: piiranguteta mereveose käitlemise teenuste, hoiustamis- ja laoteenuste, tollivormistusteenuste, konteinerjaama- ja depooteenuste, puksiirteenuste ning meretranspordi tugiteenuste korral AT, BG, CY, CZ, DE, EE, HU, LT, MT, PL, RO, SK, SI, SE: piiranguteta laevade rentimisel koos meeskonnaga. HR: piiranguteta, v.a f) kaubaveoagentuuri teenused. 2. viisi korral: puuduvad

¹¹³ CPC 71235 osa, mis on esitatud SIDETEENUSTE all punktis 2.A. Posti- ja kulleriteenused

¹¹⁴ Kütuste torutransport on esitatud ENERGIATEENUSTE all punktis 13.B.

¹¹⁵ Ei hõlma transpordivahendite hooldus- ja remonditeenuseid, mis on esitatud ÄRITEENUSTE all punktides 1.F.1.1–1.F.1.4.

Sektor või allsektor	Reservatsioonide kirjeldus
(CPC 7214) i) meretranspordi tugiteenused (CPC 745 osa) j) muud tugi- ja abiteenused (CPC 749 osa)	

Sektor või allsektor	Reservatsioonide kirjeldus
B. Siseveetranspordi abiteenused a) veosekäitlemisteenused (CPC 741 osa) b) hoiustamis- ja laoteenused (CPC 742 osa) c) kaubaveoagentuuri teenused (CPC 748 osa) d) laevade rentimine koos meeskonnaga (CPC 7223) e) püksiirteenused (CPC 7224) f) siseveetranspordi tugiteenused (CPC 745 osa) g) muud tugi- ja abiteenused (CPC 749 osa)	1. viisi korral: EL: meetmetega, mis põhinevad kehtival või kavandataval siseveekogudele juurdepääsu käsitlevatel lepingutel (sh Reini–Maini–Doonau kanali kokkulepped), reserveeritakse osa liiklusõigusi asjaomaste riikide ettevõtjatele, kes vastavad siseriiklikele omandilise kuuluvuse kriteeriumidele. Reini laevaliiklust käsitleva Mannheimi konventsiooni rakendusmäärused. EL: piiranguteta mereveose käitlemise teenuste, hoiustamis- ja laoteenuste, püksiirteenuste ning siseveetranspordi tugiteenuste korral. AT, BG, CY, CZ, DE, EE, FI, HU, LV, LT, MT, RO, SK, SI, SE: piiranguteta laevade rentimisel koos meeskonnaga. HR: piiranguteta. 2. viisi korral: puuduvad
C. Raudteetranspordi abiteenused a) veosekäitlemisteenused (CPC 741 osa) b) hoiustamis- ja laoteenused (CPC 742 osa) c) kaubaveoagentuuri teenused (CPC 748 osa) d) püksiirteenused (CPC 7113) e) raudteetranspordi tugiteenused	1. viisi korral: EL: Piiranguteta püksiirteenuste korral. HR: Piiranguteta, v.a c) kaubaveoagentuuri teenused. 2. viisi korral: puuduvad

Sektor või allsektor	Reservatsioonide kirjeldus
(CPC 743) f) muud tugi- ja abiteenused (CPC 749 osa)	

Sektor või allsektor	Reservatsioonide kirjeldus
D. Maanteetranspordi abiteenused a) veosekäitlemisteenused (CPC 741 osa) b) hoiustamis- ja laoteenused (CPC 742 osa) c) kaubaveoagentuuri teenused (CPC 748 osa) d) kommertsveokite rent (koos juhiga) (CPC 7124) e) maanteetranspordi tugiteenused (CPC 744) f) muud tugi- ja abiteenused (CPC 749 osa)	1. viisi korral: AT, BG, CY, CZ, EE, HU, LV, LT, MT, PL, RO, SK, SI, SE: piiranguteta kommertsveokite rentimisel (koos juhiga). HR: piiranguteta, v.a c) kaubaveoagentuuri teenused ja f) maanteetranspordi tugiteenused, mille jaoks on vaja luba. 2. viisi korral: puuduvad
E. Õhutranspordi abiteenused	
a) lendude maapealne teenindus (sh toitlustamine)	1. ja 2. viisi korral: EL: piiranguteta, v.a toitlustamise korral.
b) hoiustamis- ja laoteenused (CPC 742 osa)	1. ja 2. viisi korral: puuduvad
c) kaubaveoagentuuri teenused (CPC 748 osa)	1. ja 2. viisi korral: puuduvad
d) õhusõidukite rentimine koos meeskonnaga (CPC 734)	1. ja 2. viisi korral: EL: Euroopa Liidu lennuettevõtja kasutuses olev õhusõiduk peab olema registreeritud lennuettevõtja litsentsinud Euroopa Liidu liikmesriigis või mujal Euroopa Liidus. Erandeid võib teha lühiajaliste rendilepingute puhul ja erakorralistel asjaoludel.
e) müük ja turustamine	1. ja 2. viisi korral:
f) arvutipõhine	EL: lennuettevõtjate omanduses või kontrolli all olevaid arvutipõhiseid

Sektor või allsektor	Reservatsioonide kirjeldus
ettetellimissüsteem	ettetellimissüsteeme käitavate teenuseosutajate erikohustused.

Sektor või allsektor	Reservatsioonide kirjeldus
g) lennujaama haldamine	1. viisi korral: EL: piiranguteta 2. viisi korral: puuduvad
F. Kaupade (v.a kütus) torutranspordi abiteenused ¹¹⁶ a) torude kaudu veetavate kaupade (v.a kütus) hoiustamis- ja laoteenused (CPC 742 osa)	1. viisi korral: AT, BE, BG, CY, CZ, DE, DK, ES, FI, FR, EL, HR, IE, IT, LT, LU, MT, NL, PL, PT, RO, SK, SI, SE, UK: piiranguteta 2. viisi korral: puuduvad
13. ENERGIATEENUSED	
A. Mäetööstusega seotud teenused (CPC 883) ¹¹⁷	1. ja 2. viisi korral: puuduvad
B. Kütuste torutransport (CPC 7131)	1. viisi korral: EL: piiranguteta. 2. viisi korral: AT, BE, BG, CY, CZ, DE, DK, ES, EE, FI, FR, EL, IE, IT, LV, LU, MT, NL, PL, PT, RO, SK, SI, SE, UK: piiranguteta
C. Torude kaudu veetavate kütuste hoiustamis- ja laoteenused (CPC 742 osa)	1. viisi korral: AT, BE, BG, CY, CZ, DE, DK, ES, FI, FR, EL, HR, IE, IT, LT, LU, MT, NL, PL, PT, RO, SK, SI, SE, UK: piiranguteta 2. viisi korral: puuduvad

¹¹⁶ Kütuste torutranspordi abiteenused on esitatud ENERGIATEENUSTE all punktis 13.C.

¹¹⁷ Hõlmab järgmisi tasu või lepingu alusel osutatavaid teenuseid: mäetööstusega seotud nõustamisteenused, maapealne platsi ettevalmistus, maapealne puurimisrajatis, naftapuurimine, puuriterade teenused, terasraketis- ja toruteenused, hiivatehnoloogia ja -varustus, tahkete ainete kontroll, kalapüügi ja kaldpuuraukude eritoimingud, kaevuplatsi geoloogia ja puurimise juhtimine, südamikü väljavõtmine, kaevude katsetamine, juhtmeliinide teenused, viimistlusvedelike (soolalahused) tarnimine ja kasutamine, viimistlusseadmete tarnimine ja paigaldamine, tsementimine (surupumpamine), stimulatsiooniteenused (pragunemine, hapestamine ja surupumpamine), kaevude parandus- ja remonditeenused, kaevude sulgemine ja hülamine. Ei hõlma otsest juurdepääsu loodusvaradele või nende kasutamist. Ei hõlma muude loodusvarade kui nafta ja gaas (CPC 5115) kaevandamiseks tehtavaid platsi ettevalmistustöid, mis on esitatud punktis 3; EHIUSTEENUSED.

Sektor või allsektor	Reservatsioonide kirjeldus
D. Tahke-, vedel- ja gaaskütuse jms toodete hulgemüügitteenused (CPC 62271) ning elektri, auru ja kuuma vee hulgemüügitteenused	1. viisi korral: EL: Piiranguteta elektri, auru ja kuumavee hulgikaubandusteenuste korral. 2. viisi korral: puuduvad
E. Mootorikütuse jaemüügitteenused (CPC 613)	1. viisi korral: EL: piiranguteta 2. viisi korral: puuduvad
F. Kütteõli, balloongaasi, kivisöe ja küttepuidu jaemüük (CPC 63297) ja elektri, (muu kui balloon-)gaasi, auru ja kuumavee jaekaubandusteenused	1. viisi korral: EL: piiranguteta elektri, (muu kui ballooni-) gaasi, auru ja kuuma vee jaemüügitteenuste korral. BE, BG, CY, CZ, DE, DK, ES, FR, EL, IE, IT, LU, MT, NL, PL, PT, SK, UK: piiranguteta kütteõli, balloongaasi, kivisöe ja küttepuidu jaemüügi korral, v.a postimüük (postimüügi korral puuduvad). 2. viisi korral: puuduvad
G. Energiajaotusega seotud teenused (CPC 887)	1. viisi korral: EL: piiranguteta, v.a nõustamisteenused (nõustamisteenuste korral puuduvad). 2. viisi korral: puuduvad
14. MUUD MUJAL NIMETAMATA TEENUSED	
a) pesemis-, puhastus- ja värvimisteenused (CPC 9701)	1. viisi korral: EL: piiranguteta 2. viisi korral: puuduvad
b) juuksuriteenused (CPC 97021)	1. viisi korral: EL: piiranguteta

Sektor või allsektor	Reservatsioonide kirjeldus
	2. viisi korral: puuduvad.
c) iluravi, manikööri- ja pediküüriteenused (CPC 97022)	1. viisi korral: EL: piiranguteta 2. viisi korral: puuduvad

Sektor või allsektor	Reservatsioonide kirjeldus
d) muud mujal liigitamata iluraviteenused (CPC 97029)	1. viisi korral: EL: piiranguteta 2. viisi korral: puuduvad
e) spaateenused ja mitteravimassaažid, niivõrd kui seda pakutakse füüsilise heaoluga seotud lõõgastusteenusena ja mitte ravi või taastusravi eesmärgil ¹¹⁸ (CPC ver. 1.0 97230)	1. viisi korral: EL: piiranguteta 2. viisi korral: puuduvad
g) telekommunikatsiooni ühendusteenused (CPC 7543)	1. ja 2. viisi korral: puuduvad

”

¹¹⁸ Ravimassaažid ja soojusraviteenused on esitatud punktis 1.A.h Meditsiiniteenused, 1.A.j.2 Õdede, füsioterapeutide ja parameedikute osutatud teenused ja tervishoiuteenused (8.A ja 8.C).

V LISA

(Lepingu IX lisa 1. liide, millele on viidatud lepingu artiklis 124 (IX lisa 1. liite B jagu))

RESERVATSIOONID SEoses FÜÜSILISTE ISIKUTE AJUTISE KOHALOLEKUGA ÄRILISEL EESMÄRGIL

1. LIIDE

VÕTMEISIKUTE JA KÕRGHARIDUSEGA PRAKTIKANTIDEGA SEOTUD RESERVATSIOONID

(vastavalt käesoleva lepingu artiklile 124)

„B JAGU

ELi OSAPOOL

Kasutatakse järgmisi lühendeid:

AT	Austria
BE	Belgia
BG	Bulgaaria
CY	Küpros
CZ	Tšehhi Vabariik
DE	Saksamaa
DK	Taani
ES	Hispaania
EE	Eesti
EU	Euroopa Liit, sealhulgas kõik selle liikmesriigid
FI	Soome
FR	Prantsusmaa
EL	Kreeka
HR	Horvaatia
HU	Ungari
IE	Iirimaa

IT	Itaalia
LV	Läti
LT	Leedu
LU	Luksemburg
MT	Malta
NL	Madalmaad
PL	Poola
PT	Portugal
RO	Rumeenia
SK	Slovakkia
SI	Sloveenia
SE	Rootsi
UK	Ühendkuningriik

1. Alljärgnevas reservatsioonide loendis on nimetatud käesoleva lepingu artikli 114 kohaselt liberaliseeritud majandustegevusalad, mille puhul kohaldatakse võtmeisikute ja kõrgharidusega praktikantidega seotud piiranguid kooskõlas käesoleva lepingu artikliga 124, ning määratletakse sellised piirangud. Loendid koosnevad järgmistest elementidest:

- a) esimene veerg, kus näidatakse sektor või allsektor, mille suhtes piirangud kehtivad; ning
- b) teine veerg, kus kirjeldatakse kohaldatavaid piiranguid.

Kui punktis b nimetatud veerus on üksnes konkreetsete ELi liikmesriikide suhtes kohaldatavad reservatsioonid, võtavad selles veerus nimetamata liikmesriigid kohustusi asjaomases sektoris reservatsioonideta¹¹⁹.

Euroopa Liit ja tema liikmesriigid ei võta ühtegi kohustust seoses võtmeisikute ja kõrgharidusega praktikantidega nendel majandustegevusaladel, mis on vastavalt käesoleva lepingu artiklile 114 liberaliseerimata (jäävad piiranguteta).

¹¹⁹ Kui konkreetse sektoris üksnes konkreetsete Euroopa Liidu liikmesriikide suhtes kohaldatavaid reservatsioone ei ole, ei piira see kogu Euroopa Liitu hõlmavate horisontaalsete ja valdkondlike reservatsioonide kohaldamist, kui need on ette nähtud.

2. Üksikute sektorite ja allsektorite kindlakstegemisel on:
 - a) „ISIC rev 3.1” – rahvusvaheline majandustegevusalade klassifikaator, mis on esitatud ÜRO statistikaameti väljaandes „Statistical Papers” (Series M, N° 4, ISIC REV 3.1, 2002);
 - b) „CPC” – ühtne tooteklassifikaator, mis on esitatud ÜRO statistikaameti väljaandes „Statistical Papers” (Series M, nr 77, CPC prov, 1991); ning
 - c) „CPC ver 1.0” – ühtne tooteklassifikaator, mis on esitatud ÜRO statistikaameti väljaandes „Statistical Papers” (Series M, N° 77, CPC ver 1.0, 1998).
3. Võtmeisikute ja kõrgharidusega praktikantidega seotud kohustusi ei kohaldata siis, kui nende ajutise kohaloleku eesmärk või tagajärg on takistada tööturu osapoolte vaidluse või läbirääkimiste tulemusi või neid muul viisil mõjutada.
4. Allpool olevas loendis ei ole kvalifikatsiooninõuete ja –menetluste, tehniliste standardite ja litsentsimisnõuete ja –menetlustega seotud meetmeid ega tööhõive-, töö- ja sotsiaalkindlustustingimustega seotud meetmeid juhul, kui need ei kujuta endast piirangut lepingu artiklite 112 ja 113 tähenduses. Kõnealuseid meetmeid (nt loavajadus, universaalteenuse osutamise kohustused, vajadus kvalifikatsioonide tunnustamise järele reguleeritud sektorites, vajadus sooritada teatud eksamid, sh keeleeksamid, vajadus seadusjärgse asukoha järele territooriumil, kus majandustegevust teostatakse, vajadust täita vastuvõtva riigi miinimumpalkasid käsitlevaid siseriiklike eeskirju ja tavaid ning kollektiivlepinguid), isegi kui neid ei ole loendisse lisatud, kohaldatakse igal juhul teise poole investorite võtmeisikute ja kõrgharidusega praktikantide suhtes. Käesoleva lepingu artikli 107 lõike 3 kohaselt ei sisalda alljärgnev loend lepinguosaliste määratud subsiidiumeid käsitlevaid meetmeid.
5. Jätakuvalt kohaldatakse kõiki Euroopa Liidu ja selle liikmesriikide õigusnormidest tulenevaid riiki sisenemise, seal viibimise, töötamise ja sotsiaalkindlustusega seotud nõudeid, sealhulgas riigis viibimise aega, miinimumpalka ja kollektiivseid palgakokkuleppeid käsitlevaid eeskirju, isegi kui neid ei ole allpool nimetatud.

6. Alljärgnev loend ei piira ettevõtlusega seotud kohustuste loetelus kirjeldatud riigimonopolide ja ainuõiguste olemasolu.
7. Sektorites, kus kohaldatakse majandusvajaduste testi, on põhikriteeriumiks nende Euroopa Liidu liikmesriikide või selle piirkonna turuolukorrale antud hinnang, kus teenust osutatakse, võttes sealhulgas arvesse olemasolevate teenuseosutajate arvu ja neile avalduvat mõju.
8. Käesolevast reservatsioonide loendist tulenevatel õigustel ja kohustustel ei ole isejärgnevat mõju ning seega ei anna see õigusi otse üksikutele füüsilistele või juriidilistele isikutele.

Sektor või allsektor	Reservatsioonide kirjeldus
KÕIK SEKTORID	Majandusvajaduste test. BG, HU: kõrgharidusega praktikantide puhul on nõutav majandusvajaduste test.
KÕIK SEKTORID	Äriühingusiseste üleviimiste ulatus BG: äriühingusiselt üleviidavate isikute arv ei tohi ületada 10 % vastava Bulgaaria juriidilise isiku palgal olevate Euroopa Liidu kodanike keskmisest arvust aastas: kui töötajate arv on alla 100, võib äriühingusiselt üleviidavate isikute arv vastava loa olemasolul olla üle 10 % töötajate koguarvust. HU: piiranguteta füüsiliste isikute puhul, kes on olnud teise poole juriidilise isiku osanikud.
KÕIK SEKTORID	Tegevdirektorid ja audiitorid AT: juriidiliste isikute filiaalide tegevdirektoritel peab olema alaline elukoht Austrias; Austria kaubandusseaduse subjektideks olevatel füüsilistel isikutel, kes pakuvad teenuseid juriidilise isiku või filiaali juures, peab olema alaline elukoht Austrias. FI: välisriigi isikul, kes tegeleb kaubandusega eraettevõtjana, peab olema kauplemisluba ning tema alaline elukoht peab olema Euroopa Liidus. Kõikide sektorite puhul, v.a telekommunikatsiooniteenused, kodakondsus- ja elamisluba aktsiaseltsi tegevdirektori puhul. Telekommunikatsiooniteenuste puhul kohaldatakse tegevdirektori suhtes alalise elukoha nõuet. FR: tööstuse, kaubanduse ja käsitööstuse valdkonnas tegutsevalt tegevdirektorilt, kellel puudub elamisluba, nõutakse eriluba. RO: enamus äriühingu audiitoreid ja nende asetäitjaid peavad olema Rumeenia kodanikud. SE: juriidilise isiku või filiaali tegevdirektor peab elama alaliselt Rootsis.
KÕIK SEKTORID	Tunnustamine EL: Euroopa Liidu diplomite vastastikust tunnustamist käsitlevaid direktiive kohaldatakse üksnes Euroopa Liidu kodanike suhtes. Õigus osutada teenust seadusega reguleeritud kutsealal ühes Euroopa Liidu liikmesriigis ei anna õigust osutada kõnealust teenust teises Euroopa Liidu liikmesriigis¹²⁰.

¹²⁰

Selleks, et kolmanda riigi kodanike kvalifikatsioone tunnustataks kogu Euroopa Liidus, on vaja vastastikuse tunnustamise kokkulepet, mille üle peeti läbirääkimisi käesoleva lepingu artiklis 129 määratletud raamistikus.

Sektor või allsektor	Reservatsioonide kirjeldus
4. TOOTMINE ¹²¹	
H. Kirjastamine, trükkimine ja salvestite paljundamine (ISIC rev 3.1: 22), v.a kirjastamine ja trükkimine tasu eest või lepingu alusel ¹²²	HR: kirjastajate suhtes kohaldatakse elukohanõuet. IT: kirjastajatel kodakondsusnõue. PL: ajalehtede ja ajakirjade peatoimetajatel kodakondsusnõue. SE: kirjastajal ning kirjastus- ja trükiettevõtte omanikul elukohanõue.
6. ÄRITEENUSED	
A. Kutseteenused	
a) õigusteenused (CPC 861) ¹²³ välja arvatud õigusnõustamise ja juriidiliste dokumentide ja nende tõendamise seotud teenused, mida osutavad avalikke funktsioone täitvad õigusspetsialistid, nt notarid, huissiers de justice või muud officiers publics et ministériels	AT, CY, ES, EL, LT, MT, RO, SK: advokatuuri täieliku vastuvõtmise suhtes, mida nõutakse siseriikliku (Euroopa Liidu ja selle liikmesriigi) õiguse praktiseerimiseks, kohaldatakse kodakondsusnõuet. ES puhul võivad pädevad asutused teha erandeid. BE, FI: advokatuuri täieliku vastuvõtmise suhtes, mida nõutakse esindusteenuste puhul, kehtib kodakondsusnõue koos elukohanõuetega. Belgias kohaldatakse tsiviilasja arutamisel kassatsioonikohtus (Cour de cassation) esindamise kvoote. BG: välismaalastest advokaadid võivad esindada oma asukohariigi kodanikke ning nende suhtes kohaldatakse vastastikkuse põhimõtet ja nad peavad tegema koostööd Bulgaaria advokaadiga. Vahendusteenuste puhul on nõutav alaline elukoht.

¹²¹ Käesolev sektor ei hõlma töötleva tööstusega seotud nõustamisteenuseid, mis on esitatud ÄRITEENUSTE all punktis 6.F.h.

¹²² Kirjastamine ja trükkimine tasu eest või lepingu alusel on esitatud ÄRITEENUSTE all punktis 6.F.p.

¹²³ Hõlmab õigusnõustamise, seadusjärgse esindamise, vahekohtu-, lepitus- ja vahendusmenetluse ning juriidiliste dokumentide ja nende tõendamise seotud teenuseid. Õigusteenuseid on lubatud osutada üksnes seoses rahvusvahelise avaliku õiguse, Euroopa Liidu õiguse ja iga sellise jurisdiktsiooni õigusega, kus teenuseosutaja või tema töötaja on kvalifitseeritud advokaadina praktiseerima ning sarnaselt muude teenuste osutamisega kehtivad Euroopa Liidu liikmesriikides kohaldatavad litsentsimisnõuded ja -kord. Rahvusvahelise avaliku õiguse ja välisriigi seadustega seotud õigusteenuseid osutavate advokaatide puhul võivad need muuhulgas olla vastavus kohalikule eetikakoodeksile, asukohariigi ametinimetuse kasutamine (kui vastuvõtva riigi ametinimetusega ei ole tunnustust saadud), kindlustusnõuded, lihtregistreerimine vastuvõtva riigi advokatuuris või lihtsustatud vastuvõtt vastuvõtva riigi advokatuuri sobivustesti põhjal ning juriidiline või kutsealane aadress vastuvõttvas riigis. Euroopa Liidu õigusega seotud õigusteenuseid peab põhimõtteliselt osutama täieliku erialase väljaõppe saanud ja Euroopa Liidu liikmesriigi advokatuuri vastu võetud advokaat isiklikult või siis osutatakse kõnealuseid teenuseid tema vahendusel ning Euroopa Liidu liikmesriigi õigusega seotud õigusteenuseid peab põhimõtteliselt osutama täieliku erialase väljaõppe saanud ja asjaomase Euroopa Liidu liikmesriigi advokatuuri vastu võetud advokaat isiklikult või siis osutatakse kõnealuseid teenuseid tema vahendusel. Täielik vastuvõtmine asjaomase Euroopa Liidu liikmesriigi advokatuuri võib seetõttu osutada vajalikuks kohtutes ja muudes Euroopa Liidu pädevates asutustes esindamiseks, kuna see hõlmab Euroopa Liidu ja riikliku menetlusõiguse praktiseerimist. Mõnes Euroopa Liidu liikmesriigis on siiski lubatud neil välisriigi advokaatidel, keda ei ole advokatuuri täielikult vastu võetud, esindada tsiviilkohtumenetluses poolt, kes on selle riigi kodanik või kuulub sellesse riiki, kus advokaadil on õigus praktiseerida.

Sektor või allsektor	Reservatsioonide kirjeldus
	FR: advokaatide pääsu suhtes <i>avocat auprès de la Cour de Cassation</i> ja <i>avocat auprès du Conseil d'Etat</i> kutsealadele kohaldatakse kvoote ja kodakondsusnõuet. HR: esindusteenuste puhul nõutava advokatuuri täisliikmeks olemise puhul kehtib kodakondsusnõue (ELi liikmesriikide kodakondsus). HU: advokatuuri täieliku vastuvõtmise suhtes kohaldatakse kodakondsusnõuet koos elukohanõuetega. Välismaalastest advokaatide puhul piirdub õiguslike teenuste ulatus õigusabi osutamisega, mis peab toimuma Ungari advokaadi või õigusbürooga sõlmitud koostöölepingu alusel.

Sektor või allsektor	Reservatsioonide kirjeldus
	LV: kodakondsusnõue vandeadvokaatide puhul, kellele on reserveeritud esindamine kriminaalasjades. DK: õigusabiteenuste turustamise õigus on juristidel, kes omavad tegevusloa Taanis. Tegevusloa saamiseks Taanis nõutakse eksami sooritamist Taani õiguse kohta. LU: kodakondsusnõue õigusteenuste osutamise puhul seoses Luksemburgi ja Euroopa Liidu õigusega. SE: advokatuuri vastuvõtmise suhtes, mis on vajalik ainult Rootsi kutsenimetuse <i>advokat</i> kasutamiseks, kohaldatakse elukohanõuet.
b) 1. Majandusarvestusteenused (CPC 86212, v.a auditeerimisteenused, CPC 86213, CPC 86219 ja CPC 86220)	FR: majandusarvestus- ja raamatupidamisteenuste osutamine sõltub majandus-, rahandus- ja tööstusministri otsusest kokkuleppel välisministriga. Elukohanõue ei või ületada 5 aastat.
b) 2. Auditeerimisteenused (CPC 86211 ja 86212, v.a majandusarvestusteenused)	AT: kodakondsusnõue pädevates asutustes esindamise puhul ja konkreetsete Austria seadustega (nt kapitaliühingute seadus, väärtipaberibörsi seadus, pangandusseadus jne) ette nähtud auditite tegemise korral. DK: elukohanõue. ES: kodakondsusnõue diplomeeritud audiitorite puhul ja haldajad, direktorid ja äriühingute osanikud, kelle suhtes ei kehti EMÜ kaheksanda direktiivi äriühinguõiguse sätteid. FI: vähemalt üks Soome piiratud vastutusega äriühingu audiitoritest peab olema resident. EL: kodakondsusnõue diplomeeritud audiitorite puhul. HR: auditeerimisteenuseid võivad osutada vaid sertifitseeritud audiitorid, kellel on Horvaatia Audiitorite Koja ametlikult tunnustatud litsents. IT: kodakondsusnõue haldajate, direktorite ja äriühingute osanike puhul, kelle suhtes ei kehti EMÜ kaheksanda direktiivi äriühinguõiguse sätteid. Elukohanõue üksikisikutest audiitoritele. SE: üksnes Rootsis kinnitatud audiitoritel on õigus osutada auditeerimisteenuseid õiguslikel alustel kindlate juriidiliste isikute juures nagu piiratud vastutusega äriühingud. Heakskiitmiseks on nõutav alaline elukoht.
c) maksualase nõustamise	AT: kodakondsusnõue pädevates asutustes esindusõiguse korral.

Sektor või allsektor	Reservatsioonide kirjeldus
teenused (CPC 863) ¹²⁴	BG, SI: spetsialistidel kodakondsusnõue. HU: Elukohanõue

¹²⁴ Ei hõlma maksualaseid õigusabi- ja esindusteenuseid, mis on esitatud punktis 1.A.a. õigusteenused

Sektor või allsektor	Reservatsioonide kirjeldus
d) arhitektiteenused ning e) linnaplaneerimis- ja maastikuarhitektiteenused (CPC 8671 ja CPC 8674)	EE: vähemalt üks vastutav isik (projektijuht või konsultant) peab elama Eestis. BG: välisriigi spetsialistidel peab olema vähemalt kaheaastane kogemus ehitusvaldkonnas. Kodakondsusnõue linnaplaneerimis- ja maastikuarhitektuuriteenuste puhul EL, HR, HU, SK: elukohanõue
f) inseneriteenused ning g) integreeritud inseneriteenused (CPC 8672 ja CPC 8673)	EE: vähemalt üks vastutav isik (projektijuht või konsultant) peab elama Eestis. BG: välisriigi spetsialistidel peab olema vähemalt kaheaastane kogemus ehitusvaldkonnas. EL, HR, HU, SK: elukohanõue.
h) meditsiini- (sh psühholoogide) ja hambaraviteenused (CPC 9312 ja CPC 85201 osa)	CZ, IT, SK: elukohanõue. CZ, EE, RO, SK: pädevate asutuste luba on nõutav välisriigi füüsiliste isikute puhul BE, LU: kõrgharidusega praktikantide osas on pädevate asutuste luba nõutav välisriigi füüsiliste isikute puhul. BG, CY, MT: kodakondsusnõue. DE: kodakondsusnõue, millest võib erandkorras loobuda rahvatervishoiu huvides DK: piiratud tegevusloa eriülesande täitmiseks võib anda kuni 18 kuuks ja nõutav on alaline elukoht. FR: kodakondsusnõue. Juurdepääs on siiski võimalik igal aastal kehtestatavate kvootide alusel. LV: välismaalastel peab arsti kutsealal praktiseerimiseks olema kohaliku tervishoiuasutuse luba, mis lähtub konkreetse piirkonna arstide ja hambaarstide majandusvajaduste testist. PL: välismaalastel peab arsti kutsealal praktiseerimiseks olema luba. Välismaalastest arstidel on piiratud valimisõigus kutseala kodades. PT: psühholoogide elukohanõue
i) veterinaariateenused (CPC 932)	BG, CY, DE, EE, EL, FR, HR, HU, MT, SI: kodakondsusnõue. CZ, SK: kodakondsus- ja elukohanõue. IT: elukohanõue. PL: kodakondsusnõue. Välisriikide isikud võivad taotleda tegevusluba.

Sektor või allsektor	Reservatsioonide kirjeldus
j) 1. ämmaemandateenused (CPC 93191 osa)	AT: Austrias kutsealase praksise avamiseks peavad asjaomased isikud olema enne kõnealuse kutsealase praksise avamist vastaval kutsealal vähemalt kolm aastat töötanud. BE, LU: kõrgharidusega praktikantide osas on pädevate asutuste luba nõutav välisriigi füüsiliste isikute puhul. CZ, CY, EE, RO, SK: pädevate asutuste luba on nõutav välisriigi füüsiliste isikute puhul FR: kodakondsusnõue. Juurdepääs on siiski võimalik igal aastal kehtestatavate kvootide alusel. HU: kodakondsusnõue. IT: elukohanõue. LV: majandusvajadused määratakse kindlaks ämmaemandate koguarvuga antud piirkonnas, mille kinnitab kohalik tervishoiuasutus. PL: kodakondsusnõue. Välisriikide isikud võivad taotleda tegevusluba.
j) 2. Meditsiiniõdede, füsioterapeutide ja parameedikute teenused (CPC 93191 osa)	AT: välisriikide teenuseosutajad võivad tegutseda üksnes järgmistel tegevusaladel: meditsiiniõed, füsioterapeudid, töötervishoiu terapeudid, logopeedid, dieedi- ja toitumisenõustajad. Austrias kutsealase praksise avamiseks peavad asjaomased isikud olema enne kõnealuse kutsealase praksise avamist vastaval kutsealal vähemalt kolm aastat töötanud. BE, FR, LU: kõrgharidusega praktikantide osas on pädevate asutuste luba nõutav välisriigi füüsiliste isikute puhul. CY, CZ, EE, RO, SK: pädevate asutuste luba on nõutav välisriigi füüsiliste isikute puhul HU: kodakondsusnõue. DK: piiratud tegevusloa eriülesande täitmiseks võib anda kuni 18 kuuks ja nõutav on alaline elukoht. CY, CZ, EL, IT: loa saamiseks on vajalik majandusvajaduste test: otsuse tegemisel kaalutakse piirkonna vabu töökohti ja tööjõu puudust. LV: majanduslik vajadus määratakse asjakohase piirkonna meditsiiniõdede koguarvu põhjal, loa annab kohalik tervishoiuasutus.
k) farmaatsiatoodete jaemüük ning meditsiini- ja ortopeediakaupade jaemüük	FR: kodakondsusnõue. Kehtestatud kvootide raames on kolmandate riikide kodanikel juurdepääs siiski võimalik, kui teenuseosutajal on farmaatsia alal Prantsuse diplom.

Sektor või allsektor	Reservatsioonide kirjeldus
(CPC 63211) ja muud farmatseutide teenused ¹²⁵	DE, EL, SK: kodakondsusnõue HU: kodakondsusnõue, v.a farmaatsiatoodete jaemüük ja meditsiini- ja ortopeediliste kaupade jaemüük (CPC 63211) IT, PT: elukohanõue.

¹²⁵

Farmaatsiatoodete üldsusele tarnimise suhtes kehtivad samamoodi kui muude teenuste osutamise suhtes Euroopa Liidu liikmesriikides kohaldatavad litsentsimis- ja kvalifikatsiooninõuded ja -menetlused. Üldiselt võivad kõnealust teenust osutada üksnes farmatseudid. Mõnes Euroopa Liidu liikmesriigis on farmatseutidele reserveeritud üksnes retseptiravimite tarnimine.

Sektor või allsektor	Reservatsioonide kirjeldus
D. Kinnisvarateenused ¹²⁶	
a) oma või renditud varaga seotud (CPC 821)	FR, HU, IT, PT: elukohanõue. LV, MT, SI: kodakondsusnõue.
b) tasu eest või lepingu alusel (CPC 822)	DK: elukohanõue, kui Taani Kaubandus- ja Ettevõtlusamet ei ole sätestanud teisiti. FR, HU, IT, PT: elukohanõue LV, MT, SI: kodakondsusnõue.
E. Rendi-/liisinguteenused ilma juhita	
e) Isiklike ja kodutarvetega seotud (CPC 832)	EL: kodakondsusnõue kõrgharidusega praktikantide puhul. AT, BE, BG, CY, CZ, DE, DK, ES, FI, FR, EL, IE, IT, LU, MT, NL, PL, PT, RO, SK, SI, SE, UK: spetsialistidel kodakondsusnõue.
f) Telekommunikatsiooniseadmete rentimine (CPC 7541)	EL: kodakondsusnõue spetsialistide ja kõrgharidusega praktikantide puhul.
F. Muud äriteenused	
e) tehnilise katsetamise ja analüüsimise teenused (CPC 8676)	IT, PT: elukohanõuded bioloogide ja keemiaanalüütikute puhul
f) põllumajanduse, jahinduse ja metsamajandusega seotud nõustamisteenused (CPC 881 osa)	IT: agronoomidel ja <i>periti agrari</i> kutseala töötajatel elukohanõue.
j) 2. Turvateenused (CPC 87302, CPC 87303, CPC 87304 ja CPC 87305)	BE: kodakondsusnõue ja elukohanõue juhtivtöötajate puhul BG, CY, CZ, EE, LV, LT, MT, PL, RO, SI, SK: kodakondsus- ja elukohanõue. DK: kodakondsus- ja elukohanõue juhatajate ja lennujaama valveteenistuste puhul ES, PT: spetsialistidel kodakondsusnõue.

¹²⁶ asjaomane teenus on seotud kinnisvaraagendi kutsealaga ega mõjuta füüsiliste ja juriidiliste isikute õigusi ja/või piiranguid kinnisvara ostmisel.

Sektor või allsektor	Reservatsioonide kirjeldus
	FR: tegevjuhtidel ja direktoritel kodakondsusnõue. IT: kodakondsusnõue ja elukohanõue, et saada turvateenuste ja väärisesemete transpordi luba

Sektor või allsektor	Reservatsioonide kirjeldus
k) nendega seotud teadusliku ja tehnilise nõustamise teenused (CPC 8675)	BG: spetsialistidel kodakondsusnõue. DE: riiklikult määratud mõõdistajatel kodakondsusnõue FR: kodakondsusnõue mõõdistamisel seoses omandiõiguse seadmise ja maaseadusega IT, PT: elukohanõue.
l) 1. Laevade hooldus ja remont (CPC 8868 osa)	MT: kodakondsusnõue.
l) 2. Raudteetranspordiseadmete hooldus ja remont (CPC 8868 osa)	LV: kodakondsusnõue.
l) 3. Mootorsõidukite, mootorrataste, mootorsaanide ja maanteetranspordiseadmete hooldus ja remont (CPC 6112, CPC 6122, CPC 8867 osa ja CPC 8868 osa)	EL: mootorsõidukite, mootorrataste ja mootorsaanide hoolduse ja remondi korral on spetsialistidel ja kõrgharidusega praktikantidel kodakondsusnõue.
l) 5. Metalltoodete, (muude kui kontori-) masinate, (muude kui transpordi- ja kontori-) seadmete ning personaal- ja majapidamistarvete hooldus- ja remonditeenused ¹²⁷ (CPC 633, CPC 7545, CPC 8861, CPC 8862, CPC 8864, CPC 8865 ja CPC 8866)	EL: kodakondsusnõue spetsialistide ja kõrgharidusega praktikantide puhul.
m) hoonete puhastusteenused (CPC 874)	CY, EE, HR, MT, PL, RO, SI: spetsialistidel kodakondsusnõue.
n) fotograafiateenused (CPC 875)	HR, LV: kodakondsusnõue erifotograafiateenuste puhul PL: kodakondsusnõue aerofotograafiateenuste osutamise puhul.
p) trükkimine ja kirjastamine (CPC 88442)	HR: kirjastajate suhtes kohaldatakse elukohanõuet. SE: kirjastajal ning kirjastus- ja trükiettevõtte omanikul elukohanõue.

¹²⁷

Transpordiseadmete hooldus- ja remonditeenused (CPC 6112, 6122, 8867 ja CPC 8868) on esitatud punktides 6.F.1.1–6.F.1.4.
Kontorimasinate ja -seadmete, k.a arvutid, hooldus- ja remonditeenused (CPC 845) on esitatud punktis 6.B. Arvutiteenused.

Sektor või allsektor	Reservatsioonide kirjeldus
r) 1. kirjaliku ja suulise tõlke teenused (CPC 87905)	FI: elukohanõue diplomeeritud tõlkijatel DK: elukohanõue ametlike tõlkijate ja tõlkide puhul, kui Taani Kaubandus- ja Ettevõtlusamet ei ole sellest loobunud
q) konverentsiteenused (CPC 87909 osa)	SI: kodakondsusnõue.

Sektor või allsektor	Reservatsioonide kirjeldus
r) 3. Inkassoteenused (CPC 87902)	BE, EL, IT: kodakondsusnõue.
r) 4. Krediidiinfoteenused (CPC 87901)	BE, EL, IT: kodakondsusnõue.
r) 5. Duplikaatide valmistamine (CPC 87904) ¹²⁸	AT, BE, BG, CY, CZ, DE, DK, ES, EE, FI, FR, EL, HU, IE, IT, LT, LU, MT, NL, PL, PT, RO, SK, SI, SE, UK: kodakondsusnõue spetsialistide ja kõrgharidusega praktikantide puhul. LV: majandusvajaduste test spetsialistide puhul ja kodakondsusnõue kõrgharidusega praktikantide puhul
8. EHITUSTEENUSED JA NENDEGA SEOTUD INSENERITEENUSED (CPC 511, CPC 512, CPC 513, CPC 514, CPC 515, CPC 516, CPC 517 ja CPC 518)	BG: välisriigi spetsialistidel peab olema vähemalt kaheaastane kogemus ehitusvaldkonnas.
9. TURUSTUSTEENUSED (v.a relvade, laskemoona ja muu sõjavarustuse turustamine)	
C. Jaemüügiteenused ¹²⁹	
c) toiduainete jaemüügiteenused (CPC 631)	FR: kodakondsusnõue tubakamüüjate (buraliste) puhul
10. HARIDUSTEENUSED (üksnes erateenused)	
A. Esimese taseme hariduse teenused (CPC 921)	FR: kodakondsusnõue. Kolmanda riigi kodanikud võivad saada siiski pädevatelt asutustel loa õppeasutuse loomiseks ja juhtimiseks ning õpetamiseks. IT: kodakondsusnõue teenuseosutajate puhul, kellel on luba välja anda riiklikult tunnustatud diplomeid. EL: kodakondsusnõue õpetajate puhul.
B. Teise taseme hariduse	FR: kodakondsusnõue. Kolmanda riigi kodanikud võivad saada siiski

¹²⁸

Ei hõlma trükkimisteenuseid, mis kuuluvad CPC 88442 alla ja on esitatud punktis 6.F.p.

¹²⁹

Ei hõlma hooldus- ja remonditeenuseid, mis on esitatud ÄRITEENUSTE all punktides 6.B ja 6.F.1.

Ei hõlma energiatoodete jaemüügiteenuseid, mis on esitatud ENERGIATEENUSTE all punktides 18.E ja 18.F.

Sektor või allsektor	Reservatsioonide kirjeldus
teenused (CPC 922)	pädevatelt asutustel loa õppeasutuse loomiseks ja juhtimiseks ning õpetamiseks. IT: kodakondsusnõue teenuseosutajate puhul, kellel on luba välja anda riiklikult tunnustatud diplomeid. EL: kodakondsusnõue õpetajate puhul. LV: kodakondsusnõue puuetega õpilastele kutsekeskhariduse tüüpi haridusteenustega seotud haridusteenuste puhul (CPC 9224).

Sektor või allsektor	Reservatsioonide kirjeldus
C. Kõrgharidusteenused (CPC 923)	FR: kodakondsusnõue. Kolmanda riigi kodanikud võivad saada siiski pädevatelt asutustel loa õppeasutuse loomiseks ja juhtimiseks ning õpetamiseks. CZ, SK: kodakondsusnõue kõrgharidusteenuste osutamise puhul, v.a keskharidusjärgse tehnilise kutsehariduse teenused (CPC 92310) IT: kodakondsusnõue teenuseosutajate puhul, kellel on luba välja anda riiklikult tunnustatud diplomeid. DK: kodakondsusnõue professorite puhul.
12. FINANTSTEENUSED	
A. Kindlustus ja kindlustusega seotud teenused	AT: filiaali juhatus peab koosnema kahest füüsilisest isikust, kelle alaline elukoht on Austrias. EE: otsekindlustuse puhul võivad kindlustusalal tegutseva välisosaluselise aktsiaseltsi juhatusse kuuluda Euroopa Liitu mittekuuluvate riikide kodanikud proportsionaalselt välisosaluselise suurusega, kuid nad ei tohi moodustada üle poole juhatuse liikmetest. Tütarettevõtja või iseseisva ettevõtja juhatuse esimees peab alaliselt elama Eestis. ES: elukohanõue ja kolmeaastane aktuaari töökogemus. HR: elukohanõue. IT: aktuaaridel elukohanõue. FI: kindlustusseltsi tegevdirektori ja vähemalt ühe audiitori alaline elukoht peab olema Euroopa Liidus, kui pädevad asutused ei ole teinud erandit. Välismaise kindlustusseltsi peaesindaja alaline asukoht on Soomes, kui äriühingu peakontor ei asu Euroopa Liidus. PL: kindlustuse vahendajate suhtes kehtib alalise elukoha nõue.
B. Pangandus ja muud finantsteenused (välja arvatud kindlustus)	BG: peadirektorite ja juhataja puhul on nõutav alaline elukoht Bulgaarias. FI: krediitiasutuste tegevdirektori ja vähemalt ühe audiitori alaline elukoht peab olema Euroopa Liidus, kui Finantsinspeksioon ei ole teinud erandit. Tuletisinstrumentide börsi maakleri (üksikisiku) alaline elukoht peab olema Euroopa Liidus. HR: elukohanõue. Juhatuse liikmed peavad krediitiasutuse tegevust juhtima Horvaatia Vabariigi territooriumilt. Vähemalt üks juhatuse liige peab valdama vabalt horvaadi keelt. IT: <i>promotori di servizi finanziari</i> (finantsteenuste osutaja) alaline elukoht peab olema Euroopa Liidu liikmesriigi territooriumil. LT: vähemalt üks juhataja peab olema Euroopa Liidu kodanik.

Sektor või allsektor	Reservatsioonide kirjeldus
	PL: kodakondsusnõue vähemalt ühe panga tegevjuhi puhul.

Sektor või allsektor	Reservatsioonide kirjeldus
13. TERVISHOIU- JA SOTSIAALTEENUSED (üksnes erateenused) A. Haiglateenused (CPC 9311) B. Kiirabiteenused (CPC 93192) C. Raviastutuste teenused, v.a haiglateenused (CPC 93193) E. Sotsiaalteenused (CPC 933)	FR: vajalikul juhtimisfunktsioonidele juurdepääsuloal võetakse arvesse kohalike juhatajate kättesaadavust. LV: arstide, hambaarstide, ämmaemandate, meditsiiniõdede, füsioterapeutide ja parameedikute puhul kohaldatakse majandusvajaduste testi. PL: välismaalastel peab arsti kutsealal praktiseerimiseks olema luba. Välismaalastest arstidel on piiratud valimisõigus kutseala kodades.
14. TURISMI JA REISIGA SEOTUD TEENUSED	
A. Hotellid, restoranid ja toitlustamine (CPC 641, CPC 642 ja CPC 643) v.a õhusõidukites toitlustamise teenused ¹³⁰	BG: välisriikide juhatajate arv ei tohi ületada nende juhatajate arvu, kes on Bulgaaria kodanikud, juhul, kui riiklik (riigi ja/või kohaliku omavalitsuse) osalus Bulgaaria äriühingu aktsiakapitalis ületab 50 % HR: majapidamistes ja maapiirkondade kodumajapidamistes osutatavate majutus- ja toitlustamisteenuste puhul kodakondsusnõue.
B. Reisibüroode ja reisikorraldajate teenused (sh reisijuhid) (CPC 7471)	BG: välisriigi päritolu juhtide arv ei tohi ületada Bulgaaria kodanikest juhtide arvu juhul, kui riigi (riigi ja/või kohaliku omavalitsuse) osalus Bulgaaria äriühingu aktsiakapitalis on üle 50 %.
C. Giiditeenused (CPC 7472)	ES, FR, EL, HR, IT, PL, PT: kodakondsusnõue ES, IT: kutsealal tegutsemise õigus on kohalikel giidiorganisatsioonidel.
15. PUHKE-, KULTUURI- JA SPORDITEENUSED (v.a audiovisuaalteenused)	
A. Meelelahutusteenused (sh	FR: vajaliku juhtimisfunktsioonidele juurdepääsuloa tingimus on

¹³⁰ Õhusõidukites toitlustamise teenused on esitatud TRANSPORDI ABITEENUSTE all punktis 17.D.a (lendude maaapealne teenindus).

Sektor või allsektor	Reservatsioonide kirjeldus
teatrite, ansamblite, tsirkuste ja diskoteekide teenused) (CPC 9619)	kodakondsus, kui luba on vaja rohkem kui kaheks aastaks.

Sektor või allsektor	Reservatsioonide kirjeldus
16. VEONDUS TEENUSED	
A. Meretransport	
a) rahvusvaheline reisijatevedu (CPC 7211, v.a riiklik kabotaaž).	EL: laeva meeskondadel kodakondsusnõue. AT: Enamuse tegevjuhatajate suhtes kehtib kodakondsuse nõue.
b) rahvusvaheline kaubavedu (CPC 7212, v.a riiklik kabotaaž) ¹³¹ .	
D. Maanteetransport	
a) reisijatevedu (CPC 7121 ja CPC 7122)	AT: kodakondsusnõue isikute ja aktsionäride puhul, kellel on õigus esindada juriidilist isikut või ühingut DK, HR: Kodakondsusnõue ja elukohanõue juhatajate puhul BG, MT: kodakondsusnõue
b) kaubavedu (CPC 7123, v.a postivedu enda tarbeks) ¹³² .	AT: kodakondsusnõue isikute ja aktsionäride puhul, kellel on õigus esindada juriidilist isikut või ühingut BG, MT: kodakondsusnõue HR: juhtidel kodakondsus- ja elukohanõue.
E. Kaupade (v.a kütus) torutransport ¹³³ (CPC 7139)	AT: kodakondsusnõue tegevjuhtide puhul.
17. TRANSPORDI LISATEENUSED ¹³⁴	

¹³¹ Sisaldab fiiderteenuseid ja seadmete teisaldamist rahvusvaheliste merevedajate poolt samas riigis asuvate sadamate vahel, kui sellega ei kaasne tulu.

¹³² CPC 71235 osa, mis on esitatud SIDETEENUSTE all punktis 7.A. Posti- ja kulleriteenused

¹³³ Kütuste torutransport on esitatud ENERGIATEENUSTE all punktis 18.B.

¹³⁴ Ei hõlma transpordiseadmete hooldus- ja remonditeenuseid, mis on esitatud punktides 6.F.1.1 ja 6.F.1.4 ÄRITEENUSTE all.

Sektor või allsektor	Reservatsioonide kirjeldus
A. Meretranspordi abiteenused a) mereveose käitlemise teenused b) hoiustamis- ja laoteenused (CPC 742 osa) c) tollivormistusteenused d) konteinerjaama- ja depooteenused e) mereagentuuriteenused f) meretranspordi ekspedeerimise teenused	EL: Kodakondsusnõue meeskondadel puksiirteenuste ja meretranspordi tugiteenuste osutamiseks AT: enamiku tegevdirektorite (a, d, h, g, h ja i) suhtes kehtib kodakondsusnõue. BG, MT: kodakondsusnõue DK: elukohanõue tollivormistusteenuste puhule EL: kodakondsusnõue tollivormistusteenuste puhule IT: elukohanõue <i>raccomandatario marittimo</i> puhul

Sektor või allsektor	Reservatsioonide kirjeldus
g) laevade rentimine koos meeskonnaga (CPC 7213) h) puksiirteenused (CPC 7214) i) meretranspordi tugiteenused (CPC 745 osa) j) muud tugi- ja abiteenused (CPC 749 osa)	
B. Siseveetranspordi abiteenused e) puksiirteenused (CPC 7224) f) siseveetranspordi tugiteenused (CPC 745 osa)	EL: meeskondadel kodakondsusnõue.
C. Raudteetranspordi abiteenused d) kommertsveokite rent (koos juhiga) (CPC 7124) g) tollivormistusteenused	AT: kommertsveokite koos juhiga rentimise teenuse osutamisel kehtib kodakondsusnõue isikute ja aktsionäride puhul, kellel on õigus esindada juriidilist isikut või ühingut. BG, MT: kodakondsusnõue DK: elukohanõue tollivormistusteenuste puhul EL: kodakondsusnõue tollivormistusteenuste puhul PL: riiklikud piirangud otsese esindamise suhtes tollivormistusteenuste valdkonnas: esindajaks võib olla ainult tolliagent, kelle elukoht on Euroopa Liidus. FR: piiranguteta, välja arvatud täieliku vastastikkuse korral. NL: vastavalt üldise tolliseaduse paragrahvi 1 lõigetele 3 ja 19 on inspektoril õigus otsustada, kas lubada füüsilisel või juriidilisel isikul tegutseda tolliesindajana. Luba ei anta, kui taotleja on viimase viie aasta jooksul kuriteos lõplikult süüdi mõistetud. Tolliesindajal, kelle elukoht või asutus on mujal kui Madalmaades, peab asuma elama või omandama kindla asukoha Madalmaades, enne kui talle antakse luba tegutseda tolliesindajana.

Sektor või allsektor	Reservatsioonide kirjeldus
C. Raudteetranspordi abiteenused¹³⁵ a) tollivormistusteenused	BG, MT: kodakondsusnõue DK: elukohanõue tollivormistusteenuste puhule EL: kodakondsusnõue tollivormistusteenuste puhule PL: riiklikud piirangud otsese esindamise suhtes tollivormistusteenuste valdkonnas: esindajaks võib olla ainult tolliagent, kelle elukoht on Euroopa Liidus. FR: piiranguteta, välja arvatud täieliku vastastikkuse korral. NL: vastavalt üldise tolliseaduse paragrahvi 1 lõigetele 3 ja 19 on inspektoril õigus otsustada, kas lubada füüsilisel või juriidilisel isikul tegutseda tolliesindajana. Luba ei anta, kui taotleja on viimase viie aasta jooksul kuriteos lõplikult süüdi mõistetud. Tolliesindajal, kelle elukoht või asutus on mujal kui Madalmaades, peab asuma elama või omandama kindla asukoha Madalmaades, enne kui talle antakse luba tegutseda tolliesindajana.
E. Õhutranspordi abiteenused a) tollivormistusteenused	BG, MT: kodakondsusnõue DK: elukohanõue tollivormistusteenuste puhule EL: kodakondsusnõue tollivormistusteenuste puhule PL: riiklikud piirangud otsese esindamise suhtes tollivormistusteenuste valdkonnas: esindajaks võib olla ainult tolliagent, kelle elukoht on Euroopa Liidus. FR: piiranguteta, välja arvatud täieliku vastastikkuse korral. NL: vastavalt üldise tolliseaduse paragrahvi 1 lõigetele 3 ja 19 on inspektoril õigus otsustada, kas lubada füüsilisel või juriidilisel isikul tegutseda tolliesindajana. Luba ei anta, kui taotleja on viimase viie aasta jooksul kuriteos lõplikult süüdi mõistetud. Tolliesindajal, kelle elukoht või asutus on mujal kui Madalmaades, peab asuma elama või omandama kindla asukoha Madalmaades, enne kui talle antakse luba tegutseda tolliesindajana.

¹³⁵ Teenuste suhtes, mis eeldavad avaliku omandi kasutamist, kohaldatakse kommunaalteenuste horisontaalset piirangut.

Sektor või allsektor	Reservatsioonide kirjeldus
F. Kaupade (v.a kütus) torutranspordi abiteenused ¹³⁶ a) torude kaudu veetavate kaupade (v.a kütus) hoiustamis- ja laoteenused (CPC 742 osa)	AT: kodakondsusnõue tegevjuhtide puhul.
18. ENERGIATEENUSED	
A. Mäetööstusega seotud teenused (CPC 883) ¹³⁷	SK: elukohanõue.
19. MUUD MUJAL NIMETAMATA TEENUSED	
a) pesemis-, puhastus- ja värvimisteenused (CPC 9701)	EL: kodakondsusnõue spetsialistide ja kõrgharidusega praktikantide puhul
b) juuksuriteenused (CPC 97021)	BE, BG, CY, CZ, DE, DK, ES, EE, FI, FR, EL, HR, HU, IE, IT, LV, LT, LU, MT, NL, PL, PT, RO, SK, SI, SE, UK: kodakondsusnõue spetsialistide ja kõrgharidusega praktikantide puhul. AT: kodakondsusnõue kõrgharidusega praktikantide puhul.

¹³⁶ Kütuste torutranspordi lisateenused on esitatud punktis 18.C ENERGIATEENUSTE all.

¹³⁷ Hõlmab järgmisi tasu või lepingu alusel osutatavaid teenuseid: mäetööstusega seotud nõustamisteenused, maapealne platsi ettevalmistus, maapealne puurimisrajatis, naftapuurimine, puuriterade teenused, terasraketis- ja toruteenused, hiivatehnoloogia ja -varustus, tahkete ainete kontroll, kalapüügi ja kaldpuuraukude eritoimingud, kaevuplatsi geoloogia ja puurimise juhtimine, südamikü väljavõtmine, kaevude katsetamine, juhtmeliinide teenused, viimistlusvedelike (soolalahused) tarnimine ja kasutamine, viimistlusseadmete tarnimine ja paigaldamine, tsementimine (surupumpamine), stimulatsiooniteenused (pragunemine, hapestamine ja surupumpamine), kaevude parandus- ja remonditeenused, kaevude sulgemine ja hülamine. Ei hõlma otsest juurdepääsu loodusvaradele või nende kasutamist. Ei hõlma muude loodusvarade kui nafta ja gaas (CPC 5115) kaevandamiseks tehtavaid platsi ettevalmistustöid, mis on esitatud punktis 8. EHITUSTEENUSED.

Sektor või allsektor	Reservatsioonide kirjeldus
c) iluravi, manikööri- ja pediküüriteenused (CPC 97022)	BE, BG, CY, CZ, DE, DK, ES, EE, FI, FR, EL, HR, HU, IE, IT, LV, LT, LU, MT, NL, PL, PT, RO, SK, SI, SE, UK: kodakondsusnõue spetsialistide ja kõrgharidusega praktikantide puhul. AT: kodakondsusnõue kõrgharidusega praktikantide puhul.
d) muud mujal liigitamata iluraviteenused (CPC 97029)	BE, BG, CY, CZ, DE, DK, ES, EE, FI, FR, EL, HR, HU, IE, IT, LV, LT, LU, MT, NL, PL, PT, RO, SK, SI, SE, UK: kodakondsusnõue spetsialistide ja kõrgharidusega praktikantide puhul. AT: kodakondsusnõue kõrgharidusega praktikantide puhul.
e) spaateenused ja mitteravimassaažid, niivõrd kui seda pakutakse füüsilise heaoluga seotud lõõgastusteenusena ja mitte ravi või taastusravi eesmärgil ¹³⁸ (CPC ver. 1.0 97230)	EL: kodakondsusnõue spetsialistide ja kõrgharidusega praktikantide puhul.

”

¹³⁸

Ravimassaažid ja soojusraviteenused on esitatud punktis 6.A.h Meditsiiniteenused, 6.A.j.2 Õdede, füsioterapeutide ja parameedikute osutatud teenused ja tervishoiuteenused (13.A ja 13.C).

VI LISA

(Lepingu IX lisa 2. liide, millele on viidatud lepingu artiklites 126 ja 127 (IX lisa 2. liite B jagu))

RESERVATSIOONID SEOS ES FÜÜSILISTE ISIKUTE AJUTISE KOHALOLEKUGA ÄRILISEL EESMÄRGIL

2. LIIDE

LEPINGULISTE TEENUSEOSUTAJATE JA SÕLTUMATUTE SPETSIALISTIDEGA SEOTUD RESERVATSIOONID

(vastavalt käesoleva lepingu artiklile 126 ja 127)

„B JAGU

ELi OSAPOOL

Kasutatakse järgmisi lühendeid:

AT	Austria
BE	Belgia
BG	Bulgaaria
CY	Küpros
CZ	Tšehhi Vabariik
DE	Saksamaa
DK	Taani
ES	Hispaania
EE	Eesti
EU	Euroopa Liit, sealhulgas kõik selle liikmesriigid
FI	Soome
FR	Prantsusmaa
EL	Kreeka
HR	Horvaatia
HU	Ungari

IE	Iirimaa
IT	Itaalia
LV	Läti
LT	Leedu
LU	Luksemburg
MT	Malta
NL	Madalmaad
PL	Poola
PT	Portugal
RO	Rumeenia
SK	Slovakkia
SI	Sloveenia
SE	Rootsi
UK	Ühendkuningriik

1. Allpool olevas reservatsioonide loendis on esitatud teenuste sektorid, mida ELi osapool on liberaliseerinud käesoleva lepingu artikli 126 lõigete 2 ja 3 ning artikli 127 lõigete 2 ja 3 kohaselt, ja selle suhtes kohaldatavad diskrimineerivad eripiirangud.

Loendid koosnevad järgmistest elementidest:

- a) esimene veerg, kus näidatakse sektor või allsektor, mille suhtes piirangud kehtivad; ning
- b) teine veerg, kus kirjeldatakse kohaldatavaid piiranguid.

Kui eripiiranguid, v.a lepingu II jaotises nimetatud piirangud, ei kohaldata nii lepinguliste teenuseosutajate kui ka sõltumatute spetsialistide suhtes, ei ole ühtegi märget asjaomase liikmesriigi (asjaomaste liikmesriikide) kõrval.

2. Üksikute sektorite ja allsektori kindlakstegemisel on CPC ühtne tooteklassifikaator, mis on esitatud ÜRO statistikaameti väljaandes „Statistical Papers” (Series M, nr 77, CPC prov, 1991).
3. Allpool olevas loendis ei ole kvalifikatsiooninõuete ja –menetluste, tehniliste standardite ja litsentsimisnõuete ja –menetlustega seotud meetmeid ega tööhõive-, töö- ja sotsiaalkindlustustingimustega seotud meetmeid juhul, kui need ei kujuta endast diskrimineerivat piirangut käesoleva lepingu artikli 126 lõigete 2 ja 3 ning

artikli 127 lõigete 2 ja 3 tähenduses. Kõnealuseid meetmeid (nt loanõue, nõue taotleda kvalifikatsioonide tunnustamist reguleeritud sektorites, nõue sooritada teatud eksamid, sh keeleeksamid, nõue, et juriidiline asukoht peab olema tegevuse teostamise kohas, nõue täita vastuvõtva riigi miinimumpalkasid käsitlevaid siseriiklike eeskirju ja tavaid ning kollektiivlepingut), isegi kui neid ei ole loendisse lisatud, kohaldatakse igal juhul teise poole lepinguliste teenuseosutajate ja sõltumatute spetsialistide suhtes.

4. Käesoleva lepingu artikli 107 lõike 3 kohaselt ei sisalda alljärgnev loend lepinguosaliste määratud subsiidiumeid käsitlevaid meetmeid.
5. Jätakuvalt kohaldatakse kõiki Euroopa Liidu ja selle liikmesriikide õigusnormidest tulenevaid riiki sisenemise, seal viibimise, töötamise ja sotsiaalkindlustusega seotud nõudeid, sealhulgas riigis viibimise aega, miinimumpalka ja kollektiivseid palgakokkuleppeid käsitlevaid eeskirju, isegi kui neid ei ole allpool nimetatud.
6. Alljärgnev loend ei piira ettevõtlusega seotud kohustuste loetelus kirjeldatud riigimonopolide ja ainuõiguste olemasolu.
7. Sektorites, kus kohaldatakse majandusvajaduste testi, on põhikriteeriumiks nende Euroopa Liidu liikmesriikide või selle piirkonna turuolukorrale antud hinnang, kus teenust osutatakse, võttes sealhulgas arvesse olemasolevate teenuseosutajate arvu ja neile avalduvat mõju.
8. Käesolevast reservatsioonide loendist tulenevatel õigustel ja kohustustel ei ole isejärgnevat mõju ning seega ei anna see õigusi otse üksikutele füüsilistele või juriidilistele isikutele.
9. Lepinguliste teenuseosutajate ja sõltumatute spetsialistidega seotud kohustusi ei kohaldata siis, kui nende ajutise kohaloleku eesmärk või tagajärg on takistada tööturu osapoolte vaidluse või läbirääkimiste tulemusi või neid muul viisil mõjutada.

Sektor või allsektor	Reservatsioonide kirjeldus
KÕIK SEKTORID ¹³⁹	Üleminekuperioodid BG, RO: kohustused jõustuvad 1. jaanuarist 2014. AT, BE, DE, DK, EL, ES, FI, FR, IE, IT, LU, NL, PT, SE, UK: puuduvad. Tunnustamine EL: Euroopa Liidu diplomite vastastikust tunnustamist käsitlevaid direktiive kohaldatakse üksnes Euroopa Liidu liikmesriikide kodanike suhtes. Õigus osutada teenust seadusega reguleeritud kutsealal ühes Euroopa Liidu liikmesriigis ei anna õigust osutada kõnealust teenust teises Euroopa Liidu liikmesriigis¹⁴⁰.
Õigusabiteenused rahvusvahelise avaliku õiguse ja välisriigi õiguse osas (s.t kolmandate riikide õigus) (CPC 861 osa) ¹⁴¹	AT, CY, DE, EE, IE, LU, NL, SE, UK: puuduvad. ES, IT, HR, EL, PL: majandusvajaduste test sõltumatute spetsialistide puhul. LV: majandusvajaduste lepinguliste teenuseosutajate puhul. BE: majandusvajaduste test, v.a lepinguliste teenuseosutajate puhul, kui aastapalk on suurem kui asjaomastes õigusnormides määratletud summa. BG, CZ, DK, FI, HU, LT, MT, PT, RO, SI, SK: majandusvajaduste test. DK: õigusabiteenuste turustamise õigus on juristidel, kes omavad tegevusluba Taanis. Tegevusloa saamiseks Taanis nõutakse eksami sooritamist Taani õiguse kohta. FR: täielik (lihtsustatud) vastuvõtt advokatuuri sobivustesti põhjal on nõutav. HR: esindusteenuste puhul nõutava advokatuuri täisliikmeks olemise

¹³⁹ Selgitav märkus BE kohta: osutatud aastapalka summa on praegu 33 677 eurot (märts 2007).

¹⁴⁰ Selleks, et kolmanda riigi kodanike kvalifikatsioone tunnustataks kogu Euroopa Liidus, on vaja vastastikuse tunnustamise kokkulepet, mille üle peeti läbirääkimisi käesoleva lepingu artiklis 129 määratletud raamistikus.

¹⁴¹ Kõnealuste teenuste osutamise suhtes sarnaselt muude teenuste osutamisele kehtivad Euroopa Liidu liikmesriikides kohaldatavad litsentsimisnõuded ja -kord. Need võivad muuhulgas olla vastavus kohaliku eetikakoodeksiga, asukohariigi ametinimetuse kasutamine (kui vastuvõtva riigi ametinimetusele ei ole tunnustust saadud), kindlustusnõuded, lihtregistreerimine vastuvõtva riigi advokatuuris või lihtsustatud vastuvõtt vastuvõtva riigi advokatuuri sobivustesti põhjal ning juriidiline või kutsealane aadress vastuvõtvas riigis.

Sektor või allsektor	Reservatsioonide kirjeldus
	puhul kehtib kodakondsusnõue.
Majandusarvestusteenused (CPC 86212, v.a auditeerimisteenused, CPC 86213, CPC 86219 ja CPC 86220)	CY, DE, EE, ES, HR, IE, IT, LU, NL, PL, SI, SE, UK: puuduvad. AT: tööandja peab olema asjaomase kutseorganisatsiooni liige asukohariigis, kui selline asutus on olemas. BE: majandusvajaduste test, v.a lepinguliste teenuseosutajate puhul, kui aastapalk on suurem kui asjaomastes õigusnormides määratletud summa. FR: Loanõue. BG, CZ, DK, EL, FI, HU, LT, LV, MT, PT, RO, SK: majandusvajaduste test.

Sektor või allsektor	Reservatsioonide kirjeldus
Maksualase nõustamise teenused (CPC 863) ¹⁴²	CY, DE, EE, ES, FR, IE, IT, LU, NL, PL, SI, SE, UK: puuduvad. AT: töandja peab olema asjaomase kutseorganisatsiooni liige asukohariigis, kui selline asutus on olemas; kodakondsusnõue pädevates asutustes esindamise puhul. BE: majandusvajaduste test, v.a lepinguliste teenuseosutajate puhul, kui aastapalk on suurem kui asjaomastes õigusnormides määratletud summa. BG, CZ, DK, EL, FI, HU, LT, LV, MT, RO, SK: majandusvajaduste test. PT: piiranguteta. HR, HU: elukohanõue.
Arhitektuurialased teenused ning Linnaplaneerimise ja maastikuarhitektuuri teenused (CPC 8671 ja CPC 8674)	CY, EE, EL, FR, IE, LU, MT, NL, SI, SE, UK: puuduvad. ES, HR, IT, PL: majandusvajaduste test sõltumatute spetsialistide puhul. LV: majandusvajaduste lepinguliste teenuseosutajate puhul. FI: füüsiline isik peab tõendama, et tal on eriteadmised osutatava teenuse osas. BE: majandusvajaduste test, v.a lepinguliste teenuseosutajate puhul, kui aastapalk on suurem kui asjaomastes õigusnormides määratletud summa. DK: majandusvajaduste test, v.a siis, kui lepinguline teenuseosutaja jääb kuni kolmeks kuuks. BG, CZ, DE, FI, HU, LT, PT, RO, SK: majandusvajaduste test. AT: üksnes planeerimisteenused, kui: majandusvajaduste test. HR, HU: elukohanõue.
Projekteerimisteenused ning Komplekssed inseneriteenused (CPC 8672 ja CPC 8673)	CY, EE, EL, FR, IE, LU, MT, NL, SI, SE, UK: puuduvad. ES, HR, IT, PL, PT: majandusvajaduste test sõltumatute spetsialistide puhul. LV: majandusvajaduste lepinguliste teenuseosutajate puhul. FI: füüsiline isik peab tõendama, et tal on eriteadmised osutatava teenuse osas. BE: majandusvajaduste test, v.a lepinguliste teenuseosutajate puhul,

¹⁴²

Ei hõlma maksualaseid õigusabi- ja esindusteenuseid, mis on esitatud Õigusabiteenuste all rahvusvahelise avaliku õiguse ja välisriikide seaduste osas.

Sektor või allsektor	Reservatsioonide kirjeldus
	kui aastapalk on suurem kui asjaomastes õigusnormides määratletud summa. DK: majandusvajaduste test, v.a siis, kui lepinguline teenuseosutaja jääb kuni kolmeks kuuks. BG, CZ, DE, FI, HU, LT, RO, SK: majandusvajaduste test. AT: üksnes planeerimisteenused, kui: majandusvajaduste test. HR, HU: elukohanõue.

Sektor või allsektor	Reservatsioonide kirjeldus
Meditšiini- (sh psühholoogide) ja hambaraviteenused (CPC 9312 ja CPC 85201 osa)	SE: puuduvad. CY, CZ, DE, DK, EE, ES ¹⁴³ , IE, IT, LU, MT, NL, PL, RO, SI: majandusvajaduste test. AT: piiranguteta psühholoogide ja hambaraviteenuste osas, mis juhul: majandusvajaduste test. BE, BG, EL, FI, FR, HU, LT, LV, PT, SK, UK: piiranguteta.
Veterinaariateenused (CPC 932)	SE: puuduvad. BE, CY, CZ, DE, DK, EE, EL, ES ¹⁴⁴ , FI, IE, IT, LT, LU, MT, NL, PL, RO, SI: majandusvajaduste test. AT, BG, FR, HR, HU, LV, PT, SK, UK: piiranguteta.
ämmaemandateenused (CPC 93191 osa)	SE: puuduvad. AT, CY, CZ, DE, DK, EE, EL, ES, IE, IT, LT, LV, LU, MT, NL, PL, RO, SI: majandusvajaduste test. BE, BG, FI, FR, HU, PT, SK, UK: piiranguteta.
õeteenused, füsioteraapiateenused ja parameedikute teenused (CPC 93191 osa)	SE: puuduvad. AT, CY, CZ, DE, DK, EE, EL, ES, IE, IT, LT, LV, LU, MT, NL, PL, RO, SI: majandusvajaduste test. BE, BG, FI, FR, HU, PT, SK, UK: piiranguteta.
Arvutiteenused ja nendega seotud teenused (CPC 84)	CY, DE, EE, EL, FR, IE, LU, MT, NL, SI, SE: puuduvad. ES, IT, PL: majandusvajaduste test sõltumatute spetsialistide puhul. LV: majandusvajaduste lepinguliste teenuseosutajate puhul. BE: majandusvajaduste test, v.a lepinguliste teenuseosutajate puhul, kui aastapalk on suurem kui asjaomastes õigusnormides määratletud summa. DK: majandusvajaduste test, v.a siis, kui lepinguline teenuseosutaja jääb kuni kolmeks kuuks. AT, BG, CZ, FI, HU, LT, RO, PT, SK, UK: majandusvajaduste test. HR: lepinguliste teenuste osutajate puhul elukohanõue. piiranguteta internetiteenuse osutaja puhul.

¹⁴³ Hispaanias ei kehti meditsiini- (sh psühholoogide) ja hambaraviteenuste (CPC 9312 ja CPC 85201 osa) puhul kehtestatud majandusvajaduste testi nõue Colombia suhtes.

¹⁴⁴ Hispaanias ei kehti veterinaariateenuste (CPC 932) puhul kehtestatud majandusvajaduste testi nõue Colombia suhtes.

Sektor või allsektor	Reservatsioonide kirjeldus
turu-uuringud ja avaliku arvamuse küsitlused (CPC 864)	CY, DE, EE, FR, IE, LU, NL, SE, UK: puuduvad. ES, HR, IT, PL: majandusvajaduste test sõltumatute spetsialistide puhul. BE: majandusvajaduste test, v.a lepinguliste teenuseosutajate puhul, kui aastapalk on suurem kui asjaomastes õigusnormides määratletud summa. AT, BG, CZ, DK, EL, FI, LT, LV, MT, RO, SI, SK: majandusvajaduste test. LT, PT: piiranguteta avaliku arvamuse küsitluste puhul (CPC 86402). HU: majandusvajaduste test, v.a avaliku arvamuse küsitlused (CPC 86402) (piiranguteta avaliku arvamuse küsitluste puhul).

Sektor või allsektor	Reservatsioonide kirjeldus
Juhtimiskonsultatsiooniteenused (CPC 865)	CY, DE, EE, EL, FR, IE, LV, LU, MT, NL, SI, SE, UK: puuduvad. ES, HR, IT, PL, PT: majandusvajaduste test sõltumatute spetsialistide puhul. BE: majandusvajaduste test, v.a lepinguliste teenuseosutajate puhul, kui aastapalk on suurem kui asjaomastes õigusnormides määratletud summa. DK: majandusvajaduste test, v.a siis, kui lepinguline teenuseosutaja jääb kuni kolmeks kuuks. AT, BG, CZ, FI, HU, LT, RO, SK: majandusvajaduste test.
Juhtimiskonsultatsiooniga seotud teenused (CPC 866)	CY, DE, EE, EL, FR, IE, LV, LU, MT, NL, SI, SE, UK: puuduvad. ES, HR, IT, PL, PT: majandusvajaduste test sõltumatute spetsialistide puhul. BE: majandusvajaduste test, v.a lepinguliste teenuseosutajate puhul, kui aastapalk on suurem kui asjaomastes õigusnormides määratletud summa. DK: majandusvajaduste test, v.a siis, kui lepinguline teenuseosutaja jääb kuni kolmeks kuuks. AT, BG, CZ, FI, LT, RO, SK: majandusvajaduste test. HU: Majandusvajaduste test, v.a vahekohtu- ja lepitusteenuste puhul (CPC 86602), sellisel juhul piiranguteta.
Laevade hooldus ja remont (CPC 8868 osa)	CY, EE, EL, ES, FR, HR, IT, LV, LU, NL, PL, PT, SK, SI, SE: puuduvad BE: majandusvajaduste test, v.a lepinguliste teenuseosutajate puhul, kui aastapalk on suurem kui asjaomastes õigusnormides määratletud summa. AT, BG, CZ, DE, DK, FI, HU, IE, LT, MT, RO, UK: majandusvajaduste test.
Raudteetranspordiseadmete hooldus ja remont (CPC 8868 osa)	CY, EE, EL, ES, FR, HR, IT, LV, LU, MT, NL, PL, PT, SI, SE, UK: puuduvad. BE: majandusvajaduste test, v.a lepinguliste teenuseosutajate puhul, kui aastapalk on suurem kui asjaomastes õigusnormides määratletud summa. AT, BG, CZ, DE, DK, FI, HU, IE, LT, RO, SK: majandusvajaduste test.
Mootorsõidukite, mootorrataste, mootorsaaniaide ja	CY, EE, EL, ES, FR, HR, IT, LV, LU, NL, PL, PT, SI, SE: puuduvad.

Sektor või allsektor	Reservatsioonide kirjeldus
maanteetranspordiseadmete hooldus ja remont (CPC 6112, CPC 6122, CPC 8867 osa ja CPC 8868 osa)	BE: majandusvajaduste test, v.a lepinguliste teenuseosutajate puhul, kui aastapalk on suurem kui asjaomastes õigusnormides määratletud summa. AT, BG, CZ, DE, DK, FI, HU, IE, LT, MT, RO, SK: majandusvajaduste test. UK: majandusvajaduste test mootorsõidukite, mootorrataste ja mootorsaanide hoolduse ja remondi korral (CPC 6112, CPC 6122, CPC 8867 osa).
Õhusõidukite ja nende varuosade hooldus ja remont (CPC 8868 osa)	CY, EE, EL, ES, FR, HR, IT, LV, LU, MT, NL, PL, PT, SI, SE, UK: puuduvad. BE: majandusvajaduste test, v.a lepinguliste teenuseosutajate puhul, kui aastapalk on suurem kui asjaomastes õigusnormides määratletud summa. AT, BG, CZ, DE, DK, FI, HU, IE, LT, RO, SK: majandusvajaduste test.

Sektor või allsektor	Reservatsioonide kirjeldus
Metalltoodete, (muude kui kontori-) masinate, (muude kui transpordivahendite ja kontori-) seadmete hooldus- ja remonditeenused ning isiklike ja majapidamistarvete hooldus- ja parandusteenused¹⁴⁵ (CPC 633, CPC 7545, CPC 8861, CPC 8862, CPC 8864, CPC 8865 ja CPC 8866)	CY, EE, EL, ES, FR, HR, IT, LV, LU, MT, NL, PL, PT, SI, SE, UK: puuduvad. BE: majandusvajaduste test, v.a lepinguliste teenuseosutajate puhul, kui aastapalk on suurem kui asjaomastes õigusnormides määratletud summa. AT, BG, CZ, DE, DK, FI, HU, IE, LT, RO, SK: majandusvajaduste test.
Kujundusega seotud teenused	AT, BE, BG, CY, CZ, DE, DK, EE, EL, FI, FR, HR, HU, IE, IT, LT, LU, LV, MT, NL, PL, PT, RO, SK, SE, SI, UK: piiranguteta. ES: puuduvad lepinguliste teenuseosutajate ja piiranguteta sõltumatute spetsialistide puhul.
Keemiainseneride teenused, farmaatsia ja fotokeemia	AT, BE, BG, CY, CZ, DE, DK, EE, EL, FI, FR, HR, HU, IE, LT, LU, LV, MT, NL, PL, PT, RO, SK, SE, SI, UK: piiranguteta. ES, IT: puuduvad lepinguliste teenuseosutajate ja piiranguteta sõltumatute spetsialistide puhul.
Kosmeetikatehnoloogia teenused	AT, BE, BG, CY, CZ, DE, DK, EE, EL, FI, FR, HR, HU, IE, IT, LT, LU, LV, MT, NL, PL, PT, RO, SK, SE, SI, UK: piiranguteta. ES: puuduvad lepinguliste teenuseosutajate ja piiranguteta sõltumatute spetsialistide puhul.
Autotööstuse tehnoloogia, inseneriteaduse, turustamise ja müügi spetsialiseeritud teenused.	AT, BE, BG, CY, CZ, ES, DE, DK, EE, EL, FI, FR, HR, HU, IE, LT, LU, LV, MT, NL, PL, PT, RO, SK, SE, SI, UK: piiranguteta. IT: puuduvad lepinguliste teenuseosutajate puhul; majandusvajaduste test sõltumatute spetsialistide puhul.
Ärilised disaini- ja turustamisteenused moe- ja tekstiilitööstuse, rõiva-, jalatsi- ja manusetööstuse jaoks	AT, BE, BG, CY, CZ, DE, DK, EE, EL, FI, FR, HR, HU, IE, IT, LT, LU, LV, MT, NL, PL, PT, RO, SK, SE, SI, UK: piiranguteta. ES: puuduvad lepinguliste teenuseosutajate ja piiranguteta sõltumatute spetsialistide puhul.
kirjaliku ja suulise tõlke teenused	CY, EE, FR, LU, LV, MT, NL, PT, SI, SE, UK: puuduvad. AT, BE, BG, CZ, DE, DK, ES, EL, FI, HU, IE, IT, LT, PL, RO, SK: majandusvajaduste test. HR: piiranguteta internetiteenuse osutaja puhul.
(CPC 87905, v.a ametlik või kinnitatud tõlge)	

”

¹⁴⁵

Kontorimasinate ja -seadmete, sh arvutid, hooldus- ja remonditeenused (CPC 845) on esitatud Arvutiteenuste all.

VII LISA

(Lepingu artiklis 130 viidatud lepingu X Lisa)

„TEENUSTEKAUBANDUSE, ETTEVÕTLUSE JA ELEKTROONILISE KAUBANDUSE JÄRELEPÄRIMISTE KONTAKTPUNKTID

(vastavalt käesoleva lepingu artiklile 130)

COLOMBIA

Ministerio de Comercio, Industria y Turismo (kaubandus-, tööstus- ja
turismiministeerium)

Calle 28 No. 13A – 15.

Bogotá

Colombia

Telefon: +57 1 606 76 76 Ext. 1316

Telefaks: +57 1 2410479

EU

EUROOPA LIIT

European Commission - DG TRADE

Services and investment unit

Rue de la Loi 170

B-1000 BRUXELLES

E-post: TRADE-GATS-CONTACT-POINTS@ec.europa.eu

AUSTRIA

Majandus- ja Tööministeerium

Department for Multilateral Trade Policy - C2/11

Stubenring 1,

A-1011 Vienna

Austria

Telefon: ++ 43 1 711 00 (ext. 6915/5946)

Telefaks: ++ 43 1 718 05 08

E-post: post@C211.bmwa.gv.at

BELGIA	Service public fédéral Economie, PME, Classes moyennes et Energie, Direction générale du Potentiel économique (Federal Public Service Economy, SMEs, Self-employed and Energy Directorate – General Economic Potential) Rue du Progrès, 50 B-1210 Brussels Belgia Telefon: (322) 277 51 11 Telefaks: (322) 277 53 11 E-post: info-gats@economie.fgov.be
BULGAARIA	Foreign Economic Policy Directorate Majandus- ja energeetikaministeerium 12, Alexander Batenberg Str. 1000 Sofia Bulgaaria Telefon: (359 2) 940 77 61 / (359 2) 940 77 93 Telefaks: (359 2) 981 49 15 E-post: wto.bulgaria@mee.government.bg
HORVAATIA	State Office for Trade Policy Gajeva 4, Zagreb HORVAATIA telefon 01-6444-600 telefaks 01-6444-601 e-post: info@dutp.hr
KÜPROS	Permanent Secretary Planning Bureau Apellis and Nirvana corner 1409 Nicosia Cyprus Telefon: (357 22) 406 801 / (357 22) 406 852 Telefaks: (357 22) 666 810 E-post: planning@cytanet.com.cy maria.philippou@planning.gov.cy
TŠEHHI VABARIIK	Ministry of Industry and Trade

Department of Multilateral and EU Common Trade Policy
Politických vězňů 20
Praha 1
Czech Republic
Telefon (420 2) 2485 2012
Telefaks (420 2) 2485 2656
E-post: brennerova@mpo.cz

DENMARK

Ministry of Foreign Affairs
International Trade Policy and Business
Asiatisk Plads 2
DK-1448 Copenhagen K
Denmark
Telefon: (45) 3392 0000
Telefaks: (45) 3254 0533
E-post: eir@um.dk

EESTI

Ministry of Economic Affairs and Communications
11 Harju street
15072 Tallinn
Estonia
Telefon: (372) 639 7654 / (372) 625 6360
Telefaks: (372) 631 3660
E-post: services@mkm.ee

SOOME

Ministry for Foreign Affairs
Department for External Economic Relations
Unit for the EU Common Commercial Policy
PO Box 176
00161 Helsinki
Finland
Telefon: (358-9) 1605 5528
Telefaks: (358-9) 1605 5599

PRANTSUSMAA

Ministère de l'Economie, des Finances et de l'Emploi
 Direction générale du Trésor et de la Politique économique (DGTPE)
 Service des Affaires multilatérales et du développement
 Sous Direction Politique commerciale et Investissement
 Bureau Services, Investissements et Propriété intellectuelle
 (Ministry of Economy, Finance and Employment
 Directorate General of Treasury and Economic Policy (DGTPE)
 Multilateral Affairs and Development Department
 Sub Directorate for Trade Policy and Investment
 Office of Services, Investment and Intellectual Property)
 139 rue de Bercy (télédoc 233)
 75572 Paris Cedex 12
 France
 Telefon: +33 (1) 44 87 20 30
 Telefaks: +33 (1) 53 18 96 55

Secrétariat général des affaires européennes
 (Secretariat General for European Affairs)
 2, Boulevard Diderot
 75572 Paris Cedex 12
 Telefon: +33 (1) 44 87 10 13
 Telefaks: +33 (1) 44 87 12 61

SAKSAMAA

German Office for Foreign Trade - bfai
 Agrippastrasse 87-93
 50676 Köln
 Germany
 Telefon: (49221) 2057 345
 Telefaks: (49221) 2057 262
 E-post: zoll@bfai.de

KREEKA

Ministry of Economy and Finance
 Directorate for Foreign Trade Policy
 1 Kornarou Str.
 10563 Athens
 Greece
 Telefon: (30 210) 3286121, 3286126
 Telefaks: (30 210) 3286179

UNGARI Ministry of Economy and Transport
Trade Policy Department
Honvéd utca 13-15.
H-1055 Budapest
Hungary
Telefon: 361 336 7715
Telefaks: 361 336 7559
E-post: kereskedelempolitika@gkm.gov.hu

IIRIMAA Department of Enterprise, Trade & Employment
International Trade Section (WTO)
Earlsfort Centre
Hatch St.
Dublin 2
Ireland
Telefon: (353 1) 6312533
Telefaks: (353 1) 6312561

ITAALIA

Ministero degli Affari Esteri
(Ministry of Foreign Affairs)
Piazzale della Farnesina, 1
00194 Rome
Italy

General Directorate for the Multilateral Economic and Financial
Cooperation

WTO Coordination Office

Telefon: (39) 06 3691 4353

Telefaks: (39) 06 3242 482

E-post: dgce.omc@esteri.it

General Directorate for the European Integration

Office II – EU external relations

Telefon: (39) 06 3691 2740

Telefaks: (39) 06 3691 6703

E-post: dgie2@esteri.it

Ministero Attività Produttive

Area per l'internazionalizzazione

(Ministry of Productive Activities

Area for Internationalisation)

Viale Boston, 25

00144 Rome

Italy

General Directorate for Commercial Policy

Division V

Telefon: (39) 06 5993 2589

Telefaks: (39) 06 5993 2149

E-post: polcom5@mincomes.it

LÄTI	WTO Division Foreign Economic Relations and Trade Policy Department Ministry of Economics Brivibas Str. 55 Riga, LV 1519 Latvia Telefon: (371) 67 013 008 Telefaks: (371) 67 280 882 E-post: pto@em.gov.lv
LEEDU	Division of International Economic Organisations, Ministry of Foreign Affairs J. Tumo Vaizganto 2 2600 Vilnius Lithuania Telefon: (370 52) 362 594 / (370 52) 362 598 Telefaks: (370 52) 362 586 E-post: teo.ed@urm.lt
LUKSEMBURG	Ministère des Affaires Etrangères Direction des Relations Economiques Internationales (Ministry of Foreign Affairs Directorate of International Economic Relations) 6, rue de l'Ancien Athénée L-1144 Luxembourg Luxembourg Telefon: (352) 478 2355 Telefaks: (352) 22 20 48
MALTA	Director International Economic Relations Directorate Economic Policy Division Ministry of Finance St. Calcedonius Square Floriana CMR02 Malta Telefon: (356) 21 249 359

Telefaks: (356) 21 249 355

E-post: epd@gov.mt

joseph.bugeja@gov.mt

MADALMAAD

Ministry of Economic Affairs
Directorate-General for Foreign Economic Relations
Trade Policy & Globalisation (ALP: N/101)
P.O. Box 20101
2500 EC Den Haag
The Netherlands
Telefon: (3170) 379 6451 / (3170) 379 6250
Telefaks: (3170) 379 7221
E-post: M.F.T.RiemsлагBaas@MinEZ.nl

POOLA

Ministry of Economy
Department of Trade Policy
Ul. Żurawia 4a
00-507 Warsaw
Poland
Telefon: (48 22) 693 4826 / (48 22) 693 4856 / (48 22) 693 4808
Telefaks: (48 22) 693 4018
E-post: joanna.bek@mg.gov.pl

PORTUGAL

Ministry of Economy
ICEP Portugal
Market Intelligence Unit
Av. 5 de Outubro, 101
1050-051 Lisbon
Portugal
Telefon: (351 21) 790 95 00
Telefaks: (351 21) 790 95 81
E-post: informação@icep.pt

Ministry of Foreign Affairs
General Directorate for Community Affairs (DGAC)
R da Cova da Moura 1
1350 –11 Lisbon
Portugal
Telefon: (351 21) 393 55 00
Telefaks: (351 21) 395 45 40

RUMEENIA	Ministry for SMEs, Trade, Tourism and Liberal Professions Department for Foreign Trade Str. Ion Campineanu nr. 16 Sector 1 Bucharest Romania Telefon ja telefaks: (41 22) 401 05 58 Kontaktisik: Ms Natalia SCHINK Head of Unit
SLOVAKI VABARIIK	Ministry of Economy of the Slovak Republic Trade and Consumer Protection Directorate Trade Policy Department Mierová 19 827 15 Bratislava 212 Slovak Republic Telefon: (421-2) 4854 7110 Telefaks: (421-2) 4854 3116
SLOVEENIA	Ministry of Economy of the Republic of Slovenia Mr. Dimitrij Grčar Head of Multilateral Division Kotnikova 5 1000 Ljubljana Slovenia Telefon: (386 1) 478 35 42 / (386 1) 478 35 53 Telefaks: (386 1) 478 36 11 E-post: dimitrij.grcar@gov.si Veebisait: www.mg-rs.si
HISPAANIA	Ministerio de Industria, Turismo y Comercio Secretaría de Estado de Turismo y Comercio Secretaría General de Comercio Exterior Subdirección General de Comercio Internacional de Servicios (Ministry of Industry, Tourism and Trade State Secretariat for Tourism and Trade General Secretariat of Foreign Trade Sub-General Directorate of International Trade in Services) Paseo de la Castellana 162

28046 Madrid

Spain

Telefon: (34 91) 349 3781

Telefaks: (34 91) 349 5226

E-post: sgcominser.ssc@mcx.es

ROOTSI

National Board of Trade
Global Trade Department
Box 6803
113 86 Stockholm
Sweden
Telefon: (46 8) 690 4800
Telefaks: (46 8) 30 6759
E-post: registrator@kommers.se
Veebisait: <http://www.kommers.se>

Ministry for Foreign Affairs
Department: UD-IH
103 39 Stockholm
Sweden
Telefon: 46 (0) 8 405 10 00
Telefaks: 46 (0) 8723 11 76
E-post: registrator@foreign.ministry.se
Veebisait: <http://www.sweden.gov.se/>

ÜHENDKUNINGRII K

Department for Business Enterprise & Regulatory Reform
Trade Policy Unit
Bay 4127
1 Victoria Street
London
SW1H 0ET
England
United Kingdom
Telefon: (4420) 7215 5922
Fax: (4420) 7215 2235
E-post: A133servicesEWT@berr.gsi.gov.uk
Veebisait: www.berr.gov.uk/europeantrade/key-trade-issues-gats/page22732/html

PERUU

Ministerio de Comercio Exterior y Turismo (Ministry of Foreign Trade and Tourism)
Vice Ministry of Foreign Trade
Calle Uno Oeste No. 50 Urb. Córpac, San Isidro
Lima 27
Peruú
Telefon: +51 1 5136119

Telefaks: +51 1 5136100 ext 1265
E-post: servicios@mincetur.gob.pe

VIII LISA

(Lepingu XII lisa 1. liite B jagu)

KOHALDAMISALA RIIGIHANGETE OSAS

Lisatakse 1. alajakku „Keskvalitsusasutused”

„Horvaatia

- Horvaatia Parlament;
- Horvaatia Vabariigi President;
- Horvaatia Vabariigi Presidendi Kantselei;
- Horvaatia Vabariigi Presidendi Kantselei pärast ametiaja lõppemist;
- Horvaatia Vabariigi Valitsus;
- Horvaatia Vabariigi Valitsuse bürood;
- Majandusministeerium
- Regionaalarengu ja ELi Vahendite Ministeerium
- Rahandusministeerium
- Kaitseministeerium
- Välis- ja Euroopa Asjade Ministeerium
- Siseministeerium
- Justiitsministeerium.
- Avaliku Halduse Ministeerium
- Ettevõtlus- ja Käsitööndusministeerium
- Töö- ja pensionisüsteemi Ministeerium
- Mere-, Transpordi- ja Taristuministeerium
- Põllumajandusministeerium
- Turismiministeerium
- Keskkonna- ja Looduskaitseministeerium
- Ehitus- ja Füüsilise Planeerimise Ministeerium

- Veteraniministeerium
- Sotsiaalpoliitika ja noorsooküsimuste ministeerium
- Tervishoiuministeerium
- Teadus-, haridus- ja spordiministeerium
- Kultuuriministeerium
- Riigi haldusorganisatsioonid
- Riigi haldusasutused maakondades
- Horvaatia Vabariigi Konstitutsioonikohus
- Horvaatia Vabariigi Ülemkohus
- Kohtud
- Riiklik Kohtunike Nõukogu
- Prokuratuurid
- Riiklik Prokuröride Nõukogu
- Ombudsman
- Riigihangete riiklik järelevalvekomisjon
- Horvaatia Pank
- Riigiametid ja -bürood
- Riigikontroll.”

Lisatakse 2. alajakku „Keskvalitsusest madalama taseme valitsusasutused”

„Horvaatia

Zakon o javnoj nabavi (Narodne novine broj 90/11) (riigihangete seadus, ametlik väljaanne nr 90/11), artikli 5 lõike 1 punktis 3 osutatud ostjad, st üldistes huvides asutatud juriidilised isikud, mis ei ole tööstuslikku või kaubanduslikku laadi ja mis vastavad ühele järgmistest tingimustest:

- neid rahastatakse rohkem kui 50 % ulatuses riigi eelarvest või piirkondlike või kohalike omavalitsusüksuste või muude juriidiliste isikute poolt või
- nende juhtimist kontrollivad valitsusorganid, kohalikud ja piirkondlikud omavalitsusüksused või muud juriidilised isikud või

- neil on haldus-, juhtimis- või järelevalveorgan, mille liikmetest üle poole on nimetatud valitsusorganite, kohalike ja piirkondlike omavalitsusüksuste või muude juriidiliste isikute poolt.

Näiteks:

- Amet Alan d.o.o.;
- APIS IT d.o.o - infosüsteemide ja infotehnoloogia tugiamet
- Horvaatia riiklik rahvatantsuansambel „Lado;”
- CARnet (Horvaatia akadeemiline ja teadusuuringute võrgustik);
- Abi- ja hoolduskeskused;
- Sotsiaalhoolduskeskused;
- Hooldekodud;
- Tervishoiukeskused;
- Riiklikud arhiivid;
- Riiklik Looduskaitseinstituut;
- Krško tuumajaama dekomisjoneerimise ning radioaktiivsete jäätmete ja tuumakütuse lõppladustamise rahastamisfond;
- Arestitud vara hüvitamise fond;
- Vukovari linna rekonstrueerimise ja arengu sihtasutus;
- Puuetega inimeste ametialase rehabilitatsiooni ja tööhõive sihtasutus;
- Keskkonnakaitse ja Energiatõhususe Sihtasutus;
- Horvaatia Teaduste ja Kunstide Akadeemia;
- Horvaatia rekonstruktsiooni- ja arengupank;
- Hrvatska kontrola zračne plovidbe d.o.o. (Horvaatia lennuamet);
- Hrvatska lutrija d.o.o. (Horvaatia lot);
- Horvaatia rahvuspärandi sihtasutus;
- Horvaatia põllumajanduskoda;
- Horvaatia raadio ja televisioon;
- Horvaatia tehnoloogiateadmiste ühendus;
- Horvaatia audiovisuaalkeskus;

- Horvaatia hobusekasvatusteskus – riiklikud tõukasvanded Đakovo ja Lipik);
- Horvaatia põllumajandus-, toiduainete- ja maaelukeskus;
- Horvaatia miinivastase tegevuse keskus;
- Horvaatia kodusõja memoriaal ja dokumendikeskus;
- Horvaatia olümpiakomitee;
- Horvaatia energiaturu haldur;
- Horvaatia paraolümpiakomitee;
- Horvaatia laevandusregister;
- Horvaatia restaureerimisinstituut;
- Horvaatia kurtide spordiliit;
- Horvaatia erakorralise meditsiini instituut;
- Horvaatia rahvatervise amet;
- Horvaatia vaimse tervise amet;
- Horvaatia pensionikindlustusamet;
- Horvaatia standardiamet;
- Horvaatia telemeditsiini instituut;
- Horvaatia toksikoloogia ja antidopingu agentuur;
- Horvaatia transfusioonmeditsiini riiklik instituut;
- Horvaatia tööhõiveamet;
- Horvaatia töötervishoiu ja tööohutuse instituut;
- Horvaatia tervisekindlustusamet;
- Horvaatia töötervise kindlustusamet;
- Jadrolinja (laevandusettevõtja);
- Avalik-õiguslik asutus Horvaatia olümpiakeskus;
- Avalik-õiguslikud kõrgharidusasutused;
- Rahvuspargid – riiklikud asutused;
- Looduspargid – riiklikud asutused;

- Avalik-õiguslikud teadusinstituudid;
- Horvaatia Vabariigi või kohaliku ja piirkondliku omavalitsusasutuste asutatud teatrid, muuseumid, galeriid, raamatukogud ja muud kultuurivaldkonna asutused;
- Kinnipidamisasutused;
- Kliinilised haiglad;
- Kliinilised keskhaiglad;
- Kliinikud;
- Miroslav Krleža nimeline leksikograafiainstituut;
- Sadamaasutused;
- Sanatooriumid;
- Piirkondlike omavalitsuste rajatud apteegid;
- Matica hrvatska (Rahvuspärandi sihtasutus);
- Rahvusvaheline allveearheoloogia keskus;
- Riiklik ja ülikooli raamatukogu;
- Õpilaste ja üliõpilaste elatustaseme toetamise riiklik sihtasutus;
- Kodanikuühiskonna arendamise riiklik sihtasutus;
- Horvaatia Vabariigi teaduse, kõrghariduse ja tehnoloogia arendamise sihtasutus;
- Hariduse välishindamise riiklik keskus;
- Riiklik kõrgharidusnõukogu;
- Riiklik teadusnõukogu;
- Ametlik väljaanne – Narodne novine d.d.;
- Kasvatus-/ parandusasutused;
- Horvaatia Vabariigi või kohalike ja piirkondlike omavalitsusüksuste rajatud haridusasutused;
- Üldhaiglad;
- Plovput d.o.o. (Mereliiklusohutuse eest vastutav riigiettevõtte);
- Polikliinikud;
- Erihaiglad;

- Kindlustatud isikute keskregister;
- Ülikooli andmetöötluskeskus;
- Spordiliidud;
- Spordiühingud;
- Erakorralise arstiabi asutused;
- Palliatiivse ravi asutused;
- Tervishoiuasutused;
- Politsei solidaarsuse sihtasutus;
- Vanglad;
- Dubrovniku restaureerimisinstituut;
- Seemnete ja seemikute instituut;
- Rahvatervise instituudid;
- Lennunduse tehnikakeskus (Zrakoplovno – tehnički centar d.d.);
- Maakonna maanteeametid.”

3. alajao „Kommunaalteenused” punktidesse I „Elektrienergia tootmine, ülekandmine või jaotamine”, II „Joogivee tootmine, transport või jaotamine”, III „Linnarongi-, trammi-, trollibussi- ja bussiveoteenused”, IV („Meresadama- ja siseveesadamateenused ning muud terminaliteenused”, V „Lennujaamarajatised”, VI „Gaasi või soojusenergia transport või jaotamine” ja VII „Raudteeveoteenused” lisatakse:

„Zakon o javnoj nabavi (Narodne novine broj 90/11) (Riigihangete seadus, ametlik teataja nr 90/11) artiklis 6 osutatud hankijad, kes on riigi osalusega äriühingud või avaliku sektori hankijad ja kes vastavalt erimäärusele tegelevad järgmisega:

1. Gaasi ja geotermaalenergia transport ja jaotamine vastavalt energiaseaduse (ametlik väljaanne nr 68/01, 177/04, 76/07, 152/08, 127/10) alusel antud energeetika valdkonnas tegutsemise loale;
2. püsivõrkude ehitamine (pakkumine) ja avalike teenuste osutamiseks kasutatavate püsivõrkude haldamine elektrienergia tootmise, ülekandmise ja jaotamise ning selle püsivõrku tarnimise valdkonnas, näiteks üksused, kes tegutsevad energeetika valdkonnas vastavalt energiaseadusele (ametlik väljaanne nr 68/01, 177/04, 76/07, 152/08, 127/10);
3. püsivõrkude ehitamine (pakkumine) ja avalike teenuste osutamiseks kasutatavate püsivõrkude haldamine joogivee tootmise, ülekandmise ja jaotamise ning selle püsivõrku tarnimise valdkonnas, näiteks üksused, kelle kohalikud omavalitsused on

vastavalt veeseadusele asutanud avalik teenuse osutamiseks veevarustuse ja kanalisatsiooni valdkonnas (ametlik väljaanne nr 153/09 ja 130/11);

4. võrkude pakkumine ja haldamine avaliku raudteetranspordi teenuse osutamiseks;
5. võrkude pakkumine ja haldamine avaliku linnarongi-, automaatsüsteemide, trammi-, bussi-, trollibussi- ja köissõiduki- (köistee-) teenuse osutamiseks, näiteks üksused, kes sellega tegelevad vastavalt kommunaalteenuste seadusele (ametlik väljaanne nr 36/95, 70/97, 128/99, 57/00, 129/00, 59/01, 26/03, 82/04, 110/04, 178/04, 38/09, 79/09, 153/09, 49/11, 84/11, 90/11);
6. geograafilise piirkonna kasutamine eesmärgiga teha mere- ja jõetranspordi ettevõtjatele kättesaadavaks mere- ja jõesadamaid ja muid transporditerminale, näiteks üksused, kes sellega tegelevad Merendus- ja Meresadamate Seaduse alusel antud kontsessiooni kohaselt (ametlik väljaanne nr 158/03, 100/04, 141/06 and 38/09);
7. geograafilise piirkonna kasutamine eesmärgiga teha lennuettevõtjatele kättesaadavaks lennujaamu ja lõppseadmeid, näiteks üksused, kes sellega tegelevad Lennujaamaseaduse alusel antud kontsessiooni kohaselt (ametlik väljaanne nr 19/98 ja 14/11).”

IX LISA

(Lepingu XII lisa 2. liide)

HANKETEABE AVALDAMISE KANALID

Lisatakse XII lisa 2. liitesse

„Horvaatia

– Seadused ja määrused ning haldus- ja kohtuotsused: Narodne Novine”